Chulalongkorn University
Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2018

การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

พงศธร ไพจิตร
คณะครุศาสตร์

Follow this and additional works at: https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd

Part of the Health and Physical Education Commons

Recommended Citation

ไพจิตร, พงศธร, "การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา" (2018). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 3570.
https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/3570

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

นายพงศธร ไพจิตร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF CURRICULUM FOR PROFESSIONAL TEACHER TRAINING PREPARATION TO ENHANCE COMPETENCIES OF PHYSICAL EDUCATION TEACHER STUDENTS

Mr. Pongsathorn Phaijit

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Health and Physical Education
Department of Curriculum and Instruction
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2018

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษา
โดย	นายพงศธร ไพจิตร
สาขาวิชา	สุขศึกษาและพลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธนะ ติงศภัทิย์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ศาสตราจารย์ ดร.เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธนะ ติงศภัทิย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ศาสตราจารย์ ดร.เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.โชติกา ภาษีผล)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.รุ่งระวี สมะวรรธนะ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพวาณี หอมสนิท)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

พงศธร ไพจิตร : การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา. (DEVELOPMENT OF CURRICULUM FOR PROFESSIONAL TEACHER TRAINING PREPARATION TO ENHANCE COMPETENCIES OF PHYSICAL EDUCATION TEACHER STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.สุธนะ ติงศภัทิย์, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ศ. ดร.เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยมีกระบวนการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์การศึกษา อาจารย์นิเทศก์วิชาพลศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 125 คน ที่ได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง 2) การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรจำนวน 5 คน และใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อหาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้ 3) ทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยวิธีจับสลากแบบไม่ใส่คืน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการจำเป็นในการสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา พบว่า มี 4 ด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะให้กับนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาคือ การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา การจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน และ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษาในภาพรวมโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.47, SD = 0.53)

3. ผลการทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา พบว่า 1) ประสิทธิภาพของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษามีค่าประสิทธิภาพเชิงกระบวนการและประสิทธิภาพเชิงผลลัพธ์ (E1/E2) โดยเฉลี่ยเท่ากับ 83.81/82.50 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และ 2) หลังการเข้าร่วมหลักสูตร นักศึกษามีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ มีเจตคติอยู่ในระดับดี มีทักษะปฏิบัติทุกหน่วยการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก และมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา	สุขศึกษาและพลศึกษา	ลายมือชื่อนิสิต .....
ปีการศึกษา	2561	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....
		ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม .....

5684463727 : MAJOR HEALTH AND PHYSICAL EDUCATION
KEYWORD: CURRICULUM COMPETENCIES PHYSICAL EDUCATION TEACHER STUDENTS

Pongsathorn Phaijit : DEVELOPMENT OF CURRICULUM FOR PROFESSIONAL TEACHER TRAINING PREPARATION TO ENHANCE COMPETENCIES OF PHYSICAL EDUCATION TEACHER STUDENTS. Advisor: Asst. Prof. SUTHANA TINGSABHAT, Ph.D. Co-advisor: Prof. Aimutcha Wattanaburanon, Ed.D.

The purpose of this research was to develop the curriculum for preparing before practicing the teaching profession to enhance the competencies of physical education teacher students. The present process included 1) studying the needs to enhance the competencies of physical education teacher students by collecting the data from 4 groups of practicing the teaching profession's stakeholders in Rajabhat University, there were supervisor instructors, supervisor physical education teachers, mentor teachers and practicing the teacher profession students for 125 samples by using purposive sampling. 2) Developing the curriculum for preparing before practicing the teaching profession to enhance the competencies of physical education teacher students which was verified by 5 experts using focus group technique to find the suitability and possibility in the process of curriculum usage 3) experimentary and evaluating the curriculum for preparing before practicing the teaching profession to enhance the competencies of physical education teacher students by 30 samples who were selected by using simple random sampling.

The research results showed that:

1) The needs to enhance the competencies of physical education teacher students have were composed of 4 components : physical education research and learning development, physical education measurement and evaluation, physical education learning management and classroom management, and physical education innovation and technology.

2) The suitability of the curriculum for preparing before practicing the teaching profession to enhance the competencies of physical education teacher students in overall verified by experts was rated at the high level. ($\bar{x}$ = 4.47, SD = 0.53)

3) The trial and evaluation of the curriculum for preparing before practicing the teaching profession to enhance the competencies of physical education teacher students find that 1) the process efficiency and outcome efficiency of the curriculum (E1/E2) were 83.81/82.50 higher than determined criterion of 80/80. 2) after using the curriculum, the students' knowledge significantly increased. 3) attitude was rated at the high level, while the practice skills were rated at the very high level and overall satisfaction was also rated at a high level.

Field of Study:	Health and Physical Education	Student's Signature .....
Academic Year:	2018	Advisor's Signature .....
		Co-advisor's Signature .....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

การสอบวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธนะ ติงศภัทิย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และศาสตราจารย์ ดร.เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ในการดูแลเอาใจใส่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตรวจทานแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ มีคุณค่าทางวิชาการ ตลอดจนการให้กำลังใจ และความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านมาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.เทพวาณี หอมสนิท กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย ศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.โชติกา ภาษีผล อาจารย์ ดร.รุ่งระวี สมะวรรธนะ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิดและเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านและครูบาอาจารย์ทุกท่านตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และเป็นต้นแบบที่ดีให้ข้าพเจ้า

กราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่มอบทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยให้แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่เคารพรักทุกท่านที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจมาโดยตลอดระยะเวลาในการทำวิจัย

ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดเวลาที่เข้าศึกษาในระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิตนี้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณพ่อ คุณแม่ คุณอาทั้งสองท่าน พี่สาว น้องสาว และครอบครัวไพจิตร ขอบคุณจุ๋มและครอบครัวใจเย็น เป็นอย่างสูงที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษาและมอบความรักที่ยิ่งใหญ่ เป็นกำลังใจกับทุกย่างก้าวของชีวิตแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

พงศธร ไพจิตร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ค

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ง

กิตติกรรมประกาศ ..... จ

สารบัญ ..... ฉ

สารบัญตาราง ..... ซ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

คำถามของการวิจัย 4

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 4

สมมติฐานการวิจัย 5

ขอบเขตของการวิจัย 5

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย 6

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย 7

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8

ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร 8

ตอนที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 28

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 33

ตอนที่ 4 มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา 63

กรอบแนวคิดในการวิจัย 70

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 71

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 72

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 73

ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 79

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 85

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 85

ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 98

ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 102

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 108

สรุปผลการวิจัย 109

ข้อเสนอแนะ 117

บรรณานุกรม 119

ภาคผนวก 127

ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจคุณภาพเครื่องมือและ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) 128

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 131

ภาคผนวก ค ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย 195

ภาคผนวก ง ภาพกิจกรรมในการเก็บข้อมูลวิจัย 198

ประวัติผู้เขียน 204

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 แสดงสมรรถนะครูและสมรรถนะครูพลศึกษาของนักวิชาการ 54

ตารางที่ 2 ตารางการสังเคราะห์กรอบสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 55

ตารางที่ 3 การวางแผนกำหนดเนื้อหาสำหรับแบบทดสอบวัดความรู้ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 75

ตารางที่ 4 แสดงการจำแนกรายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 78

ตารางที่ 5 แสดงโครงสร้างหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 79

ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พลศึกษา 86

ตารางที่ 7 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาด้านหลักการและปรัชญาพลศึกษา 87

ตารางที่ 8 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน 89

ตารางที่ 9 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยา บรรณวิชาชีพครูพลศึกษา 91

ตารางที่ 10 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาด้านทักษะชีวิต 92

ตารางที่ 11 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา 93

ตารางที่ 12 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา 94

ตารางที่ 13 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา 95

ตารางที่ 14 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 96

Chulalongkorn University

ตารางที่ 15 ผลสรุปในภาพรวมทุกด้านของสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 97

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา (n = 5) 99

ตารางที่ 17 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 100

ตารางที่ 18 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 102

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความรู้ของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน (n=30)..... 104

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชา พลศึกษา (n = 30)..... 105

ตารางที่ 21 คะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าเฉลี่ยร้อยละทักษะปฏิบัติของนักศึกษาหลังเข้ารับการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา (n = 30)..... 106

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักศึกษาหลังเข้ารับการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน (n = 30) 107

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและความต้องการของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ภายใต้ความมุ่งหวังที่จะให้การศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัฒน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะทำให้การศึกษาเป็นกลไกนำไปสู่คุณภาพคนของประเทศได้ ดังนั้นปัญหาเกี่ยวกับครูและวิชาชีพครูจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการปรับปรุง แก้ไขพัฒนาโดยเร่งด่วน เพื่อให้การศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพครูได้สมตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ จึงมีความจำเป็นที่จะสร้างสรรค์ครูรุ่นใหม่ที่ยอมรับและสามารถแสดงพันธกิจและทิศทางของตนเองได้อย่างเต็มที่และสมบทบาทด้วยคุณลักษณะครูที่มีมาตรฐานและนั่นคือ การสร้างสรรค์คุณลักษณะครูรุ่นใหม่ที่เป็นมืออาชีพและสร้างสรรค์หลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ที่มีเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้และการฝึกหัดที่เข้มข้นมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และภาวะผู้นาทางวิชาการ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นครูมืออาชีพ

ปัจจุบันสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งสถาบันการผลิตครูใช้หลักสูตร 5 ปี ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู 1 ปีการศึกษา ภายใต้การกำกับดูแลของอาจารย์นิเทศของสถาบันอุดมศึกษาและครูพี่เลี้ยงของโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ในการผลิตครูนั้นต้องเป็นไปตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพครู ต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือเทียบเท่าหรือมีคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ พ.ศ. 2556 (ราชกิจจานุเบกษา, 2556) ดังต่อไปนี้

(ก) มาตรฐานความรู้ ประกอบด้วยความรู้ ดังนี้ 1) ความเป็นครู 2) ปรัชญาการศึกษา 3) ภาษาและวัฒนธรรม 4) จิตวิทยาสำหรับครู 5) หลักสูตร 6) การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 8) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา 9) การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ 10) การประกันคุณภาพการศึกษา 11) คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ

(ข) มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังต่อไปนี้

12) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน

13) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ที่ผ่านมา การจัดการศึกษาของไทยประสบปัญหาหลายประการ ปัญหาสำคัญประการหนึ่ง คือ ปัญหาเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีปัญหาตั้งแต่การผลิต การใช้ การพัฒนาและการรักษามาตรฐานของวิชาชีพครู ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการผลิต เช่น ปัญหาอันเนื่องมาจากตัวป้อนเข้าของกระบวนการผลิตครู กระบวนการเรียนการสอนนักศึกษาครู การกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตครู และการควบคุมให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะตามที่กำหนด เป็นต้น

สำหรับการพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษานั้น ในระหว่างชั้นปีที่ 1-4 เป็นการศึกษาเตรียมพร้อมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติสู่ความเป็นครูพลศึกษา นักศึกษาต้องเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร ซึ่งประกอบไปด้วย วิชาศึกษาทั่วไป วิชาชีพครู รวมทั้งวิชาเอก และในชั้นปีที่ 5 นักศึกษาจะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา เป็นเวลา 1 ปีการศึกษา จากการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี ของสโรชา คล้ายพันธุ์ (2557) ในด้านการปฏิบัติการสอน พบว่า นักศึกษายังมีทักษะการบูรณาการการสอนให้เข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ ได้ทุกกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาเป็นวิธีการเรียนที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาวิชามากกว่าการเรียนรู้ จากสภาพที่เป็นจริงและไม่เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอีกทั้งยังขาดการเชื่อมโยงให้เหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมในสังคม อีกทั้งการศึกษารายงานผลการสรุปโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 และ 2 ประจำปีการศึกษา 2556 ของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม (2556) พบว่า นักศึกษามีข้อเสนอแนะอยากให้มีการจัดกิจกรรมเสริมให้นักศึกษามีความพร้อมด้านการใช้งานคอมพิวเตอร์ในงานที่ได้รับมอบหมาย ควรฝึกทักษะการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน เขียน ฝึกทักษะกีฬาให้มีความสามารถในการเล่น การเป็นผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสิน อย่างน้อย 3 ชนิดกีฬา มีการเตรียมพร้อมในการพัฒนาบุคลิกภาพให้สามารถเป็นแบบอย่างให้แก่นักเรียนได้ จัดกิจกรรมเสริมให้นักศึกษามีจิตอาสาจนติดเป็นคุณลักษณะนิสัยที่ติดตัว เน้นการแต่งกายให้สะอาด ถูกต้องตามระเบียบวินัยของสถาบันฯ ควรจัดอบรมการสร้างสื่อการสอนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ควรมีการจัดกิจกรรมการ

แสดงออกเพื่อให้นักศึกษากล้าแสดงออก และมีความมั่นใจมากขึ้น จัดเทคนิคการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความสนใจ

ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีข้อค้นพบที่น่าสนใจเช่น วิชิต สุรัตน์เรืองชัย และ ชลันดา พันธ์พานิช (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการศึกษา พบว่า นิสิตฝึกสอนต้องการให้อาจารย์นิเทศก์ของคณะศึกษาศาสตร์แนะนำเรื่องการเขียนแผนการสอนและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งแนวทางการแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น และต้องการให้อาจารย์พี่เลี้ยงแนะนำเรื่องการเขียนแผนการสอน สำหรับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างฝึกสอน ได้แก่ ปัญหาไม่สามารถเขียนแผนการสอนได้ตามความต้องการของอาจารย์พี่เลี้ยง ไม่สามารถวัดและประเมินผลการสอนตามจุดประสงค์ที่เขียนไว้ได้

นอกจากนี้งานวิจัยของ รินรดี พรวิริยะสกุล (2554) ได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาครูเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถทางการสอนของตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครูชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2551 จากมหาวิทยาลัย 3 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขตนนทบุรี รวมจำนวน 55 คน จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาครูประสบปัญหาด้านการเขียนแผนการสอน การคิดกิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจ การเรียงลำดับขั้นตอนการสอน การถ่ายทอดความรู้ ความไม่เข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ไม่มีเทคนิค ทักษะการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ปัญหาการทำสื่อ/การใช้สื่อการสอน การสอนจริงในชั้นเรียนไม่เป็นไปตามแผนการสอน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า ปัญหาจากงานวิจัยที่กล่าวมาพบว่า แม้ในปัจจุบันก็ยังคงมีสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันจากในอดีต ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา สภาพและปัญหาของนักศึกษาระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ผ่านมา ประเด็นปัญหาของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่พบมากมีด้วยกัน 6 ประเด็นที่เป็นที่น่าสนใจ คือ 1) ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการชั้นเรียน 4) ด้านการเลือกใช้หรือสร้างสื่อการเรียน 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน 6) ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2558)

การดำเนินการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นและเร่งด่วน ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหามีหลากหลายวิธีการ ตั้งแต่การย้อนกลับไปประเมินหลักสูตรในองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านจุดประสงค์ ด้านเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการประเมินผล (สุนีย์ ภู่พันธ์, 2546) อาจใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างทันท่วงทีและสามารถพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษาเล็งเห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา จึงเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อีกทางหนึ่ง

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเป็นการจัดการศึกษาที่มีความจำเพาะเจาะจง เป็นการศึกษาที่จัดให้แก่ผู้ประกอบอาชีพสาขาต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของตนเอง ความต้องการฝึกอบรมจะแตกต่างกันไปตามความจำเป็นด้วยลักษณะเฉพาะเช่นนี้ทำให้จำแนกหลักสูตรฝึกอบรมตามระยะเวลาของการฝึกอบรมออกได้เป็น 3 ประเภทด้วยกันคือ 1) การฝึกอบรมเฉพาะหน้า (In-Situation Training) 2) การฝึกอบรมระยะสั้น (Short-Term Training) และ 3) การฝึกอบรมระยะยาว (Long-Term Training) ซึ่งจากประเด็นสภาพและปัญหาของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่าง ๆ ของนิสิตและนักศึกษาหลายๆ สถาบันการศึกษาที่ผ่านมา การฝึกอบรมเฉพาะหน้า จะมีความเหมาะสมในการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้มีความพร้อมก่อนการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพราะการฝึกอบรมเฉพาะหน้าเป็นการฝึกอบรมตามปัญหาจำเป็นที่เกิดขึ้นในทันทีหรือในระยะเริ่มแรก เวลาที่ใช้จะสั้นมากด้วยเป็นกรณีเร่งด่วน หลักสูตรประเภทนี้จะใช้ระยะเวลาสั้นในการอบรมแต่ละครั้ง หลักสูตรจะมีความสมบูรณ์ในตัวเอง เนื้อหาสาระไม่มากแต่อาจลึกกว่า ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรเสริมความรู้ ทบทวนความรู้ หรือเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติที่จำเป็นเท่านั้น

ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ครั้งนี้ถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและเพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งนี้สมรรถนะในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้วิจัยได้มีการศึกษาความต้องการจำเป็นในการสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาวิชาพลศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้รับประโยชน์จากหลักสูตรฝึกอบรมให้ได้มากที่สุด มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของคุรุสภาและมีความพร้อมในการออกสู่วิชาชีพครู สามารถรับใช้สังคมและประเทศชาติต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. สมรรถนะด้านใดควรได้รับการเสริมสร้าง เตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา

2. หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยกิจกรรมอะไรบ้าง และมีวิธีการดำเนินการอย่างไร

3. หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาตามความต้องการจำเป็น

3. เพื่อทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ทุกด้านมีสมรรถนะที่ควรจะเป็นกับสมรรถนะที่เป็นจริงทุกด้านแตกต่างกัน

2. หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา มีค่าเฉลี่ยความรู้ หลังเข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนอบรม

ขอบเขตของการวิจัย

1) การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา เป็นการวิจัยและพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาความต้องการจำเป็นในเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาจาก SEAMEO INNOTECH, (2010); Cicek and Demirhan (2001); อนุชิตร แท้สูงเนิน (2554); แสวง วิทยพิทักษ์ (2547); รัชนี ขวัญบุญจัน (2536); ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (2556); เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์ (2550); วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2549); วรศักดิ์ เพียรชอบ (2561); รัชนี ขวัญบุญจัน (2553) จากการสังเคราะห์สมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ได้สมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักการและปรัชญาพลศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพพลศึกษา 4) ด้านทักษะชีวิต 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา 6) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา 7) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา และ 8) ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จากนั้นนำผลที่ได้จากการศึกษาความต้องการจำเป็นมาพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา และทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหลักสูตรหลักสูตรครุศาสตร์ สาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 30 คน

2) ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา และ ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ประสิทธิภาพหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

3) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม โดยหลักการในหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาประกอบด้วยหลักการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ กระบวนการพัฒนาหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม เป็นหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นบนความต้องการจำเป็นในการสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นนี้เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งหลักสูตรฝึกอบรมนี้ เน้นผู้เข้ารับการอบรมเป็นศูนย์กลาง เน้นการเรียนรู้จากวิทยากรและผู้มีประสบการณ์ไปพร้อมกับการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจากกิจกรรมที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักศึกษา

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

หลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง หลักสูตรที่มีการจัดมวลประสบการณ์หรือกิจกรรมในการสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา โดยจัดเป็นหลักสูตรฝึกอบรมซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการของหลักสูตร 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ 4) วิธีการฝึกอบรม 5) สื่อ และ 6) การวัดประเมินผล

การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา อย่างมีระบบ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิดในการฝึกอบรม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการอบรมพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ ซึ่งมีขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาความต้องการจำเป็น 2) การพัฒนาหลักสูตร และ 3) การทดลองใช้และประเมินหลักสูตร

สมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งได้มาจากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการสร้างเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ประกอบด้วยสมรรถนะ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน และ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตามข้อกำหนด

ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง เกณฑ์การพิจารณาเปรียบเทียบร้อยละของคะแนนเฉลี่ยระหว่างการทำกิจกรรมขณะฝึกอบรม และการทดสอบหลังเรียน (E_1/E_2) ไม่ต่ำกว่า 80/80

80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง คะแนนเฉลี่ยในการทำกิจกรรมระหว่างฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง คะแนนเฉลี่ยในการทำแบบทดสอบวัดความรู้หลังฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 80

หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา หมายถึง หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาที่ได้มาจากการศึกษาความต้องการจำเป็น ประกอบด้วยสมรรถนะ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน และ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

2. ได้แนวทางในการพัฒนานักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติและทักษะที่ดี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยมีการนำเสนอดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

ตอนที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

ตอนที่ 4 มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

1.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นการจัดทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมก่อน ซึ่งจะสอดคล้องกับ Taba (1962) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชาการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ โดยใช้กระบวนการวางแผนและพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน ประกอบด้วยการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกจุดมุ่งหมายสำหรับหลักสูตร การเลือกกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอน วิธีการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมาย และประเมินความสำเร็จของหลักสูตรที่สร้างขึ้นมาใหม่ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539)

การพัฒนาหลักสูตรจึงต้องมีการพิจารณาเนื้อหา บทบาท ความคาดหวัง ทรัพยากร ระยะเวลา และช่วงเวลา สิ่งเหล่านี้เป็นการวางแผนในการสร้างหลักสูตร (Uys & Gwele, 2005) รวมทั้งการวางแผนจัดเนื้อหา และประสบการณ์การเรียนรู้ วิธีปฏิบัติ สื่อ และการประเมินผลที่สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างบรรลุเป้าหมาย (Ornstein & Hunkins, 2004)

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรเดิมให้ดีขึ้นหรือจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยมีการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยการวางแผนจัดทำหรือยกร่างหลักสูตร การใช้หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

1.2 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน คือแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler (1949) ที่รู้จักกันดีคือ หลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรว่า ในการจัดหลักสูตรและการสอนนั้นควรจะตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. มีวัตถุประสงค์อะไรที่สถาบันการศึกษาต้องการบรรลุ

2. จะมีวิธีการคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรจึงจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. จะจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรจึงจะทำให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

4. จะประเมินประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไร

ลักษณะเด่นของการพัฒนาหลักสูตรและการสอนของ Tyler นั้น ใช้จุดประสงค์เป็นตัวกำหนด ควบคุมการเลือกและจัดประสบการณ์การเรียน ดังนั้นในการกำหนดจุดประสงค์จึงมี 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกจะเป็นการกำหนดจุดประสงค์ชั่วคราวขึ้นมาก่อน แล้วจะต้องหาวิธีการและเกณฑ์จากทฤษฎีการเรียนรู้ ปรัชญาการศึกษาและปรัชญาสังคมมากลั่นกรองจุดประสงค์ชั่วคราวนั้นเพื่อให้ได้มาเป็นจุดประสงค์แท้จริงของหลักสูตร ในกระบวนการนี้ พื้นฐานทางจิตวิทยาและปรัชญาในการพัฒนาหลักสูตรจะเข้ามามีบทบาทและช่วยในการตรวจสอบเพื่อความชัดเจนของหลักสูตรได้มาก ขั้นนี้เพื่อตอบคำถามและหาความชัดเจนว่า การจัดหลักสูตรเพื่อตอบสนองใคร ควรจะตอบสนองผู้เรียนหรือสังคม หรือตอบสนองผู้สอนเพื่อให้มีงานทำ ถ้าเราจัดหลักสูตรเพื่อสนองสังคม การกำหนดจุดประสงค์ จะนำไปสู่การกำหนดโครงสร้างและกระบวนวิชาได้ชัดเจน

ดังนั้นในการจัดหลักสูตรและการสอนนั้น ควรจะตอบคำถามที่เป็น พื้นฐาน 4 ประการให้ได้เสียก่อน และจะต้องถามเรียงกันลงมาตามลาดับ ฉะนั้นการตั้งจุดประสงค์ ใน ข้อแรกจึงสำคัญที่สุด เพราะคำถามอีก 3 ข้อนั้นขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ข้อแรกที่กำหนดไว้

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Taba (1962) Taba เป็นนักการศึกษาอีกผู้หนึ่งที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรซึ่งเป็นรูปแบบที่มีขั้นตอนคล้ายรูปแบบของ Tyler ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่

1. ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการ (Diagnosis of Needs) สำรวจสภาพปัญหาความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคมและผู้เรียน

2. กำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of Objectives) กำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจนหลักจากที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการแล้ว

3. เลือกเนื้อหาสาระ (Selection of Content) จุดมุ่งหมายที่กำหนดแล้วจะมีส่วนช่วยในการเลือกเนื้อหาสาระ ซึ่งนอกจากจะต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วัย และความสามารถของผู้เรียนแล้ว ยังต้องมีความเชื่อถือได้ และมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ด้วย

4. จัดรวบรวมเนื้อหาสาระ (Organization of Content) เนื้อหาสาระที่เลือกได้ ยังต้องนำมาจัดลำดับโดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง และความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

5. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of Learning Experiences) ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

6. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of Learning Experiences) ประสบการณ์การเรียนรู้ควรจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง

7. กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล (Determination of What to Evaluate and of the Ways and Means of Doing it) คือการตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไรเพื่อตรวจสอบผลว่าบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร

การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดของ Taba จะเริ่มที่จุดใดจุดหนึ่งก่อนก็ได้ตามที่ถนัดและสนใจ แต่เมื่อเริ่มที่จุดใดแล้ว จะต้องทำการศึกษาให้ครบกระบวนการทั้ง 7 ของแนวคิดที่เสนอไว้ Taba และ Tyler ได้เคยร่วมกันเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรต่อที่ประชุมสัมมนาการวางแผนหลักสูตรเมื่อปี ค.ศ.1930 และได้พยายามที่จะเสนอแนวคิดการพัฒนาทางด้านหลักสูตรและการสอน ให้มีความหมายที่กว้างขึ้นและมีความสมบูรณ์มากขึ้น จากความหมายของหลักสูตรที่ใช้อยู่เดิมในแนว แคบ เช่น “หลักสูตรคือรายการของสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กจะต้องเรียนรู้เมื่ออยู่ในโรงเรียน” Taba ให้แนวคิดว่า หลักสูตรจะมีรูปร่างอย่างไรก็ตาม ควรมีองค์ประกอบของหลักสูตร 4 ประการด้วยกันคือ

1. วัตถุประสงค์ (ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตร หรือวัตถุประสงค์เฉพาะรายวิชา)

2. เนื้อหาวิชาและจำนวนคาบการเรียนการสอนของแต่ละวิชา

3. กระบวนการเรียนการสอนหรือกิจกรรม

4. การประเมินผลตามวัตถุประสงค์

แนวคิดของ Taba ส่วนใหญ่จะเหมือนกับ Tyler แต่จะมีการปรับขยายให้สมบูรณ์โดยมีเนื้อหาและรายละเอียดมากขึ้น เช่น การเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบของหลักสูตรทั้ง 5 ประเภท ได้แก่ หลักสูตรแบบรายวิชา หลักสูตรแบบหมวดวิชา หลักสูตรที่เน้นพื้นฐาน หลักการเพื่อชีวิตและสังคม หลักสูตรแบบกิจกรรมและประสบการณ์ หลักสูตรแบบแกนวิชา

นักพัฒนาหลักสูตรได้ศึกษาแนวคิดและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler และ Taba เพื่อปรับขยายรูปแบบให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดย Saylor & Alexander (1981) ได้มองเห็นประโยชน์เกี่ยวกับเทคนิควิธีการกำหนดจุดประสงค์การเลือกเนื้อหาประสบการณ์ รวมทั้ง วิธีการพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่เน้นความสำคัญของการประเมินผล ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะ การประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ที่ให้ความสำคัญแก่การประเมินผลสัมฤทธิ์และ รวมทั้งความเหมาะสมของโปรแกรม แต่ในด้านการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลมีน้อยเกินไป Saylor & Alexander ได้นำแนวคิดนี้มาสานต่อและพัฒนารูปแบบหลักสูตรและ การสอนของเขา เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้นดังนี้

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ Saylor & Alexander (1981) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. การกำหนดเป้าประสงค์ และวัตถุประสงค์ (Goals and Objectives) นักพัฒนาหลักสูตรควรกำหนดเป้าประสงค์ทางการศึกษาซึ่งเป็นหลักกว้าง ๆ ก่อน จากนั้นจึงกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะที่ต้องการได้บรรลุเป้าประสงค์หลักนั้น ๆ โดยพยายามให้เป้าประสงค์ทางการศึกษาครอบคลุม 4 ประเด็น คือ การพัฒนาการส่วนบุคคล (Personal Development) การศึกษาช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในประสบการณ์เพื่อนำไปแก้ปัญหาในแต่ละบุคคล สมรรถภาพทางสังคม

(Social Competence) เป้าหมายของการศึกษาเพื่อความมีสุขภาวะทางสังคม ยกระดับทางสังคม ทักษะการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง (Continued Learning skills) เป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และความชำนาญเฉพาะด้าน (Specialization) เป็นเรื่องที่จัดทาหลักสูตรค่อนข้างยาก เพราะเป็นการเตรียมโอกาสในความก้าวหน้าในอาชีพ อย่างไรก็ตาม อาจจะมีขอบเขตที่สำคัญอื่น ๆ อีก ซึ่งนักพัฒนาหลักสูตรหรือผู้วางแผนหลักสูตรอาจจะพิจารณาตามความเหมาะสมกับผู้เรียน ลักษณะของสังคมเป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และขอบเขตต่าง ๆ จะได้รับการคัดเลือกจากการพิจารณาตัวแปรภายนอก (External Variables) อย่างรอบคอบ ตัวแปรดังกล่าวได้แก่ ทัศนะและความต้องการของสังคม ข้อบังคับทางกฎหมายของรัฐ ข้อค้นพบจากงานวิจัยต่าง ๆ ปรัชญาของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร เป็นต้น

2. การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) หลังจากที่ได้กำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องวางแผนออกแบบหลักสูตร ตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกและจัดเนื้อหาสาระ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่ได้เลือกมาแล้ว ในการออกแบบหลักสูตรบางครั้งต้องมีความยืดหยุ่นในการเลือกเนื้อหา และกิจกรรมที่บรรลุวัตถุประสงค์อย่างครอบคลุมและออกแบบการเรียนการสอน และวิธีการประเมินที่มีความเป็นไปได้ นอกจากนี้ Saylor, Alexander & Lewis (1981) แนะนำว่าการออกแบบหลักสูตรต้องสามารถตอบคำถามดังต่อไปนี้

2.1 ผู้เรียนเป็นใคร

2.2 วัตถุประสงค์ย่อยคืออะไร

2.3 ประเภทของประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะต้องเตรียมคืออะไร

2.4 ขอบเขตประสบการการเรียนรู้คืออะไร

2.5 การมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ผู้สอนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องคืออะไร

2.6 ระยะเวลาในแต่ละด้านคืออะไร

2.7 ใช้เกณฑ์อะไรในการประเมิน

อย่างไรก็ตาม รูปแบบของหลักสูตรที่เลือกแล้วควรจะให้เหมาะสม และสอดคล้องกับเป้าหมาย และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน และลักษณะของสังคม ตลอดจนข้อกำหนดต่าง ๆ ของสังคม และปรัชญาทางการศึกษา

3. การใช้หลักสูตร (Curriculum Implement) หลังจากที่ได้ตัดสินใจเลือกรูปแบบหลักสูตรแล้ว ก็จะเป็นขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้โดยผู้สอนควรวางแผนและจัดทำแผนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ครูผู้สอนจะต้องเลือกวิธีการสอน และสื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

4. การประเมินผลหลักสูตร (Curriculum Evaluation) การประเมินผลหลักสูตรเป็นขั้นตอนสุดท้าย นักพัฒนาหลักสูตรและผู้สอนจะต้องตัดสินใจเลือกเทคนิคการประเมินที่สามารถตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตรหรือบอกได้ว่าหลักสูตรบรรลุตามเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินต้องประเมินระหว่างการเรียนการสอนและประเมินรวบยอด การประเมินระหว่างการเรียนจะช่วยให้พิจารณาการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการตัดสินใจปรับปรุงในกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ ส่วนการประเมินรวบยอดเป็นการประเมินการวางแผนใช้หลักสูตร

ทั้งหมด เพื่อตัดสินใจในการทบทวนปรับปรุง และประยุกต์ใช้ในกลุ่มประชากรอื่น ๆ ดังนั้นการประเมินหลักสูตรจึงเน้นที่การประเมินตัวหลักสูตร คุณภาพของการสอน และพฤติกรรมทางการเรียนของผู้เรียน ผลจากการประเมินจะช่วยให้นักพัฒนาหลักสูตรตัดสินใจได้ว่าจะยังคงใช้หลักสูตรนี้ต่อไป ควรปรับปรุงแก้ไข หรือควรจะยกเลิกหลักสูตรดังกล่าว

หลักของการพัฒนาหลักสูตร บุญชม ศรีสะอาด (2546) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. ใช้พื้นฐานจากประวัติศาสตร์ ปรัชญา สังคม จิตวิทยา และวิชาความรู้ต่าง ๆ

2. พัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยวิเคราะห์ปัญหาความต้องการ และความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม

3. พัฒนาให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการ ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

4. พัฒนาให้สอดคล้องกับหลักของการเรียนรู้

5. ในการเลือกและจัดประสบการณ์การเรียน จะต้องพิจารณาความเหมาะสมในด้านความยากง่าย ลำดับก่อนหลัง ความต่อเนื่อง และบูรณาการของประสบการณ์ต่าง ๆ

6. พัฒนาในทุกจุดอย่างประสานสัมพันธ์กัน ตามลำดับจากจุดประสงค์ สาระความรู้ และประสบการณ์ กระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผล

7. พิจารณาถึงความเป็นไปได้สูงในทางปฏิบัติ

8. พัฒนาอย่างเป็นระบบ

9. พัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง

10. มีการวิจัยติดตามผลอยู่ตลอดเวลา

11. ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ

12. อาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังของผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร (Integrated Curriculum Development) หมายถึง ระบบการร่างหลักสูตร ระบบการนำหลักสูตรไปใช้ และระบบการประเมินหลักสูตร ทั้งสามระบบนี้จะสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เพื่อให้เกิดภาพรวมที่เป็นเอกภาพของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร มีรายละเอียดแต่ละระบบร่างหลักสูตร ซึ่งใช้ในการวิจัยเรื่องนี้ ดังนี้

ระบบร่างหลักสูตร

การร่างหลักสูตรมีอยู่ 4 ขั้น ได้แก่ สิ่งกำหนดหลักสูตร รูปแบบหลักสูตร การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร และการปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้

1. สิ่งกำหนดหลักสูตร คือ การเตรียมการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้สำหรับการพัฒนาหลักสูตร จุดเริ่มการพัฒนาหลักสูตรอาจเริ่มจากคณะกรรมการชุดหนึ่งทำการศึกษาหรือวิจัย เพื่อทราบข้อเท็จจริงหลายๆ อย่างเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อม เช่น สภาพการศึกษาในปัจจุบัน แนวโน้มของสังคมและความต้องการการศึกษาในอนาคต ข้อมูลเหล่านี้ควรจะได้มาด้วยวิธีการวิจัยมากกว่าอาศัยประสบการณ์ คณะกรรมการหลักสูตร การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการกำหนดหลักสูตรอาจแบ่งได้เป็น 3 ประการคือ

1) สิ่งกำหนดทางวิชาการ

2) สิ่งกำหนดทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

3) สิ่งกำหนดทางการเมือง

สิ่งกำหนดทางวิชาการ จะมีอิทธิพลมากในการพัฒนาหลักสูตร เนื่องจากคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย คณะบุคคลซึ่งมีความเชี่ยวชาญและความชำนาญ เฉพาะสาขาวิชาแต่ละด้านจะมองเห็นความสำคัญในสาระวิชาของตน เมื่อพิจารณาเนื้อหาสาระของวิชาที่จะบรรจุลงในหลักสูตร จึงพยายามที่จะนำรายวิชาที่ตนคิดว่าสำคัญและจำเป็นบรรจุลงในหลักสูตรมากเกินความจำเป็น โดยมองข้ามหลักการสัดส่วนของโครงสร้างหลักสูตรและสิ่งกำหนดหลักสูตรในด้านอื่นไป จนบางครั้งทำให้ไม่สามารถบรรจุรายวิชาอื่นได้ตามสัดส่วนโครงสร้างของหลักสูตร เมื่อความแตกต่างของหลักการเรียนรู้และความเชื่อเกิดขึ้นในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรครั้งใด ความขัดแย้ง ความไม่สบายใจ ความสับสนกังวลย่อมเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และสิ่งกำหนดทางวิชาการเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร นักพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นต้องเผชิญกับความสับสนและความขัดแย้งทั้งหลายเหล่านี้ และพยายามหายุทธวิธีปรับความหลากหลายทางความคิด และความสำคัญของสาระวิชาต่าง ๆ ให้มีเอกภาพและเลือกสาระวิชาที่บรรจุในหลักสูตรได้ตามหลักการโครงสร้างของหลักสูตรที่กำหนดไว้

สิ่งกำหนดทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ เป็นสิ่งกำหนดที่นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ของสิ่งเหล่านี้อย่างชัดเจนและถูกต้องด้วยวิธีการวิจัย ได้แก่ ความเชื่อ ค่านิยม ความคาดหวังของสังคม ความต้องการการจัดการศึกษาและหลักสูตรที่จะพัฒนาในอนาคต ผู้ที่สำเร็จการศึกษาของหลักสูตรนี้จะมีคุณลักษณะและบทบาทอย่างไร ในสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านนี้ ถ้ากระทำอย่างเป็นระบบและได้คำตอบที่ชัดเจนจะช่วยให้การกำหนดรูปแบบโครงสร้างรายวิชาบังคับ รายวิชาเลือก ระยะเวลาที่ใช้ศึกษา รวมทั้งมาตรฐานการศึกษาได้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตรที่จะพัฒนา

สิ่งกำหนดทางการเมือง จะบ่งชี้เกี่ยวกับงบประมาณ ระยะเวลา และคุณภาพของการจัดการศึกษา เช่น ประเทศที่กำลังพัฒนาและภาวะเศรษฐกิจไม่ขยายตัว มีฐานะค่อนข้างยากจน มักจะประสบปัญหาทางการเมืองกับประเทศเพื่อนบ้าน งบประมาณของประเทศส่วนใหญ่จะมุ่งไปที่การป้องกันประเทศมากกว่าจะนำมาจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้จะบ่งชี้ถึงระยะเวลาของการศึกษาของหลักสูตร บางสาขาวิชาจะต้องปรับระยะเวลาให้สั้นลงเพื่อความเหมาะสมและความจำเป็นตามสภาวะแวดล้อม ส่วนมาตรฐานทางวิชาการของแต่ละหลักสูตรนั้นจะต้องนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ข้อมูลทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของแต่ละประเทศที่เป็นสิ่งกำหนดหลักสูตรของตน มิใช่นำหลักสูตรไปเปรียบเทียบกับหลักสูตรของประเทศอื่น เพราะเป็นการพัฒนาหลักสูตรขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ดังนั้นเกณฑ์การพิจารณามาตรฐานหลักสูตรจึงจะต้องตระหนักในเรื่องนี้เป็นสำคัญ

2. รูปแบบหลักสูตร เมื่อคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากสิ่งที่กำหนดในหลักสูตรแล้ว ประการต่อมาคือ การตัดสินใจเกี่ยวกับรูปแบบหลักสูตร เช่น หลักสูตรแบบรายวิชา หลักสูตรแบบบูรณาการ หลักสูตรแบบแกนวิชา และหลักสูตรระบุเกณฑ์ความสามารถพื้นฐาน เป็นต้น รูปแบบหลักสูตรโดยส่วนรวมจะประกอบด้วยโครงสร้างและองค์ประกอบหลักสูตรซึ่งจะสะท้อนให้เห็นภาพรวมและมาตรฐานการศึกษาของแต่ละหลักสูตร มาตรฐานการศึกษาอาจจะดูได้จากโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) โครงสร้างแบบรายปี คือ การวางรูปแบบหลักสูตรโดยการแบ่งเนื้อหาวิชา ตามลำดับก่อนหลังและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เพิ่มพูนสัมพันธ์กัน สำหรับรายวิชาที่จัดใน โครงสร้างแบบนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นรายวิชาบังคับ เนื่องจากวิชาหนึ่งจะเป็นพื้นฐานของวิชาถัดไป ผู้เรียนจะเรียนวิชาถัดไปไม่ได้ ถ้าไม่เรียนวิชาบังคับมาก่อน การประเมินผลจะมีการสอบปลายปีเพื่อเลื่อนชั้น ถ้าผู้ใดสอบตกวิชาใดจะต้องเรียนซ้ำชั้นอีก ผลการเรียนจะแจ้งเป็นเปอร์เซ็นต์ รูปแบบการเรียนรู้แบบนี้มีข้อจากัด เช่น ถ้าผู้เรียนสอบตกวิชาใดวิชาหนึ่งจะต้องเรียนซ้ำชั้น และเรียนซ้ำวิชาที่สอบผ่านมาแล้วด้วย ซึ่งทำให้ผู้เรียนจบการศึกษาช้า ผู้เรียนไม่สามารถเลือกเรียนรายวิชาตามที่ตนเองมีความถนัดได้

2) โครงสร้างแบบหน่วยกิต คือ การจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนตามหน่วยกิตที่กำหนด โครงสร้างหลักสูตรแบบนี้เริ่มขึ้นที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากมูลนิธิคาร์เนกี ได้ให้ทุนสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และต้องการความมั่นใจว่า สถาบันการศึกษาที่ได้รับเงินไปแล้วนั้นมีมาตรฐานดีพอสมควร เกณฑ์การพิจารณาคือ รายวิชาที่เปิดสอน คุณสมบัติของอาจารย์และลักษณะปริญญาที่ให้กับบัณฑิต เกี่ยวกับรายวิชาที่เปิดสอนได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของการสอนเรียกว่า Carnegie unit of instruction หมายความว่า หนึ่งหน่วยกิตมีค่าเท่ากับการสอนหนึ่งชั่วโมงในชั้นเรียน โครงสร้างแบบหน่วยกิตจะมีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้คือ

1. ภาคการศึกษา
2. การแบ่งหมวดวิชา
3. การแบ่งลักษณะวิชา
4. จำนวนหน่วยกิต
5. ประมวลวิชา
6. การประเมินผล

3. การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร เมื่อคณะกรรมการร่างหลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนจะนำหลักสูตรไปใช้จะต้องตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขบางส่วนก่อนนำไปใช้จริง การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรทำได้หลายวิธี เช่น ใช้วิธีการประชุมสัมมนา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ตรงในเรื่องนั้นตรวจสอบ นอกจากวิธีตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) การทดลองใช้หลักสูตรนำร่อง เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตร รวมทั้งมีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรแต่ละระยะอย่างมีระบบ เพื่อรวบรวมข้อมูลนำมาสังเคราะห์ สำหรับการปรับแก้ก่อนจะนำไปใช้ต่อไป

4. การปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้ การปรับแก้หลักสูตรจะต้องจัดทำระบบข้อมูลที่ชัดเจนจะทำให้การปรับแก้ไขหลักสูตรเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ การสังเคราะห์ข้อมูล ควรทบทวนพิจารณาให้รอบคอบว่าข้อมูลนี้จะนำไปใช้ปรับแก้ในส่วนใดของหลักสูตร และเมื่อปรับแก้แล้วไปกระทบหลักการและโครงสร้างของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด รวมทั้งการชี้ทางปฏิบัติให้ ชัดเจนขึ้นหรือไม่

จากการศึกษาหลักการและแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้น รวมทั้งประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่ผ่านมา วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ได้สรุปแนวคิดและขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

1. คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างและการออกแบบหลักสูตรขึ้นมา โดยอาศัยข้อมูลจากสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมปัจจุบัน โดยปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชาอย่างสม่ำเสมอ

2. ยกร่างเนื้อหาสาระ แต่ละกลุ่มประสบการณ์ แต่ละหน่วยการเรียน และแต่ละรายวิชา โดยปรึกษาหารือจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชา คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชาเป็นผู้กำหนดผลการเรียนรู้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ วางแผนการสอน ทำบันทึกการสอน ผลิตสื่อการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล

3. นำหลักสูตรที่พัฒนาได้แล้วไปทดลองใช้ในสถานศึกษานำร่อง (สถานศึกษาทดลองใช้หลักสูตรใหม่) โดยคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรกำหนดไว้ ถ้ามีข้อบกพร่องก็ทำการแก้ไขปรับปรุงโดยปรึกษาหารือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาอยู่ตลอดเวลา

4. อบรมผู้สอน ผู้บริหารทุกระดับ และบุคลากรทางการศึกษาให้เข้าใจหลักสูตรใหม่ เพื่อจะได้ใช้หลักสูตรใหม่ให้ถูกต้องเหมาะสม ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมทั้งการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

5. นำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติการสอนที่สถานศึกษาก่อนประกาศใช้หลักสูตร สนับสนุนให้ผู้บริหารและผู้สอนนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในสถานศึกษาต่อไป

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2545) กล่าวว่า ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร ควรประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการและภูมิหลังของผู้เรียน
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
3. เลือกเนื้อหาที่จะจัดบรรจุไว้ในหลักสูตร
4. จัดเนื้อหาวิชา
5. เลือกประสบการณ์การเรียนรู้
6. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
7. กำหนดวิธีการประเมินผล

เมื่อพิจารณารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของนักการศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่านักการศึกษาได้พัฒนาและเสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรในหลายลักษณะซึ่งแตกต่างกันออกไปในรายละเอียด แต่แท้จริงความแตกต่างในทางปฏิบัติมีไม่มากนัก สรุปในภาพรวมของรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรแล้ว สามารถกล่าวได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรมีอยู่ 5 ขั้นตอนสำคัญคือ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดเนื้อหาของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร และการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หรือพัฒนาหลักสูตรเฉพาะส่วนที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา หรือพัฒนาในส่วนของการนำหลักสูตรไปใช้ หรือการจัดการเรียนการสอน

1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร (Curriculum Component) นับว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ครบถ้วน มีนักวิชาการ และนักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตร ดังต่อไปนี้

Ornstein and Hunkins (2004) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย (1) วัตถุประสงค์และเป้าหมาย (2) เนื้อหา (3) ประสบการณ์การเรียนรู้ และ (4) การประเมินผล

ธำรง บัวศรี (2532) กล่าวว่า สำหรับหลักสูตรนั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญและขาดไม่ได้อย่างน้อย 6 อย่างคือ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) 2) จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Instructional Objectives) 3) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Content and Experiences) 4) ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) 5) วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน (Instructional Media and Materials) และ 6) การประเมินผล (Evaluation)

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2544) ได้อธิบาย เกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน โดยองค์ประกอบแต่ละส่วนจะมีบทบาทในการกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาในหลักสูตร สองส่วนแรกได้แก่ การศึกษาทั่วไป (General Education) และการศึกษาวิชาเฉพาะ (Specialized Education) ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาคนและกาลังคนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา อีกสองส่วนคือ การศึกษาเพิ่มเติม (Exploratory Education) และการศึกษาเสริม (Enrichment Education) สองส่วนนี้มักพัฒนาเป็นหมวดวิชาเลือกเสรี การศึกษาเพิ่มเติม เป็นการจัดรายวิชาในหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนวิชาที่ตน สนใจนอกเหนือจากวิชาเฉพาะในสายวิชาชีพของตน ส่วนการศึกษาเสริม เป็นการจัดวิชาที่ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ด้านอื่น ๆ ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งอาจอยู่ในรูปของการเข้าร่วมชุมนุมหรือกิจกรรม ต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร ดนตรี ชมรมอาสาสมัคร เป็นต้น

พิสณุ ฟองศรี (2549) และสุนีย์ ภู่พันธ์ (2546) กล่าวถึงองค์ประกอบหลักสูตรประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ความตั้งใจหรือความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้ที่จะผ่านหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสำคัญ เพราะเป็นตัวกำหนดทิศทาง และขอบเขตในการให้ศึกษา ช่วยในการเลือกเนื้อหาและกิจกรรม ตลอดจนใช้มาตรการอย่างหนึ่งในการประเมินผล จุดมุ่งหมายของการศึกษามีอยู่หลายระดับ ได้แก่ จุดมุ่งหมายระดับหลักสูตรซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่บอกให้ผู้เกี่ยวข้องรู้เป้าหมายของหลักสูตรนั้น ๆ จุดมุ่งหมายของกลุ่มวิชา วิชาแต่ละกลุ่มจะสร้างคุณลักษณะที่แตกต่างกันให้กับผู้เรียน ดังนั้นแต่ละกลุ่มวิชาจึงมีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ต่างกัน จุดมุ่งหมายรายวิชาเป็นจุดมุ่งหมายที่ละเอียดจำเพาะเจาะจงกว่าจุดมุ่งหมายกลุ่มวิชา ผู้สอนรายวิชาจะกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนเนื้อหาแต่ละบทแต่ละตอนขึ้นในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

2. เนื้อหาวิชาหรือสาระการเรียนรู้ (Content) เลือกเนื้อหาประสบการณ์ การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยดำเนินการตั้งแต่การเลือกเนื้อหาและประสบการณ์ การเรียงลาดับเนื้อหาสาระ พร้อมทั้งการกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม

3. การนำหลักสูตรไปใช้หรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Curriculum Implementation) เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดทำวัสดุหลักสูตร ได้แก่ คู่มือครู เอกสารหลักสูตร แผนการสอน แนวการสอน และแบบเรียน เป็นต้น ต้องมีการเตรียมความ

พร้อมด้านบุคลากรและสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดโต๊ะเก้าอี้ ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน จำนวนครูและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การดำเนินการสอน เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในขั้นนำหลักสูตรไปใช้ เพราะหลักสูตรจะได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการสอนของครู ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ในด้านการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ การวัดและประเมินผล จิตวิทยาการสอน ตลอดทั้งปรัชญาการศึกษาของแต่ละระดับ จึงทำให้การเรียนของผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

4. การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation) เป็นการหาคำตอบว่า หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และอะไรเป็นสาเหตุ การประเมินผลหลักสูตรเป็นงานใหญ่ มีขอบเขตกว้าง ผู้ประเมินต้องวางโครงการประเมินผลไว้ล่วงหน้า

ดังนั้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบหลักสูตรจะเป็นสิ่งกำหนดแนวคิด ระบบ และความสอดคล้องของเอกสารหลักสูตรและการสอน ซึ่งจะช่วยให้คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรใช้เป็น แนวทางสำหรับการศึกษาหลักสูตรทั่วไป และการวางแผนออกแบบหลักสูตรใหม่

1.4 การหาประสิทธิภาพของหลักสูตร

การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเป็นกระบวนการของการประเมินหลักสูตรภายหลังจากการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ เพื่อให้ทราบผลของประสิทธิภาพหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ซึ่งวิธีการหาประสิทธิภาพนี้สามารถนำไปใช้ในการหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม ชุดฝึกการสอน ชุดฝึกกิจกรรมและหลักสูตร

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2546) เสนอเกณฑ์ประกันประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของนวัตกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตพอใจว่าถ้าหากนวัตกรรมมีประสิทธิภาพถึงระดับที่กำหนดแล้ว ก็มีคุณค่านำไปใช้ได้และมีคุณค่าแก่การลงทุนผลิตออกมากำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์)

1. ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior หรือ E1) คือประเมินผลต่อเนื่องประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย ๆ พฤติกรรมนี้เรียกว่า “กระบวนการ” (Process) ของผู้เรียนที่สังเกตจากการประกอบกิจกรรมกลุ่มและรายบุคคล ซึ่งได้แก่ งานที่ได้รับมอบหมายและกิจกรรมอื่นที่ผู้อื่นได้กำหนดไว้

2. การประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Terminal Behavior หรือ E2) คือประเมินผลลัพธ์ของผู้เรียน (Products) โดยพิจารณาจากการทดสอบหลังเรียน

การกำหนดค่าการหาประสิทธิภาพเป็น E1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ และ E2 คือประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งการที่กำหนดเกณฑ์ E1/E2 มีค่าเท่าใดนั้น ผู้ที่สอนเป็นผู้พิจารณาโดยเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำ มักจะตั้งค่าไว้เป็น 70/70, 80/80 และ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น ซึ่งเมื่อผลิตนวัตกรรมเสร็จแล้ว จะต้องนำนวัตกรรมไปหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. 1:1 (หรือแบบเดี่ยว) คือการทดลองกับผู้เรียน 1 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเก่ง โดยทดลองกับเด็กอ่อนก่อน ทำการปรับปรุงแล้วนำไปทดลองกับเด็กปานกลาง แล้วจึงนำไปทดลองกับเด็กเก่ง จะทำการทดสอบประสิทธิภาพด้วยการทดลองกับผู้เรียนครั้งละ 1 คน โดยทดลอง 3 ครั้ง

กับเด็กอ่อน ปานกลาง และเด็กเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพเสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบเดี่ยวนี้จะได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานมาก

2. 1:10 (หรือแบบกลุ่ม) คือทดลองกับผู้เรียน 6 – 10 คน คละผู้เรียนทั้งเก่งและอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพและปรับปรุง ซึ่งในแต่ละครั้งคะแนนจะเพิ่มขึ้นเกือบเท่าเกณฑ์ หรือห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10% นั้นคือค่า E1/E2 ประมาณ 70/70 จะทำการทดสอบประสิทธิภาพกับผู้เรียน 6 -10 คน (คละผู้เรียนที่เก่ง ปานกลาง และอ่อน) คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงในคราวนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้น

3. 1:100 (หรือภาคสนาม) คือทดลองกับผู้เรียน 40 – 100 คนคละผู้เรียนทั้งเก่งและอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพและปรับปรุง ซึ่งในครั้งนี้ผลที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อทดสอบนวัตกรรมแล้ว ให้เทียบกับค่า เพื่อดูว่าเรายอมรับประสิทธิภาพหรือไม่ ซึ่งการยอมรับประสิทธิภาพของนวัตกรรมมี 3 ระดับ

1) สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อนวัตกรรมของประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าไม่เกิน 2.5%

2) เท่ากับเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของนวัตกรรมเท่ากับหรือสูงกว่าที่ตั้งไว้มีค่าไม่เกิน 2.5%

3) ต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ เมื่อประสิทธิภาพของนวัตกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าไม่เกิน 2.5 % จะทำการทดสอบประสิทธิภาพกับผู้เรียนทั้งชั้น 30-40 คน คำนวณหาค่าประสิทธิภาพแล้วทำการปรับปรุงผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หลังการทดลองคำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงแก้ไข ผลลัพธ์ที่ได้ควรจะใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ต่ำกว่าเกณฑ์ได้ไม่เกิน 2.5%

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545) ได้กล่าวถึง การทดสอบหาประสิทธิภาพของชุดการสอนดังต่อไปนี้

1. ความจำเป็นของการทดสอบหาประสิทธิภาพของชุดการสอน 3 ลักษณะ คือ

1.1 สำหรับหน่วยงานผลิตชุดกิจกรรม เป็นการประกันคุณภาพของชุดกิจกรรมว่าอยู่ในขั้นสูงเหมาะสมที่จะลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก หากไม่ทดสอบประสิทธิภาพและผลิตออกมาใช้ประโยชน์ได้ไม่ดีก็ต้องทำใหม่ เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลา แรงงาน และเงินทอง

1.2 สำหรับผู้ใช้ชุดกิจกรรม ชุดกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่มุ่งหวัง ดังนั้นก่อนการนำชุดกิจกรรมไปใช้ ครูควรมั่นใจว่าชุดกิจกรรมนั้นมีประสิทธิภาพ ในการช่วยให้ได้ชุดกิจกรรมที่มีคุณค่าตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.3 สำหรับผู้ผลิตชุดกิจกรรม การทดสอบหาประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่าเนื้อหาที่บรรจุในชุดกิจกรรมมีความเหมาะสมและง่ายต่อการเข้าใจ อันจะช่วยให้ผู้ผลิต มีความชำนาญสูงขึ้นเป็นการประหยัดแรงงาน เวลา และเงินทองในการเตรียมต้นแบบ

2. การกำหนดเกณฑ์หาประสิทธิภาพ หมายถึง การกำหนดระดับประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การกำหนดเกณฑ์จะประเมินจากพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ

2.1 ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง เป็นการประเมินจากพฤติกรรมย่อย ๆ หลายพฤติกรรม เรียกว่า “กระบวนการ” (Process) ของผู้เรียนที่สังเกตจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมรายบุคคล และกิจกรรมอื่น ๆ ตามที่ผู้สอนกำหนด ควรต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้เกินร้อยละ 5 เช่น ถ้ากำหนดไว้ 90/90 ก็ควรได้ไม่ต่ำกว่า 85.5/85.5

บุญชม ศรีสะอาด (2537) จำแนกวิธีการหาประสิทธิภาพ 2 วิธีด้วยกันคือ

1. การหาประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญหรือครู โดยจะใช้แบบประเมินผลให้ ผู้เชี่ยวชาญหรือครูพิจารณาทั้งด้านคุณภาพ เนื้อหาสาระ และเทคนิคการจัดทำสื่อนั้น ๆ แบบประเมินอาจเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) หรือเป็นแบบเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย สรุปผลเป็นความถี่แล้วอาจทดสอบความแตกต่างระหว่างความถี่ด้วยค่าไค-สแควร์

2. การหาประสิทธิภาพโดยผู้เรียน มีลักษณะเช่นเดียวกันกับการหาประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญหรือครู แต่เน้นการรับรู้คุณค่าที่ได้จากการเรียนเป็นสำคัญ ประสิทธิภาพของสื่อการสอนที่มีความเที่ยงตรงที่จะพิสูจน์คุณภาพ และคุณค่าของสื่อการสอนนั้น ๆ โดยจะวัดว่าผู้เรียนที่เกิดการเรียนรู้อะไรขึ้นบ้าง เป็นการวัดเฉพาะผลที่เป็นจุดประสงค์ของการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมนั้นอาจจำแนกได้เป็น 2 วิธี คือ

2.1 กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำไว้ เช่น เกณฑ์ 80/80 หรือ 90/90

2.2 ไม่ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า แต่จะพิจารณาการเปรียบเทียบผลการสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่หรือเปรียบเทียบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดกิจกรรมนั้นสูงกว่า หรือเท่ากับสื่อหรือเทคนิคการสอนอย่างอื่นหรือไม่ โดยใช้สถิติทดสอบ ค่าที (t – test)

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545) กล่าวว่า การกำหนดเกณฑ์ E1/E2 ให้มีค่าเท่าใดนั้นควรพิจารณาตามความเหมาะสม โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำ มักจะตั้งไว้ 80/80, 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น เมื่อกำหนดเกณฑ์แล้วนำไปทดลองจริงอาจได้ผลไม่ตรงตามเกณฑ์แต่ไม่ควร

การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการหลักสูตรฝึกอบรมกับผลสัมฤทธิ์ (E1/E2) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80/80 โดยคำนวณคะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างฝึกอบรมและคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

1.5 หลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมเป็นกระบวนการหนึ่งที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานหรือองค์กรหนึ่งๆ ให้สามารถเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะความชำนาญ และเจตคติ โดยการจัดการศึกษาให้แก่คนกลุ่มหนึ่ง แต่การจัดการศึกษานี้ทำขึ้นภายใต้เงื่อนไขบางประการ โดยมุ่งหวังให้ผู้เข้ารับการอบรมมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทั้งในด้านความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงาน รวมทั้งท่าทีที่แสดงถึงความพอใจในการทำงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมซึ่งส่วนใหญ่พบว่าหลักสูตรฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งในการเพิ่มคุณภาพการทำงานของบุคลากรหรือเตรียมการให้บุคลากรพร้อมที่จะทำงานในหน้าที่นั่นเอง

Silberman (1998) กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการที่จะช่วยให้เกิดการเสริมสร้างสมรรถนะของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งเมื่อความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติงานนั้นถูกจำกัดทางด้านความรู้หรือทักษะทำให้เกิดความรู้สึกที่ต้องการเสริมสร้างเชื่อมต่อช่องว่างของการปฏิบัติงานที่เกิดจากการขาดความรู้หรือทักษะดังกล่าว

Goldstein (1993) กล่าวไว้ว่า การอบรมเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และ เจตคติ (Attitude) ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

วิเชียร อินทรสมพันธ์ (2546) กล่าวไว้ว่า หลักสูตรการฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลอื่นมีความรู้และทักษะเฉพาะเรื่อง มีความคาดหวังตามหลักสูตรไม่กว้างขวางเหมือนการจัดการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษาที่มุ่งให้บุคคลได้พัฒนาการเรียนรู้ เจตคติ และทักษะในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

การฝึกอบรมเป็นกระบวนการหนึ่งที่นำมาใช้เพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคคลให้มีความรู้ เจตคติ และทักษะในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เป็นการลดช่องว่าของการปฏิบัติงานที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะที่ดีในการปฏิบัติงาน

ความสำคัญและความจำเป็นในการฝึกอบรม

องค์กรรัฐบาลหรือองค์กรธุรกิจเอกชนต่างมีความพยายามที่จะบริหารและดำเนินงานในหน่วยงานของตนให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร การบริหารบุคคล คือการจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญ ต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและทันเหตุการณ์เสมอ เพราะองค์กรต้องดำเนินการภายใต้สิ่งแวดล้อม สภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจในประเทศและในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา การพัฒนากำลังคนด้วยการพัฒนาเชิงปริมาณและคุณภาพของบุคลากร จัดกิจกรรมวิเคราะห์ทักษะ ความรู้ พฤติกรรมและเจตคติของผู้ทำงานแต่ละงานและจัดการฝึกอบรมแต่ละบุคคลตามงานเพื่อปรับปรุงให้การทำงานมีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญยิ่งผู้บริหารหรือผู้มีส่วนรับผิดชอบ องค์กรดังกล่าวต้องมีความสามารถในการกำหนดความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร โดยต้องสำรวจหาข้อมูลให้ทราบว่าเมื่อไรมีความจำเป็นต้องอบรมบุคลากรกลุ่มใด ในเรื่องอะไรและควรใช้วิธีใด ซึ่งความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรอาจจะมาจากปัจจัยภายในหรือภายนอกองค์กรหรือหน่วยงาน ความจำเป็นในการฝึกอบรมนั้นอาจจะเป็นการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานในอดีต จัดฝึกอบรมเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องปรับปรุงบุคลากรด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมหรือเป็นการป้องกันปัญหาที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น จัดฝึกอบรมบุคลากรที่เข้าทำงานใหม่ให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ ที่มีความจำเป็นในการทำงานในหน่วยงานก่อนเริ่มปฏิบัติงานหรือพยายามพัฒนาศักยภาพของบุคคลสำหรับการปฏิบัติงานในอนาคต เช่น การเตรียมบุคลากรในการรับตำแหน่งสูงขึ้นในแต่ละระดับ

การวิเคราะห์ความจำเป็น (Need Analysis) ในการฝึกอบรมสามารถกระทำได้โดยการสังเกต การสำรวจ การสัมภาษณ์บุคลากรเกี่ยวกับสภาพปัญหาหรือความต้องการในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ โดยอาจพิจารณาเกี่ยวกับระบบการปฏิบัติงานรวมถึงผลลัพธ์ เช่น คุณภาพของผลผลิต คุณภาพการบริหาร มาตรฐานของผลงาน เป็นต้น เมื่อทราบความจำเป็นที่ต้องแก้ไข ป้องกันหรือพัฒนาแล้ว ต้องพิจารณาต่อไปว่ามีทางเลือกใดบ้างที่สามารถสนองความจำเป็นเหล่านั้น และความจำเป็นใดบ้างที่จะต้องใช้วิธีการฝึกอบรมแล้วจึงเตรียมการฝึกอบรมว่าต้องการหวังผลในทิศทางไหน เพื่ออะไร และเมื่อไร (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2546)

การประเมินความจำเป็นในการฝึกอบรมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดดำเนินการฝึกอบรมบุคลากรซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในองค์กร ดังที่ โกวิทย์ กังสนันท์ (2534) สรุปว่า การประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมมีผลดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้องค์กรหรือหน่วยงานสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมได้ชัดเจน

2. ช่วยวิเคราะห์และแยกประเภท และชี้ให้เห็นว่าปัญหาใดสามารถแก้ไขด้วยการฝึกอบรม ปัญหาใดควรแก้ไขด้วยวิธีการอื่น

3. ช่วยให้ทราบข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการฝึกอบรม ตั้งแต่รูปแบบ โครงสร้างและแผนงานฝึกอบรม

4. ช่วยลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียระยะยาวของหน่วยงานในอนาคต เนื่องจากการพัฒนาความพร้อมของบุคลากรเป็นการป้องกันปัญหา

5. เป็นแนวทางในการประเมินผลการฝึกอบรมในองค์กรหรือหน่วยงานการศึกษาความต้องการจำเป็นจากการสำรวจความต้องการจำเป็นของผู้รับการอบรมหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์นำมาใช้เป็นแนวทางในการหาหนทางพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถตรงกับส่วนที่ขาดหายไปและต้องการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นำข้อมูลที่ได้มาสู่การวางแผน การกำหนดประเด็น จุดมุ่งหมาย วิธีการในการฝึกอบรม งบประมาณ และระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการดังกล่าว

ประโยชน์ของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมมีประโยชน์และก่อให้เกิดผลดีดังต่อไปนี้

1. การฝึกอบรมทำให้ระบบงานดีขึ้น ในการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นหน่วยราชการองค์การบริษัท ถ้าจัดให้มีการฝึกอบรมผู้บริหารฝ่ายต่าง ๆ ได้เข้าใจถึงการบริหาร การควบคุม การติดต่อประสานงานแล้ว ระบบการทำงานจะเกิดประสิทธิภาพ ความร่วมมือระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ดีขึ้น การทำงานมีระบบมากขึ้น ถ้าเป็นฝ่ายปฏิบัติ เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ หากผ่านการฝึกอบรมแล้ว การรับ-ส่ง จัดเก็บและทำลายเอกสารจะมีระบบสามารถค้นหา ตรวจสอบได้ง่าย เป็นต้น

2. การฝึกอบรมทำให้ประหยัด เพราะงานธุรกิจ ถ้าได้จัดให้มีการอบรมพนักงานให้รู้วิธีการทำงานแล้ว การทำงานของพนักงานจะใช้เวลาน้อยลง บางงานสามารถลดขั้นตอนการทำงานลงได้ ซึ่งมีผลต่อการลดค่าใช้จ่ายในการลงทุน ช่วยลดความสูญเสีย ความสิ้นเปลืองทั้งในด้านวัสดุและเวลาการทำงาน

3. การฝึกอบรมช่วยให้ย่นระยะเวลาเรียนรู้งาน ในกรณีที่รับพนักงานใหม่หรือเปลี่ยนหน้าที่การงาน หากปล่อยให้เรียนรู้งานไปพร้อมกับการปฏิบัติงานแล้ว จะต้องใช้เวลามาก และอาจเกิดความเสียหายต่องาน การฝึกอบรมสามารถทำให้พนักงานปฏิบัติงานนั้นได้ทันที หลังจากการฝึกอบรม

4. การฝึกอบรมช่วยให้แบ่งเบาภาระของผู้บริหาร เพราะผู้ผ่านการฝึกอบรมจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ไม่ต้องเสียเวลากับการให้คำแนะนำและแก้ปัญหาจากการปฏิบัติงานที่ผิดพลาดหรือป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการทำงานผู้บริหารจะได้มีเวลาสำหรับการคิดเพื่อการพัฒนางานในด้านอื่น ๆ

5. การฝึกอบรมเป็นการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา หากหน่วยงานใดไม่ตระหนักและสนใจจัดอบรมบุคลากรแล้ว สภาพการทำงานจะเกิดความจำเจ ความเฉื่อยชา ในที่สุดประสิทธิภาพในการ

ทำงานจะต่ำมีผลกระทบต่อผลผลิต การฝึกอบรมก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเพื่อการพัฒนาวิธีทำงานและพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ รวมทั้งช่วยให้บุคลากรมีความรู้เท่าทันวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

6. การฝึกอบรมช่วยให้ขวัญของคนงานดีขึ้นเพราะเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานว่าสามารถทำงานได้ถูกต้องตามแนวทางที่ได้รับจากการฝึกอบรม

7. การฝึกอบรมส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับมีเจตคติที่ดีต่อองค์การ เพราะการฝึกอบรมช่วยสร้างความเข้าใจที่ดีต่อวัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินงาน อันจะนำไปสู่การสนับสนุนและการให้ความร่วมมือ

8. การฝึกอบรมจะช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานและช่วยเพิ่มพูนทักษะความชำนาญงานแก่บุคลากร อันจะส่งผลให้งานมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

9. การฝึกอบรมช่วยลดอุบัติเหตุและอันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงาน

10. การฝึกอบรมช่วยลดแรงงานที่ต้องใช้ในการควบคุมงานลงได้มากเพราะบุคลากรผู้ปฏิบัติงานรู้จักวิธีทำงานที่ถูกต้องด้วยตนเอง

11. การฝึกอบรมเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายได้มาก เมื่อเทียบกับการจัดส่งบุคลากรไปศึกษาเล่าเรียนเต็มเวลาในสถานศึกษาต่าง ๆ

12. การฝึกอบรมสามารถจัดได้ในวันหยุดหรือนอกเวลางานปกติ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน

13. การฝึกอบรมช่วยให้เกิดความรักความสามัคคีขึ้นระหว่างบุคลากรที่อยู่ในองค์การเดียวกันเพราะในระหว่างการฝึกอบรมได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หากิจกรรมร่วมกันแก้ไขปัญหาร่วมกัน ก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

14. การฝึกอบรมเป็นการสนับสนุนให้บุคคลได้รับการศึกษาตลอดชีพ (Life Long Education) อย่างต่อเนื่อง ซึ่งตรงกับธรรมชาติของมนุษย์

15. การฝึกอบรมก่อให้เกิดความคล่องตัวในการสับเปลี่ยนโยกย้ายตำแหน่งหน้าที่และช่วยลดอัตราการเข้าออกของบุคลากร

ประเภทของการฝึกอบรม

การจัดฝึกอบรมมีวัตถุประสงค์หลายอย่าง ซึ่งมีการแบ่งประเภทไว้หลายแบบสามารถรวบรวมและจัดเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท ได้แก่ การฝึกอบรมก่อนปฏิบัติงาน (Pre-Service Training) และการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงาน (In-Service Training)

1. การฝึกอบรมก่อนปฏิบัติงาน มีวัตถุประสงค์ต้องการฝึกฝนผู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการทำงานทั้งด้านระเบียบปฏิบัติ ความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่เฉพาะ เพื่อให้มีความรู้และประสบการณ์เพียงพอ ไม่ต้องเสียเวลาสอนงานหรือฝึกงานขณะปฏิบัติหน้าที่ ช่วยลดปัญหาข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานทำงานได้รวดเร็วพอสมควร การฝึกอบรมก่อนปฏิบัติงาน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 การปฐมนิเทศ (Orientation) เป็นการฝึกอบรมเพื่อแนะนำบุคลากรในองค์กรต่าง ๆ ที่เข้าใหม่หรือย้ายมา เพื่อให้เข้าใจนโยบาย วัตถุประสงค์ขององค์กรและการจัดรูปองค์กร วิธีทำงาน มาตรฐานการทำงาน ความต้องการ ความคาดหวังขององค์กรทางด้านความรู้ทักษะต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งงาน ตลอดจนสวัสดิการต่าง ๆ

1.2 การแนะนำงาน (Induction Training) เป็นการอบรมกึ่งปฐมนิเทศและสอนวิธีการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่เฉพาะเพราะไม่มีสถาบันใดผลิตคนให้มีความรู้ ทักษะและเจตคติที่เหมาะสมกับความต้องการขององค์กรทั้งหมด แม้บุคคลที่เคยผ่านงานมาแล้วก็อาจจะเป็นการแนะนำเพื่อสร้างเจตคติต่องานใหม่ให้มีความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรนั้น

2. การฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงานเป็นการฝึกอบรมบุคลากรขององค์กรเมื่อเข้าปฏิบัติงานแล้วการฝึกอบรมประเภทนี้แบ่งเป็นประเภทย่อย ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมได้ 3 ประเภท คือ (นิศา ชูโต, 2530)

2.1 การฝึกอบรมเมื่อเกิดปัญหาทั้งด้านทั่วไปและโดยเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งและเกิดความต้องการแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไป เพื่อนำความรู้ วิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกันไปใช้ ส่วนใหญ่จัดในระดับหัวหน้างาน การฝึกอบรมแบบนี้อาจใช้วิธีการอภิปราย หรือประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อความกระจ่างในปัญหา หรือข้อจำกัดต่าง ๆ ด้านองค์กร บุคลากร ตลอดจนเทคนิคที่เหมาะสม และสรุปความเห็นพ้องเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน เป็นการหาทางแก้ปัญหาและปรับปรุง หน่วยงาน ดังเช่นการใช้ระบบคิวซี (Q.C.) ในการฝึกอบรม

2.2 การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เพิ่มทักษะของเจ้าหน้าที่ บุคลากรกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นเฉพาะด้าน เช่น การขาย การตลาด เทคนิคการประเมินโครงการหรือเทคนิคการเป็นผู้นำ ฯลฯ ตลอดจนการส่งไปศึกษาอบรมต่อในสถาบันภายนอกหรือต่างประเทศ ในกรณีที่เป็นการอบรมเฉพาะบุคคล เป็นต้น

2.3 การฝึกอบรมเพื่อให้เกิดแรงงานสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดสัมพันธภาพความเข้าใจระหว่างบุคคล เป็นการเปิดช่องทางแนวทางการสื่อสาร เพื่อบำรุงขวัญกำลังใจในการทำงานเพื่อเชื่อมสามัคคี ตลอดจนเป็นการปรับเจตคติต่อนโยบายใหม่ๆ ของหน่วยงาน เช่น การอบรมความเป็นผู้นำ การอบรมการบริหาร การจัดการ ฯลฯ เป็นการอบรมเพื่อพัฒนา

Gagne & Medsker (1996 อ้างถึงใน วิเชียร อินทรสมพันธ์, 2546) กล่าวไว้ว่า ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฝึกอบรมไม่ยาวนาน การประเมินผลจะมุ่งที่ผลของหลักสูตรกับการพัฒนาบุคคล เพราะโดยหลักการฝึกอบรมจะมีจุดหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ เป็นการฝึกฝนและสร้างเสริมสมรรถภาพการทำงานของบุคลากรในองค์กรหรือหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2537) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการจัดการศึกษาที่มีความจำเพาะเจาะจง เป็นการศึกษาที่จัดให้แก่ผู้ประกอบอาชีพสาขาต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของตนเอง ซึ่งความต้องการฝึกอบรมจะแตกต่างกันไปตามความจำเป็น ด้วยลักษณะจำเพาะเช่นนี้ทำให้จำแนกหลักสูตรฝึกอบรมตามระยะเวลาของการฝึกอบรมออกได้เป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. การฝึกอบรมเฉพาะหน้า (In-Situation Training) เป็นการฝึกอบรมตามปัญหาจำเป็นที่เกิดขึ้นในทันทีหรือในระยะเริ่มแรก เวลาที่ใช้จะสั้นมากด้วยเป็นกรณีเร่งด่วนหลักสูตรประเภทนี้จะใช้ระยะเวลาสั้นการอบรมแต่ละครั้งหลักสูตรจะมีความสมบูรณ์ในตัวเองเนื้อหาสาระไม่มากแต่อาจลึกกว่า ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรเสริมความรู้ ฟื้นฟูความรู้ หรือเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติที่จำเป็นเท่านั้น

2. การฝึกอบรมระยะสั้น (Short-Term Training) เป็นการฝึกอบรมที่กำหนดขึ้นเป็นสัปดาห์หรือเป็นเดือน ระยะเวลาฝึกอบรมตามหลักสูตรอาจเป็น 3 เดือน 6 เดือนและ 9 เดือน เป้าหมายการ

ฝึกอบรมมุ่งที่ความรู้ความชำนาญเฉพาะทางและพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ ให้ผู้เข้ารับอบรมมากขึ้น ความง่ายและความเข้มข้นอาจน้อยกว่าการเรียนปกติตามรายวิชาในสถาบันการศึกษาแต่ลุ่มลึกสูงกว่า

3. การฝึกอบรมระยะยาว (Long-Term Training) เป็นหลักสูตรที่ใช้ระยะเวลามากกว่า 1 ปี และให้รวมถึงการศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education) มีลักษณะของการฝึกอบรมที่เน้นการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่เป็นหลัก หลักสูตรนี้จัดน้อยเพราะเน้นความเป็นผู้ชำนาญเฉพาะสาขาแบบลุ่มลึกมากที่สุดเป็นการเฉพาะ อาจเป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรและปริญญา เป็นต้น

การจัดประเภทของการฝึกอบรมจะคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของฝึกอบรมเป็นหลัก เช่น การปฐมนิเทศ การแนะนำงาน การพัฒนาบุคลากรหรือการแก้ไขพฤติกรรมของบุคคลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นต้น และยังมีการจัดประเภทของการฝึกอบรมที่ดูจากการระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมเป็นหลัก เช่น การอบรมเฉพาะหน้า การอบรมระยะสั้น การอบรมระยะยาว เป็นต้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถอยู่บนมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา โดยจะสร้างเสริมสมรรถนะที่ขาดหายไปตามทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องจากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเพียงเพื่อเติมเต็มความรู้และทักษะการปฏิบัติที่ขาดหายไปในแต่ละสมรรถนะ ซึ่งจัดอยู่ประเภทของการฝึกอบรมเฉพาะหน้าหรือประเภทฝึกอบรมระยะสั้นตามที่ได้กล่าวไป

รูปแบบการฝึกอบรม

Bader & Bloom (1994) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกอบรมที่ส่งผลสูงสุด (High-Impact Training Model) มี 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการการฝึกอบรม (Identify Training Need) ผู้พัฒนาการฝึกอบรมจะต้องสามารถชี้แนะให้เห็นถึงการอบรมอย่างมีเหตุผลที่เหมาะสม เป็นการฝึกอบรมเพื่อปรับปรุงทักษะเดิมหรือทักษะใหม่ ตัดสินใจเลือกทักษะที่ต้องการพัฒนาสอบถามผู้มีส่วนร่วมเรียนรู้ถึงพื้นฐานการศึกษา ประสบการณ์ และบรรยากาศการทำงานของผู้มีส่วนร่วม เข้าใจถึงความรู้สึกของผู้มีส่วนร่วมประเมินคุณค่าของความต้องการการฝึกอบรมและการสร้างความเชื่อมั่นการฝึกอบรม

2. วางแผนแนวทางการฝึกอบรม (Map the Approach) วางแผนอย่างมีระบบและไม่มีข้อจำกัดโดยการเข้าใจความต้องการของผู้เข้าร่วมอบรม และความคาดหวังของผู้จัดอบรมซึ่งเป็นการวางแผนเกี่ยวกับการนำเสนอ การอภิปราย การปฏิบัติ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การเลือกสื่อโสตทัศนูปกรณ์ การผลิตโปรแกรมตามความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ความจำเป็นทางด้านเวลา งบประมาณและแหล่งทรัพยากร

3. ผลิตสื่อหรือเครื่องมือการเรียนรู้ (Produce Learning Tools) เป็นการจัดหาสื่อเครื่องมือการเรียนรู้โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญภายในองค์กร ซึ่งอาจต้องผลิตเองหรืออาจได้รับการจัดทำโดยผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกองค์กร ซึ่งจะต้องตรวจสอบดูถึงความเหมาะสมของกิจกรรมและแบบฝึกหัดการเสริมแรงและความต่อเนื่อง ความเหมาะสมของขนาดและโครงสร้างของกิจกรรมกลุ่มย่อย สื่อการเรียนรู้ที่สามารถสนับสนุนทั้งระหว่างการฝึกอบรม การปฏิบัติกิจกรรมและโปรแกรมทั้งหมด

4. ประยุกต์เทคนิคการฝึกอบรม (Apply Training Techniques) โดยการตรวจสอบถึงการ

ทำให้การอบรมบรรลุเป้าหมายจากกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม การฝึกอบรมสามารถสร้างประสบการณ์ที่เพียงพอต่อความต้องการ คุณค่าที่ได้จากการอบรม ลักษณะของวิทยากรที่นำเสนอความรู้และทักษะแก่ผู้เข้ารับการอบรม ผู้เข้ารับการอบรมได้เกิดทักษะตามที่ต้องการและมีการติดตามที่ชัดเจน

5. คำนวณผลลัพธ์ที่วัดได้ (Calculate Measurable Results) ด้วยการสอบถามการสังเกตระหว่างการฝึกอบรมทั้งการปฏิบัติและการทำงานตามที่มอบหมาย การติดตามข้อมูลที่ต้องการในระหว่างการอบรม และใช้กระบวนการประเมินผลเชิงลึกถึงการเปลี่ยนแปลงจากการฝึกอบรม และการประเมินผลการติดตามเป็นช่วงระยะเวลาต่างกัน

6. ติดตามผลการอบรม (Track On-Going Follow-Through) เป็นการเตรียมการติดตามผลก่อนการฝึกอบรมเริ่มการติดตามระหว่างการฝึกอบรม และหลังการฝึกอบรม บทบาทความรับผิดชอบสถานการณ์และเครื่องมือที่จำเป็นต่อการติดตามการฝึกอบรม

Vella (1995) ได้เสนอแนะแนวทางในการวางแผนเพื่อจัดการฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในองค์กรทั่วไปได้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ไว้เป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้อบรมหรือเป้าหมายคือใคร (Who) เป็นการตอบคำถามเพื่อให้ทราบว่าผู้มีส่วนร่วมในการฝึกอบรมเป็นใคร จำนวนและความคาดหวังทั้งหมดเท่าใด

2. เหตุผลของการฝึกอบรม (Why) เป็นการแสวงหาคำตอบเพื่อเปิดเผยสถานการณ์วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม

3. เวลาในการจัดการฝึกอบรม (When) ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมนั้นควรเป็นอย่างไร ควรจัดเมื่อใด ตอนไหน ระยะเวลาเท่าใด

4. สถานที่จัดการฝึกอบรม (Where) เป็นการบอกให้ทราบว่า สถานที่จัดควรเป็นที่ใด ใช้ห้องประชุมหรือห้องเรียน ในการจัดฝึกอบรมที่ไหน ถึงจะเหมาะสมกับการฝึกอบรม

5. เนื้อหาของหลักสูตรเน้นอะไร (What) เนื้อหาเน้นหนักทางด้านใดในการฝึกอบรมได้แก่ทักษะ ความรู้หรือเจตคติต่อสิ่งที่องค์กรคาดหวังไว้

6. สิ่งที่คาดหวังเพื่ออะไร (What For) เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้วต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เกิดการพัฒนาอะไร ได้รับการประเมินผลอะไร

7. โครงสร้างของการฝึกอบรมเป็นอย่างไร (How) โครงสร้างของโปรมแกรม ภาระงานการเรียนรู้และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ ซึ่งสามารถแยกออกเป็น 5 ส่วนด้วยกัน คือ การเตรียมการ การแนะนำ แนวคิดและทฤษฎี การฝึกปฏิบัติและส่วนของการปิดส่วนการออกแบบที่ให้การฝึกอบรมเป็นการฝึกปฏิบัติการโดยเน้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เสนอความคิดสร้างสรรค์ ให้เกิดการพัฒนาการตามขั้นตอน

Silbermen (1998) ได้เสนอรูปแบบการฝึกอบรมไว้ดังนี้

1. ประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมและผู้เข้ารับการฝึกอบรม (Assess the Need for Training and the Participants) เป็นการตัดสินถึงความจำเป็นของผู้เข้ารับ การอบรมซึ่งได้รับผลต่อมา เป็นการประเมินในช่วงเริ่มต้นของโปรแกรม ซึ่งจะทำให้สามารถช่วยในการวางแผนการออกแบบและการปรับปรุงโปรแกรมได้ดี

2. ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ทั่วไป (Set General Learning Goals) วิเคราะห์และแยกแยะสมรรถภาพการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่เป้าหมาย อธิบายความต้องการทางด้านการสร้าง

ความตระหนักทางด้านเจตคติ ความรู้ความเข้าใจ และการสร้างพฤติกรรมใหม่ การแก้ปัญหาในชีวิตจริง และการนำไปใช้ในหน้าที่การงาน

3. ตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ (Specify Objectives) เจาะจงลึกลงไปถึงชนิดของการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดประสบการณ์ จุดประสงค์จะช่วยเป็นเครื่องมือสำหรับการจัดการการตรวจสอบและการประเมินผลการฝึกอบรม

4. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (Design Training Activities) เป็นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งจะต้องสร้างโครงร่าง ทั้งวิธีการและรูปแบบของกิจกรรมที่จำเป็นต่อจุดประสงค์ในโปรแกรมการฝึกอบรม

5. เรียงลำดับความเหมาะสมของกิจกรรมการฝึกอบรม (Sequence Training Activities) ตัดสินว่ากิจกรรมใดควรเริ่มต้นหรืออยู่ตอนสิ้นสุดโปรแกรมปรับกิจกรรมเพื่อให้แผนการที่วางไว้คล่องตัวมากขึ้น

6. เริ่มปฏิบัติการตามแผนการรายละเอียดทั้งหมด (Start Detail Planning) กำหนดวิธีการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละขั้นตอน กำหนดเวลา ข้อแนะนำหรือข้อเสนอแนะ จุดสำคัญและการสอน วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และวิธีการจบการฝึกอบรม

7. ทบทวนรายละเอียดเกี่ยวกับการออกแบบ (Revise Design Details) ปฏิบัติตามแผนการที่วางไว้และทบทวนประสบการณ์ของผู้เข้าฝึกการอบรม ต้องปรับปรุงหรือติดตามงานหรือขั้นตอนใดบ้าง ตัดสิ่งที่ไม่มีความสำคัญ ปฏิบัติไม่ได้หรือบกพร่อง

8. ประเมินผลโปรแกรมการฝึกอบรม (Evaluate the Total Result) ตรวจสอบแผนการว่าได้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการฝึกอบรมแล้ว ออกแบบให้เหมาะสมกับการเรียนรู้เพื่อให้ผลลัพธ์ที่ดียิ่งขึ้น

รูปแบบการฝึกอบรมในแต่ละแนวคิดนั้น จะมีกระบวนการการฝึกอบรมที่เหมือนกันอยู่ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเป็นกิจกรรมก่อนการปฏิบัติการฝึกอบรม (Pre-Implementation) ซึ่งครอบคลุมถึงกิจกรรมทุกกิจกรรมที่ต้องเตรียมเอาไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะดำเนินการฝึกอบรม เช่น การประเมินความจำเป็นการวิเคราะห์งาน การออกแบบหลักสูตร การเตรียมการเพื่อทดลองฝึกอบรม ขั้นตอนที่สองเป็นกิจกรรมระหว่างการฝึกอบรม (During Implementation) รวมไปถึงกิจกรรมทางด้านวิชาการ เทคนิคการฝึกอบรม เช่น การบรรยาย การอภิปราย การระดับสมอง การฝึกปฏิบัติการนำเสนอผลงาน เป็นต้น ขั้นตอนสุดท้ายเป็นกิจกรรมหลังการฝึกอบรม (Post-Implementation) ครอบคลุมขั้นตอนที่จำเป็นได้แก่ การจัดทำรายงานหลังการฝึกอบรมสิ้นสุด การติดตามผลภายหลังการอบรมและการทบทวนเพื่อการปรับปรุงและการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมในการฝึกอบรม

กระบวนการฝึกอบรม

การพัฒนากำลังคนเป็นกระบวนการวางแผนและควบคุมวิธีการพัฒนา วิธีการพัฒนาการปฏิบัติงานและความสามารถของบุคคลโดยการฝึกอบรมและการศึกษา โครงการพัฒนากำลังคนต้องอาศัยการวิเคราะห์ความต้องการกำลังคนในปัจจุบันและอนาคตขององค์กร การประเมินทักษะที่มีอยู่ของบุคลากรในองค์กรและการได้มาซึ่งวิธีการที่ดีที่สุดสามารถจะพัฒนาบุคคลตามความต้องการในอนาคต เสนอกระบวนการพัฒนากำลังคนและการฝึกอบรมที่เป็นระบบ 7 ขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายขององค์กรเนื่องจากจุดมุ่งหมายขององค์กรเปลี่ยนแปลงไป จึงต้องแน่ใจว่าการส่งเสริมการฝึกอบรมที่จัดขึ้นจะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายขององค์กรที่แท้จริงขณะนั้น

2. รวบรวมข้อมูลองค์กรข้อมูลที่รวบรวมต้องครอบคลุมหลายด้าน โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับการสูญเสียแรงงาน การกระจายบุคลากรตามระดับอายุ องค์ประกอบด้านทักษะของบุคลากร การปฏิบัติงานที่ได้ผลต่ำ สถานการณ์ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กร ทั้งภายนอก เช่น กฎหมายที่มีผลกระทบต่อนายจ้าง และภายใน เช่น เทคโนโลยีต่าง ๆ และกำลังคน ข้อมูลเหล่านี้รวบรวมมาโดยวิธีการหลากหลาย เช่น การอภิปรายและการสัมภาษณ์สมาชิกองค์กร จากหนังสือพิมพ์ธุรกิจ สถิติการค้า สถิติต่าง ๆ ของหน่วยงานรัฐบาล หรือสถิติที่รวบรวมจากองค์กรเอง

3. กำหนดความจำเป็นในการฝึกอบรมร่วมกันกระบวนการในการกำหนดความจำเป็นในการฝึกอบรมร่วมกันรวมถึงกิจกรรม 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการวิเคราะห์และการตีความ การวิเคราะห์จะได้ข้อมูลละเอียดและแท้จริงเกี่ยวกับองค์กรในปัจจุบัน จุดมุ่งหมาย และโครงสร้าง กำลังคนขององค์กร และความต้องการขององค์กรในอนาคต ส่วนการตีความข้อมูลจะทำให้ได้ทราบความจำเป็นในการพัฒนาและฝึกอบรม

4. เตรียมวางแผนฝึกอบรมร่วมกันเมื่อกำหนดความจำเป็นในการฝึกอบรมโดยการวิเคราะห์และตีความข้อมูลที่ได้เกี่ยวข้องกับองค์กรแล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญ แยกความจำเป็นที่สำคัญออกจากความจำเป็นรองๆ นำมาเขียนจุดประสงค์ของการพัฒนาและฝึกอบรมทั้งกำหนดเวลาที่ต้องใช้

5. เตรียมโครงการฝึกอบรมเฉพาะด้วยวิธีการที่เป็นระบบ คือ การวิเคราะห์งาน (Job Analysis) โดยการตรวจสอบงานแต่ละงาน หรือบุคลากรในแต่ละงาน และองค์ประกอบที่เด่นชัดแล้วสรุปส่วนต่าง ๆ ของงานมากำหนดความรู้ ทักษะและเจตคติต่าง ๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานที่สมบูรณ์ เขียนข้อมูลในรูปรายละเอียดของงาน (Job Description) และลักษณะเฉพาะของงาน โดยทั่วไปขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการก่อนขั้นตอนที่ 5 แต่ในกรณีอาจข้ามขั้นตอนที่ 4 ไปก่อน

6. ฝึกอบรมเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก็ได้การฝึกอบรมจะมีประสิทธิผลเต็มที่ต่อเมื่อเป็นส่วนหนึ่งของระบบทั้งหมด ซึ่งก่อนอื่นเราจะคิดถึงและบรรยายพฤติกรรมที่ไม่น่าพึงพอใจขณะนั้นของบุคคลและนำมาสร้างรูปแบบพฤติกรรมที่ควรปรับปรุง

7. ประเมินประสิทธิภาพการฝึกอบรมซึ่งการอบรมจะได้ผลคุ้มค่านั้นต้องออกแบบระบบพัฒนากำลังคนเพื่อให้ทราบแน่ชัดในผลประโยชน์ที่ถูกจัดให้และค่าใช้จ่ายที่จะได้สิ่งนั้นมา ไม่เพียงแต่จะรู้ว่าระบบนี้ให้ผลประโยชน์อะไรบ้างต้องรู้ด้วยว่าผลประโยชน์เหล่านั้นเป็นผลประโยชน์ที่ต้องการจริง โดยทั่วไปต้องประเมินจุดมุ่งหมายทั้งหมดเพื่อให้แน่ใจว่ามันยังคงเป็นเรื่องที่ตรงตามจุดมุ่งหมายขององค์กร

สรุปได้ว่า การฝึกอบรมที่เป็นระบบประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายขององค์กร 2) รวบรวมข้อมูลองค์กรข้อมูลที่รวบรวมต้องครอบคลุมหลายด้าน 3) กำหนดความจำเป็นในการฝึกอบรมร่วมกัน 4) เตรียมวางแผนฝึกอบรมร่วมกัน 5) เตรียมโครงการฝึกอบรมเฉพาะด้วยวิธีการที่เป็นระบบ 6) ฝึกอบรมเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และ 7) ประเมินประสิทธิภาพการฝึกอบรม

ตอนที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ผู้วิจัยนำเสนอสาระสำคัญของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ 1) ความหมายและความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2) ความสำคัญของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 3) การจัดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และ 4) รูปแบบการจัดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2.1 ความหมายและความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นการฝึกประสบการณ์ที่ไม่ใช่เฉพาะภาคทฤษฎีในห้องเรียนและภาคปฏิบัติในสนามเท่านั้น แต่รวมไปถึงการปฏิบัติงานครูทั้งหมด ซึ่งเปรียบเสมือนครูประจำการคนหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับนิยามของ ณัฐธิดา พิมพ์หิน (2551) ได้สรุปความหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้นิสิตได้นำเอาทฤษฎีที่ได้เรียนรู้ทั้งหมดนำมาใช้ในภาคปฏิบัติในสถานที่จริง เพื่อให้เกิดทักษะและเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู พร้อมปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำการ

วัชราภรณ์ เขื่อนวัง (2549) ได้ให้ความหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพไว้ว่า เป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้กับนิสิตได้เรียนรู้ในสถานการณ์จริง ปฏิบัติภารกิจเสมือนครูประจำการทุกอย่าง และมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีที่ศึกษามาและนำไปสู่การปฏิบัติจริง ซึ่งถือว่าการให้ความรู้โดยผ่านประสบการณ์วิชาชีพนี้จะเป็นการฝึกหัดทางปฏิบัติจนสามารถปฏิบัติหน้าที่ครูได้ดี เกิดทักษะ เกิดความมั่นใจที่จะนำไปสู่ความศรัทธาในอาชีพและมีจิตวิญญาณความเป็นครูในที่สุด

เสาวรส ภูภากรณ์ (2543) ได้นิยามการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง การฝึกสอนของนิสิตครู ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักที่ทุกคนจะฝึกทักษะต่างๆ ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและวิธีแก้ไขโดยมีอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายสถาบันและอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนให้การช่วยเหลือและแนะนำเพื่อให้นิสิตครูได้นำทฤษฎีที่ได้เรียนรู้ในห้องเรียนไปปฏิบัติจริงตลอดจนได้เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองสำหรับการเตรียมตัวเพื่อไปเป็นครูต่อไป

ปุญชรัสมิ์ เต็มชัย (2546) กล่าวว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คือ กระบวนการและมวลประสบการณ์ที่สถาบันผลิตครูจัดให้แก่นิสิตหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ได้นำความรู้ความสามารถ ทักษะต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมจากการลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะเกิดจากประสิทธิผลในการปฏิบัติวิชาชีพต่อไปในอนาคต

จากนิยามที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง การจัดประสบการณ์ตรงให้กับนักศึกษาครูได้เกิดการเรียนรู้ในการนำทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาไปใช้ในสถานการณ์จริงเสมือนครูประจำการ โดยมีครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศคอยให้การช่วยเหลือและชี้แนะเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะเป็นครูต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.2 ความสำคัญของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีคุณภาพเป็นกระบวนการในการหล่อหลอมให้นักศึกษาครูกลายเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความคิด มีคุณธรรม รวมถึงลักษณะของความเป็นครูที่ดี มีความสามารถในทักษะด้านเทคนิควิธีและกลยุทธ์ซึ่งจะนำพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ในส่วนของการบริหารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้น จะต้องอาศัยองค์ประกอบการบริหารและการจัดการที่ดี ทั้งในด้านการวางแผน การจัดองค์กร การจัดทีมงานที่เหมาะสม การติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์การ การจูงใจและการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอโดยร่วมมือกับหน่วยงานผู้ใช้ครู ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาและท้องถิ่น ทั้งนี้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของสถาบันการผลิตครู

2.3 การจัดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

กรมการฝึกหัดครู (2531) ได้จัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการศึกษาและสังเกต ขั้นการเป็นครูผู้ช่วย ขั้นการทดลองสอน และขั้นฝึกประสบการณ์วิชาชีพแบบเต็มรูปแบบ

การจัดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสถาบันฝึกหัดครู ยึดหลักการจัดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน โดย 3 ขั้นตอนแรกจะช่วยส่งเสริมการปฏิบัติงานครูในขั้นตอนที่ 4 ได้เป็นอย่างดีและมีความมั่นใจสูง (กรมการฝึกหัดครู, 2531) มีรายละเอียดดังนี้

1. มุ่งประสานงานการเรียนภาคทฤษฎีให้ควบคู่ไปกับการปฏิบัติตลอดเวลา
2. มุ่งฝึกภาคปฏิบัติในสถานการณ์จริงให้มากที่สุด
3. มุ่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นระยะ ๆ ต่อเนื่องไปตลอดหลักสูตร
4.มุ่งจัดประสบการณ์วิชาชีพหลายลักษณะ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพของนิสิตครูให้สมบูรณ์และครบถ้วนมากที่สุด
5. มุ่งประสานงานระหว่างสถาบันผลิตครูและหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ให้ร่วมมือกับศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพ

2.4 รูปแบบการจัดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการผลิตครู ดังนั้นสถาบันการผลิตครูแต่ละแห่งจึงได้มีการกำหนดจุดมุ่งหมายและวิธีการจัดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่มีความแตกต่างกันออกไปตามเป้าหมายของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งดังนี้

จุดมุ่งหมายของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

จุดมุ่งหมายของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีเป้าหมายเพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นครูที่ดี มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีอุดมการณ์และมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ พร้อมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อ

ความเป็นครูต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ยังช่วยให้นิสิตได้เกิดการเรียนรู้ โดยสามารถบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้นิสิตได้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อ รวมทั้งเทคนิคและยุทธวิธีในการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโวฒ, 2556; คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2556)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (2558) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อผลิตครูในมิติใหม่ ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้และมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ครูตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของคุรุสภา สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2551) ที่มีเป้าหมายให้นิสิตมีทัศนะคติและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เพื่อธำรงไว้ซึ่งวิชาชีพชั้นสูง และให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมในฐานการเป็นครูและสามารถมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน จะเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพก็เพื่อต้องการให้นิสิตครูมีความพร้อมที่จะไปประกอบอาชีพครูในอนาคตได้อย่างสมบูรณ์

การจัดการหลักสูตร

การจัดการหลักสูตรในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้กำหนดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพออกเป็น 2 ภาคการศึกษา โดยเน้นการฝึกปฏิบัติการสอนจริงในสถานศึกษาและการปฏิบัติงานอื่น ๆ ในหน้าที่ครู ที่ไม่ใช่งานสอน จำนวนไม่น้อยกว่า 360 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2551; คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโวฒ, 2556)

นอกจากนี้สถาบันผลิตครูอีกหลายแห่งได้กำหนดให้นิสิตออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยในภาคเรียนที่ 1 ให้นิสิตสังเกตและฝึกงานในโรงเรียนและงานครู ภาคเรียนที่ 2 ให้นิสิตมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานครู หรือ ภาคเรียนที่ 1 และ 2 ให้นิสิตได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพอย่างเต็มตัว โดยผ่านการสนับสนุนจากครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศและอาจารย์ในโรงเรียน ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนและหน้าที่อื่นนอกเหนือจากงานสอน (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2558; คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2552)

ลักษณะของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

กำหนดให้มีการปฐมนิเทศนิสิตก่อนออกไปปฏิบัติการวิชาชีพ จากนั้นนิสิตจะได้รับการสาธิตการสอนในชั้นเรียนจากอาจารย์นิเทศก์โรงเรียน จากนั้นจะนำไปสู่การปฏิบัติการสอน การเลือกใช้สื่อโดยผ่านการประเมินจากอาจารย์นิเทศและและครูพี่เลี้ยง พร้อมทั้งจัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการสอนและกลับมาสัมมนากลุ่มย่อยกับอาจารย์นิเทศ นิสิตที่ฝึกปฏิบัติการวิชาชีพตลอดภาคการศึกษาครบแล้ว จะต้องส่งรายงานสรุปการปฏิบัติงานต่อคณะ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2551) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตครู ได้กำหนดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การสังเกตและการฝึกปฏิบัติงาน โดยนิสิตจะต้องลงทะเบียนเรียนและฝึกการสังเกตและปฏิบัติการสอนของครูโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ขั้นที่ 2 นิสิตจะต้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือการฝึกปฏิบัติการสอน เป็นระยะเวลา 18 สัปดาห์ ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพและนิสิตจะต้องกลับมาประชุมอภิปรายที่คณะศึกษาศาสตร์ 2 ครั้งในแต่ละภาคการศึกษา โดยศูนย์ปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ได้วางแผนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพไว้เป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การติดต่อประสานงานกับโรงเรียน 2) กระบวนการเลือกโรงเรียน 3) การปฐมนิเทศก่อนออกฝึกสอน 4) ส่งนิสิตออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 5) อาจารย์นิเทศก์ตรวจเยี่ยมสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพและนิสิต อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 6) ประชุมอภิปรายระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 7) จัดให้มีสัมมนาหลังฝึกสอน

บทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องได้รับการร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งจากสถาบันผลิตครู และสถานศึกษาที่นิสิตได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยประกอบด้วยครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ หน้าที่ความรับผิดชอบของนักศึกษา (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2558) โดยแต่ละฝ่ายมีหน้าที่ดังนี้

คุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง

ต้องมีคุณสมบัติตามที่คุรุสภากำหนด คือ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี มีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีคุณลักษณะของความเป็นครู

บทบาทหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง

ครูพี่เลี้ยงมีบทบาทสำคัญต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยมีหน้าที่ดูแลนิสิตที่อยู่ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่นิสิตในการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อให้นิสิตเข้าถึงภาพรวมการเรียนและปัญหาของนักเรียน รวมทั้งเปิดโอกาสให้นิสิตได้สังเกตการณ์สอนของตนก่อนการปฏิบัติจริง ครูพี่เลี้ยงจะเป็นเหมือนพี่เลี้ยงที่คอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำแผนการสอนรายวิชาและแผนการสอนรายสัปดาห์ รวมไปถึงสาธิตการสอนแนะนำและทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน

นอกจากนี้ครูพี่เลี้ยงยังมีบทบาทในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้แก่นิสิตโดยผ่านการจัดการเรียนการสอน การทำวิจัยในชั้นเรียน การปฏิบัติงานในหน้าที่ครู

อาจารย์นิเทศก์ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโท หรือ ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ มีทักษะการนิเทศ โดยมีประสบการณ์ในการนิเทศไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือ มีประสบการณ์ในการสอน 3 ปี และมีคุณลักษณะที่เป็นแบบอย่างที่ดี

บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์

บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อนิสิตครู คือ นิเทศการปฏิบัติงานของนิสิตครูไม่น้อยกว่า 4 ครั้ง พร้อมทั้งสังเกตการณ์สอนของนิสิตในชั้นเรียน เพื่อติดตามการพัฒนาของนิสิต อีกทั้งประสานงานกับครูพี่เลี้ยงในการวางแผนร่วมกัน เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนิสิต เข้าร่วมการสัมมนาการปฏิบัติการสอน เพื่อทราบปัญหาและเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อนิสิต รวมทั้งการประเมินผลการปฏิบัติการสอนของนิสิตตามระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนี้อาจารย์นิเทศยังมีบทบาทในการให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ แก่นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ รวมถึงให้การสนับสนุน ช่วยเหลือแก่นิสิตฝนการทำวิจัยในชั้นเรียน

หน้าที่และความรับผิดชอบของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

นิสิตมีหน้าที่ส่งตารางปฏิบัติการสอนให้แก่ผู้ประสานงานวิชาปฏิบัติการสอนภายในระยะเวลาที่กำหนด นิสิตต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาเช่นการลงเวลาไป-กลับ การลาป่วย การลาธุระส่วนตัว ตลอดจนการแต่งกายให้เหมาะสมเป็นแบบอย่างครูที่ดี เป็นต้น นอกจากนี้นิสิตจะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 4 หน้าที่หลัก คือ หน้าที่ต่อสถานศึกษา หน้าที่ต่อการสอน หน้าที่ต่อครูพี่เลี้ยง หน้าที่ต่ออาจารย์นิเทศก์ และหน้าที่อื่น ๆ นอกจากนี้ยังได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพไว้ดังนี้คือ นิสิตจะต้องปฏิบัติตามแนวปฏิบัติสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอย่างเคร่งครัด โดยต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน และคณะครูในโรงเรียน รวมถึงแสวงหาความรู้ในเนื้อหากลุ่มสาระและนวัตกรรมใหม่ๆ นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติงานตามคำแนะนำจากอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน (ครูพี่เลี้ยง) ผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์คณะ และต้องเอาใจใส่พัฒนาผู้เรียนอยู่เสมอ (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2549; คณะคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโวฒ, 2551)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

สำหรับบทบาทของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนที่มีหน้าที่ ปฐมนิเทศ ให้คำแนะนำและให้การช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น การสอน การจัดกิจกรรม ความประพฤติ เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องให้ความปลอดภัยแก่นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ฝึกประสบการณ์อยู่ในสถานศึกษา (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2551) พร้อมทั้งส่งเสริมสัมพันธภาพอันดีให้เกิดขึ้นระหว่างนิสิตกับนักเรียน ครูพี่เลี้ยง ผู้ปกครองและประชาชน รวมถึงสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2556) และเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงานด้านกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2556)

จากการศึกษาคู่มือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สรุปได้ว่า คุณภาพของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพออกเป็น 4 ประเด็น คือ การนิเทศการปฏิบัติงาน

ของครูพี่เลี้ยง การนิเทศการปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศก์ การปฏิบัติงานของนิสิตครู และการสนับสนุนจากอาจารย์ในโรงเรียน ตามบทบาทที่ได้จากการสังเคราะห์คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะนั้นเริ่มในปี ค.ศ. 1970 โดย David C. McClelland (1970) เป็นผู้เสนอวิธีการใหม่ที่จะวัดคุณสมบัติพิเศษที่แตกต่างที่มีในแต่ละบุคคล McClelland ได้แสดงแนวคิดของเขาในเรื่องสมรรถนะ (Competency) ไว้ในบทความชื่อ Testing for Competence Rather than Intelligence ว่า “IQ (ประกอบด้วยความถนัด หรือ ความเชี่ยวชาญทางวิชาการ ความรู้ และความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ) ไม่ใช่ตัวชี้วัดที่ดีของผลงานและความสำเร็จโดยรวม แต่สมรรถนะกลับเป็นสิ่งที่สามารถคาดหมายความสำเร็จในงานได้ดีกว่า” ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ผู้ที่ทำงานเก่งมิได้หมายถึง ผู้ที่เรียนเก่ง แต่ผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการทำงานต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักการที่มีอยู่ในตัวเองนั้นก่อให้เกิดประโยชน์ในงานที่ตนทำ จึงจะกล่าวได้ว่าบุคคลผู้นั้นมีสมรรถนะ จากจุดกำเนิดของสมรรถนะดังกล่าว ทำให้นักการศึกษาและนักวิชาการหลายสำนักได้นำวิธีการของ McClelland มาเป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องสมรรถนะในเวลาต่อมา

3.1 ความหมายของสมรรถนะ

การศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะมีผู้ให้ความหมายของสมรรถนะต่าง ๆ ไว้จำนวนมาก ดังนี้

McClelland (1973) ให้ความหมายของสมรรถนะ คือ ความสามารถที่จะ ประยุกต์ใช้ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Abilities) พฤติกรรม (Behaviors) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Characteristics) ในการปฏิบัติงานได้อย่างประสบ ความสำเร็จ

Boyatzis (1982) ให้ความหมายของสมรรถนะว่า ความสามารถในระดับสูงสุดที่ เชื่อว่าจะปรากฏขึ้นเมื่อบุคคลนั้นมีความต้องการในอาชีพหรือมีความต้องการในสิ่งแวดล้อมของ องค์กรนั้น ๆ

Spencer & Spencer (1993) ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ว่า คือ คุณลักษณะของบุคคลที่เชื่อมโยงถึงเหตุผลกับผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล หรือสูงกว่า สามารถอ้างอิงกับเกณฑ์มาตรฐานของงานหรือสถานการณ์หนึ่งๆ ได้ โดยได้อธิบายขยายความจาก ความหมายออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

1. คุณลักษณะที่สำคัญ (Underlying Characteristic) ของบุคคล หมายถึงคุณลักษณะภายในของแต่ละบุคคลที่แสดงถึงความเป็นตัวตนหรือบุคลิกภาพ ซึ่งสามารถคาดหมายพฤติกรรมในลักษณะและสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างหลากหลายและกว้างขวาง

2. ความเชื่อมโยงระหว่างเหตุและผล (Causally Related) กับผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล หมายถึงลักษณะที่สามารถคาดหมาย หรือเป็นสาเหตุให้เกิดพฤติกรรมและผลการปฏิบัติงาน

3. การอ้างอิงกับเกณฑ์มาตรฐาน (Criterion–Referenced) ของงานหรือสถานการณ์ หมายถึง การประเมินผลการปฏิบัติงานจากมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้

Shermon (2004) กล่าวว่า สมรรถนะเป็นคุณลักษณะของบุคคลซึ่งทำให้สามารถปฏิบัติงานที่เหนือกว่า หรือความสามารถในการปฏิบัติในบทบาทและสถานการณ์ต่าง ๆ โดยที่สมรรถนะมีความสัมพันธ์ใน 2 ประเด็น ได้แก่

1. ความสามารถของบุคคลในการที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ (Perform Effectively)

2. ประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน (Effective Performance)

ศิริชัย กาญจนวาสี (2546) กล่าวว่า สมรรถนะเป็นลักษณะของกลุ่มความรู้ ทักษะและบุคลิกลักษณะที่จำเป็นต่อความพึงพอใจและความสำเร็จของการปฏิบัติงานหรือการดำรงตำแหน่ง และให้ความหมายของสมรรถนะด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. สมรรถนะด้านความรู้ หมายถึง ความสามารถในการจดจำ เข้าใจ หลักการ ทฤษฎี แนวคิด ข้อเท็จจริง สามารถคิดวิเคราะห์ขั้นสูง และนำไปใช้ในการแก้ปัญหา สมรรถนะด้านนี้จึงเป็น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่จาเป็นต้องรู้ ต้องเข้าใจเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

2. สมรรถนะด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถในการลงมือทำหรือปฏิบัติการด้วยความคล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพ สมรรถนะด้านนี้จึงเป็นทักษะการปฏิบัติการต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็นต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน

3. สมรรถนะด้านบุคลิกลักษณะ หมายถึง คุณลักษณะภายในที่สำคัญสำหรับแสดงออกเพื่อสนับสนุนความรู้ ทักษะ และประสานสัมพันธ์กับบริบท และผู้เกี่ยวข้องจนบรรลุผลความสำเร็จของงาน

จากความหมายที่หลากหลายของนักวิชาการต่าง ๆ ข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความหมายของ “สมรรถนะ” คือ คุณลักษณะสำคัญต่อการทำงาน ที่ทำให้บุคคลผู้นั้นทำงานในความรับผิดชอบของตนได้ดีกว่าผู้อื่น

3.2 องค์ประกอบของสมรรถนะ

ตามแนวคิดของ McClelland (1973 อ้างถึงใน ขจรศักดิ์ ศิริมัย, 2554) มี 5 ส่วนคือ

1. ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ เช่น ความรู้ด้านเครื่องยนต์ เป็นต้น

2. ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะที่เกิดได้นั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้ และสามารถปฏิบัติได้อย่างแคล่วคล่องว่องไว

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self–Concept) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น

4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น

5. แรงจูงใจหรือเจตคติ (Motives หรือ Attitude) เป็นแรงจูงใจ หรือแรงขับภายใน ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือมุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นต้น

CHULALONGKORN UNIVERSITY

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ (2547) กล่าวว่า องค์ประกอบของสมรรถนะจึงมีเพียง 3 ส่วนคือ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ซึ่งตามทัศนะของ McClelland กล่าวว่า สมรรถนะเป็นส่วนประกอบขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ และเจตคติหรือแรงจูงใจ หรือ ความรู้ ทักษะ และเจตคติหรือแรงจูงใจ ก่อให้เกิดสมรรถนะ

3.3 ประเภทของสมรรถนะ

สมรรถนะ (ขจรศักดิ์ ศิริมัย, 2554) สามารถจำแนกได้เป็น 5 ประเภท คือ

1.สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competencies) หมายถึง สมรรถนะที่แต่ละคนมีเป็นความสามารถเฉพาะตัว คนอื่นไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ เช่น การต่อสู้ป้องกันตัว ความสามารถของนักดนตรี นักกายกรรม และนักกีฬา เป็นต้น ลักษณะเหล่านี้ยากที่จะเลียนแบบ หรือต้องมีความพยายามสูงมาก

2. สมรรถนะเฉพาะงาน (Job Competencies) หมายถึง สมรรถนะของบุคคลกับการทำงานในตำแหน่ง หรือบทบาทเฉพาะตัว เช่น อาชีพนักสำรวจ ก็ต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ตัวเลข การคิดคำนวณ ความสามารถในการทำบัญชี เป็นต้น

3. สมรรถนะองค์การ (Organization Competencies) หมายถึง ความสามารถพิเศษเฉพาะองค์การนั้นเท่านั้น เช่น บริษัท เนชั่นแนล (ประเทศไทย) จำกัด เป็นบริษัทที่มีความสามารถในการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า หรือบริษัทฟอร์ด (มอเตอร์) จำกัด มีความสามารถในการผลิตรถยนต์ เป็นต้น หรือ บริษัท ที โอ เอ (ประเทศไทย) จำกัด มีความสามารถในการผลิตสี เป็นต้น

4. สมรรถนะหลัก (Core Competencies) หมายถึง ความสามารถสำคัญที่บุคคลต้องมี หรือต้องทำเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น พนักงานเลขานุการสำนักงาน ต้องมีสมรรถนะหลักคือ การใช้คอมพิวเตอร์ได้ ติดต่อประสานงานได้ดี เป็นต้น หรือ ผู้จัดการบริษัท ต้องมีสมรรถนะหลักคือ การสื่อสาร การวางแผน และการบริหารจัดการ และการทำงานเป็นทีม เป็นต้น

5. สมรรถนะในงาน (Functional Competencies) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มีตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ ตำแหน่งหน้าที่อาจเหมือน แต่ความสามารถตามหน้าที่ต่างกัน เช่น ข้าราชการตำรวจเหมือนกัน แต่มีความสามารถต่างกัน บางคนมีสมรรถนะทางการสืบสวน สอบสวน บางคนมีสมรรถนะทางปราบปราม เป็นต้น

3.4 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะครู

ทิศทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการได้มีการกำหนดให้มีระบบการพัฒนาที่เน้นสมรรถนะ (Teachers and Personal’s Competency) ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการผนึกความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) แรงจูงใจ (Motivation) ทัศนคติ

(Attitude) และคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคลเข้าด้วยกันแล้วแสดงออกในเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานในบทบาทหน้าที่อย่างโดดเด่นและมีประสิทธิภาพ (สถาบันพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, 2550)

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา (ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556) ได้กำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ โดยมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ 11 มาตรฐาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความเป็นครู
2. ปรัชญาการศึกษา
3. ภาษาและวัฒนธรรม
4. จิตวิทยาสำหรับครู
5. หลักสูตร
6. การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
9. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้
10. การประกันคุณภาพการศึกษา
11. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาดังกล่าวทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษามีความคาดหวังในสมรรถนะของบัณฑิตทางการศึกษาตลอดจนนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมาก ทั้งในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะที่นักศึกษาจะต้องแสดงศักยภาพของตนเองออกมาระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยครูจะต้องมีสมรรถนะครบทุกด้านจึงจะสามารถขอใบประกอบวิชาชีพครูหรือรับการประเมินเพื่อเพิ่มวิทยาฐานะได้

CHULALONGKORN UNIVERSITY

คุรุสภาได้กำหนดสาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครูไว้ในประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (ราชกิจจานุเบกษา, 2556) ในหมวด 1 ผู้ประกอบวิชาชีพครูดังนี้

สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานความรู้

1. ความเป็นครู ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้ 1) สภาพงานครู คุณลักษณะ และมาตรฐานวิชาชีพครู 2) การปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครู 3) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครูและวิชาชีพครู 4) การจัดการความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู 5) การสร้างความก้าวหน้าและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

(ข) สมรรถนะ 1) รอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและกลยุทธ์การสอน เพื่อให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ได้ 2) แสวงหาและเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารความรู้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง 3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน 4) มีจิตวิญญาณความเป็นครู

2. ปรัชญาการศึกษา ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้ 1) ปรัชญา แนวคิด และทฤษฎีทางการศึกษา ศาสนา เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม 2) แนวคิด และกลวิธีการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน

(ข) สมรรถนะ 1) ประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา 2) วิเคราะห์เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. ภาษาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้ 1) ภาษาและวัฒนธรรมไทยเพื่อการเป็นครู 2) ภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู

(ข) สมรรถนะ 1) สามารถใช้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อความหมายอย่างถูกต้อง 2) ใช้ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

4. จิตวิทยาสำหรับครู ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้ 1) จิตวิทยาพื้นฐานและจิตวิทยาพัฒนาการของมนุษย์ 2) จิตวิทยาการเรียนรู้และจิตวิทยาการศึกษา 3) จิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา

(ข) สมรรถนะ 1) สามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 2) ใช้จิตวิทยาเพื่อความเข้าใจและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

5. หลักสูตร ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้ 1) หลักการ แนวคิดในการจัดทำหลักสูตร 2) การนำหลักสูตรไปใช้ 3) การพัฒนาหลักสูตร

(ข) สมรรถนะ 1) วิเคราะห์หลักสูตรและสามารถจัดทำหลักสูตรได้ 2) ปฏิบัติการประเมินหลักสูตรและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

6. การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

(ก) สาระความรู้ 1) หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ 2) ทฤษฎีและรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และแก้ปัญหาได้ 3) การบูรณาการการเรียนรู้แบบเรียนรวม 4) การจัดการชั้นเรียน 5) การพัฒนาศูนย์การเรียนในสถานศึกษา

(ข) สมรรถนะ 1) สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้และนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริง 2) สามารถสร้างบรรยากาศการจัดการชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้ 1) หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติในการวิจัย 2) การใช้และผลิตงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

(ข) สมรรถนะ 1) สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2) สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน

8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้ 1) หลักการ แนวคิด การออกแบบ การประยุกต์ใช้ และการประเมินสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ 2) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร

(ข) สมรรถนะ 1) ประยุกต์ใช้และประเมินสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ 2) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร

9. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้ 1) หลักการ แนวคิด และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) ปฏิบัติการวัดและการประเมินผล

(ข) สมรรถนะ 1) สามารถวัดและประเมินผลได้ 2) สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

10. การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้ 1) หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพการศึกษา 2) การประกันคุณภาพการศึกษา

(ข) สมรรถนะ 1) สามารถจัดการคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 2) สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมประเมินคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้

11. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ประกอบด้วย

(ก) สาระความรู้ 1) หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต 2) คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพครู 3) จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

(ข) สมรรถนะ 1) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะ และเสียสละให้สังคม 2) ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ สาระการฝึกทักษะและสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ

12. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน ประกอบด้วย

(ก) สาระการฝึกทักษะ 1) การสังเกตการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง 3) การทดลองสอนในสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง 4) การออกแบบทดสอบ ข้อสอบหรือเครื่องมือวัดผล 5) การตรวจข้อสอบ การให้คะแนน และการตัดสินผลการเรียน 6) การสอบภาคปฏิบัติและการให้คะแนน 7) การวิจัยแก้ปัญหาผู้เรียน 8) การพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ

(ข) สมรรถนะ 1) สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อจุดประสงค์การสอนที่หลากหลาย 2) สามารถปฏิบัติการสอน ออกแบบทดสอบ วัดและประเมินผลผู้เรียน

13. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ ประกอบด้วย

(ก) สาระการฝึกทักษะ 1) การปฏิบัติการสอนวิชาเอก 2) การวัดและประเมินผล และนำผลไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือแบ่งปันความรู้ในการสัมมนาการศึกษา

(ข) สมรรถนะ 1) สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเอก 2) สามารถประเมิน ปรับปรุง และศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 3) ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

3.5 สมรรถนะของครูในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่ 21

จากการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์ระดับภูมิภาคว่าด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของ SEAMEO INNOTECH ครั้งที่ 52 ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 29 กันยายน – 1 ตุลาคม 2552 ที่ประเทศฟิลิปปินส์ โดยสมาชิก SEAMEO (องค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Ministers of Education Organization หรือเรียกโดยย่อว่า ซีมีโอ) เป็นองค์การระหว่างประเทศส่วนภูมิภาค ซึ่งมีประเทศสมาชิก 11 ประเทศ (ประเทศสมาชิก ASEAN 10 ประเทศและสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต) โดยมีการเห็นชอบกรอบสมรรถนะของครูในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่ 21 ที่ Dr.Erlinda C.Pefianco ผู้อำนวยการศูนย์ SEAMEO INNOTECH ได้แจ้งผลการวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานสมรรถนะของครูในบริบทเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่ง ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก (Competency) 11 ด้าน และภาระงาน/ความสามารถเฉพาะ 64 รายการ ดังนี้ (SEAMEO INNOTECH, 2010)

1. ส่งเสริมการพัฒนาชีวิต และทักษะวิชาชีพแก่ผู้เรียน ประกอบด้วยภาระงาน และความสามารถเฉพาะ ดังนี้

1.1 ให้ความรู้ สร้างทักษะและความถนัด รวมถึงค่านิยมของศตวรรษที่ 21

1.2 ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนในด้านการเรียนเพื่อให้รู้จัก ความรู้ ทักษะ ความถนัด และค่านิยม

1.3 ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนในด้านการเรียนเพื่อใช้ความรู้ ทักษะ ความถนัด และค่านิยม

1.4 ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนเพื่อเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ ความถนัดและค่านิยม

1.5 ส่งเสริมพัฒนาการ ของนักเรียนให้อยู่อย่างมีความรู้ ทักษะ ความถนัดและค่านิยม

1.6 ประเมินนักเรียนในด้านความรู้ ทักษะ ค่านิยมและความถนัดทางการศึกษา 4 ด้าน

2. การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ประกอบด้วยภาระงานและความสามารถเฉพาะ ดังนี้

2.1 สร้างความรอบรู้ในสาระวิชา

2.2 กำหนดยุทธศาสตร์การสอนที่สอดคล้องกับรูปแบบและเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นของผู้เรียน

2.3 สื่อสารอย่างเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน

2.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

2.5 ใช้การตั้งคำถามและทักษะการปฏิสัมพันธ์

2.6 บูรณาการ HOTS กับบทเรียน

2.7 สร้างวิธีสอนในบริบทของท้องถิ่น

2.8 บริหารจัดการกิจกรรมในชั้นเรียน

3. การเตรียมแผนการสอนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน ประกอบด้วยภาระงาน และความสามารถเฉพาะ ดังนี้

3.1 ประเมินความต้องการในการเรียนรู้

3.2 จัดระบบของวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงความรู้ ทักษะ ความถนัด และค่านิยม

3.3 จัดเตรียมแผนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร และระยะเวลา

3.4 จัดเตรียมแผนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน

3.5 เลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับรายวิชาและระดับผู้เรียน

3.6 เลือกอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม

3.7 กำหนดมาตรการการประเมินผลที่เหมาะสม

3.8. นำผลการประเมินผู้เรียนและข้อคิดเห็นของผู้สอนมาพัฒนาแผนการสอน

4. การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ประกอบด้วยภาระงานและความสามารถเฉพาะ ดังนี้

4.1 สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัย สะอาด เป็นระเบียบ

4.2 ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออาทรและเรียนรู้อย่างเป็นมิตร

4.3 จูงใจให้เกิดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น

4.4 ส่งเสริมการรักษามาตรฐานระดับสูงของสมรรถนะการเรียนรู้

4.5 เคารพในความหลากหลายของผู้เรียน

4.6 คงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แบบร่วมมือกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

5. การพัฒนาและการใช้ทรัพยากรสำหรับการเรียนการสอน ประกอบด้วยภาระงานและความสามารถเฉพาะ ดังนี้

5.1 แสวงหาความรู้และทักษะการใช้ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน

5.2 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบทเรียน

5.3 ใช้สื่อระหว่างจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ

5.4 บูรณาการ ICT กับการเรียนการสอน

5.5 ติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอน

6. การพัฒนาทักษะการจัดลำดับความคิดในระดับสูง ประกอบด้วยภาระงานและความสามารถเฉพาะ ดังนี้

6.1 เตรียมสร้างทักษะและยุทธศาสตร์ HOTS (Higher order thinking skills)

6.2 พัฒนาทักษะ HOTS แก่ผู้เรียน

6.2.1 พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

6.2.2 พัฒนาทักษะการคิดแบบพินิจพิเคราะห์

6.2.3 พัฒนาทักษะการคิดเหตุผลตรรกะ

6.2.4 พัฒนาทักษะแก้ปัญหาและตัดสินใจ

6.3 เสริมสร้าง HOTS ในผู้เรียน

6.4 ประเมิน HOTS ของผู้เรียน

7. การส่งเสริมค่านิยมด้านศีลธรรมและจริยธรรม ประกอบด้วยภาระงานและความสามารถเฉพาะ ดังนี้

7.1 กำหนดหลักเกณฑ์จริยธรรมวิชาชีพของครูในแต่ละประเทศ

7.2 ยกระดับและสร้างหลักเกณฑ์ด้านจริยธรรมวิชาชีพครู

7.3 ให้ความรู้แก่ผู้เรียนและครูผู้ช่วยสอนในเรื่องค่านิยมจริยธรรมและศีลธรรม

8. การวัดและประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน ประกอบด้วยภาระงานและความสามารถเฉพาะ ดังนี้

8.1 ค้นคว้าความรู้/ทักษะ เกี่ยวกับการทดสอบและประเมินผล

8.2 พัฒนาความรู้และรวบรวมเครื่องมือสำหรับการประเมิน

8.3 ประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้เครื่องมือวัดที่เหมาะสม

8.4 นำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้

9. การพัฒนาด้านวิชาชีพ ประกอบด้วยภาระงานและความสามารถเฉพาะ ดังนี้

9.1 วิเคราะห์เพื่อให้ทราบความต้องการในการพัฒนา

9.2 จัดเตรียมแผนการพัฒนาด้านวิชาชีพของแต่ละคน

9.3 จัดกิจกรรมการพัฒนาด้านวิชาชีพ

9.4 พิจารณาถึงความสอดคล้องของกิจกรรมการพัฒนาที่จัดขึ้นกับความต้องการ

9.5 มีการนำไปใช้ แบ่งปันและเผยแพร่องค์ความรู้และทักษะที่ได้รับจากกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ และการศึกษาดูงาน ฯลฯ

9.6 ทำหน้าที่พี่เลี้ยงแก่นักเรียน /ครูใหม่

9.7 ประเมินผลกระทบของกิจกรรมการพัฒนาด้านวิชาชีพที่จัดขึ้น

10. การสร้างเครือข่ายกับผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียน ประกอบด้วยภาระงานและความสามารถเฉพาะ ดังนี้

10.1 ส่งเสริมทักษะด้านการประชาสัมพันธ์

10.2 พัฒนาความเป็นหุ้นส่วนกับผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง

10.3 แบ่งปันความรับผิดชอบให้กับชุมชนในการจัดการศึกษาแก่นักเรียน

10.4 เข้าร่วมกิจกรรมด้านสังคมกับชุมชน

11. การจัดสวัสดิการและภารกิจอื่นแก่นักเรียน ประกอบด้วยภาระงานและความสามารถเฉพาะ ดังนี้

11.1 แนะนำและให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

11.2 พัฒนาการให้คำปรึกษาและทักษะอื่นในแบบบูรณาการ

11.3 จัดและสนับสนุนกิจกรรมด้านสังคมและหลักสูตรเสริม

11.4 ช่วยเหลือผู้เรียนในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน

11.5 ดำเนินการบริหารจัดการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า สมรรถนะของครูในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก (Competency) 11 ด้าน และภาระงาน/ความสามารถเฉพาะ 64 รายการ ได้แก่ 1) ส่งเสริมการพัฒนาชีวิต และทักษะวิชาชีพแก่ผู้เรียน ประกอบด้วยภาระ 2) การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ 3) การเตรียมแผนการสอนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน 4) การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 5) การพัฒนาและการใช้ทรัพยากรสำหรับการเรียนการสอน 6) การพัฒนาทักษะการจัดลำดับความคิดในระดับสูง 7) การส่งเสริมค่านิยมด้านศีลธรรมและจริยธรรม 8) การวัดและประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน 9) การพัฒนาด้านวิชาชีพ 10) การสร้างเครือข่ายกับผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียน และ 11) การจัดสวัสดิการและภารกิจอื่นแก่นักเรียน ประกอบด้วยภาระงานและความสามารถเฉพาะ

CHULALONGKORN UNIVERSITY

3.6 สมรรถนะเกี่ยวกับครูพลศึกษา

เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์ (2550) กล่าวว่ามาตรฐานวิชาชีพครูสุขศึกษาและพลศึกษาเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในสถานศึกษาทั่วไประดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามปรัชญาและแนวคิดหลักทั่วไป ครูสุขศึกษาควรมีความรู้ความสามารถในการจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษา ส่วนครูพลศึกษาควรมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในชั้นเรียน การจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน การจัดแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน การจัดกิจกรรมนันทนาการและการจัดกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษและควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546

ซึ่งมาตรฐานด้านผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในสถานศึกษาทั่วไปในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดดังนี้

ครูสุขศึกษา จะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะเฉพาะสาขาวิชาหรือมีความรู้ความสามารถใน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพ
2. ด้านการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษา

ครูพลศึกษา จะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะเฉพาะสาขาวิชาหรือมีความรู้ความสามารถใน 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในชั้นเรียน
2. ด้านการจัดแข่งขันกีฬาสีภายในโรงเรียน
3. ด้านการจัดแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน
4. ด้านการจัดกิจกรรมนันทนาการ
5. ด้านการจัดกิจกรรมพลศึกษาสาหรับเด็กพิเศษ

คุณลักษณะหรือสมรรถนะเบื้องต้นดังกล่าวนี้ย่อมถือได้ว่าเป็นปรัชญา แนวคิด และเป้าหมายหลักของครูสุขศึกษาและครูพลศึกษาทั่วไป แต่เพื่อให้สมบูรณ์และสอดคล้องกับระดับคุณภาพของมาตรฐานในการประกอบอาชีพได้อย่างครบถ้วนตามข้อบังคับของคุรุสภาฯ ครูสุขศึกษาและครูพลศึกษาจึงจำเป็นต้องมีมาตรฐานวิชาชีพครูสุขศึกษาและครูพลศึกษาที่สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 ดังนี้

1. คุณลักษณะในด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ
2. คุณลักษณะในด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน
3. คุณลักษณะในด้านมาตรฐานการปฏิบัติตน

มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาพึงมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีความรู้ด้านสุขภาพและสมรรถภาพ (การดูแลสุขภาพและสมรรถภาพ การป้องกันโรค การสร้างเสริมสุขภาพและสมรรถภาพทางกาย)

2. จบการศึกษามีคุณวุฒิทางด้านสุขศึกษาและพลศึกษา (ถ้าจบมาทางด้านการสาธารณสุข วิทยาศาสตร์สุขภาพหรือ วิทยาศาสตร์การกีฬา จะต้องเรียนวิชาครูเพิ่มเติมอีก 20 หน่วยกิต)

3. มีประสบการณ์วิชาชีพ โดยผ่านการปฏิบัติการสอนหรือฝึกงานระหว่างศึกษาหรือประสบการณ์ด้านการปฏิบัติงานสาขาวิชาสุขศึกษา พลศึกษา ในสถานศึกษา (อย่างน้อย 1 ปี)

มาตรฐานการปฏิบัติงาน ในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาพึงมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. พัฒนาตนเอง

2. การจัดการเรียนการสอน/การปฏิบัติงาน

3. การพัฒนาชุมชน

การพัฒนาตนเอง ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ควรมีการพัฒนาตนเอง ดังนี้

1. ใฝ่รู้ศึกษาหาความรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ สมรรถภาพ การออกกำลังกายและการกีฬาเสมอ

2. มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคมพร้อมทั้งมีความคิดสร้างสรรค์และวิสัยทัศน์ที่ดี

3. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องสุขภาพ สมรรถภาพ การออกกำลังกายและการกีฬา

การจัดการเรียนการสอน/การปฏิบัติงาน ในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงานของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ครูผู้สอนควรมีคุณลักษณะหรือความสามารถดังนี้

1. ครูสุขศึกษาควรมีคุณลักษณะหรือความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ตามการรับรู้กระบวนการคิดพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม)

2. ผลิต/พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมและทันสมัย

3. วัดและประเมินผลการเรียนการสอนได้ถูกต้องตามสภาพจริง

สำหรับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษานั้น ผู้สอนควรมีความสามารถ ดังนี้

1. ใช้รูปแบบการสอนและวิธีการสอนหรือกิจกรรมที่หลากหลาย

2. เตรียมแผนการจัดการเรียนรู้และใช้สื่อที่เหมาะสม

3. บูรณการเนื้อหาสาระทางสุขภาพ สมรรถภาพ การออกกำลังกายและการกีฬาผสมผสานเข้าไปในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้

4. สอนโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางและมีส่วนร่วม

5. ใช้หลักธรรมทางศาสนาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

6. สอนโดยใช้ “หลักเศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

7. สอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็น ปฏิบัติเป็นในเรื่องการดูแลสุขภาพและแก้ปัญหาสุขภาพได้

8. สอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์คิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการมีสุขภาพและสมรรถภาพที่ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

9. ใช้หลักการให้แรงเสริมแรงจูงใจและการโน้มน้าวใจให้มีพฤติกรรมสุขภาพและสมรรถภาพดี

10. นำผลงานวิจัยมาใช้ประกอบการเรียนการสอน

11. ใช้สื่อการสอนประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ที่หลากหลายประกอบการสอน

12. ใช้อุปกรณ์ประเภทเทคโนโลยีที่ทันสมัยประกอบการเรียนการสอน

13. ใช้แหล่งวิชาการทางด้านสุขภาพสาธารณสุข สุขศึกษา/พลศึกษาและการกีฬาในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการสอน

14. จัดทัศนศึกษาหรือให้นักเรียนฝึกปฏิบัติงานนอกสถานที่ในชุมชนได้ตามความเหมาะสม

15. เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาบรรยายหรือสาธิตในบทเรียนที่เกี่ยวข้อง

16. ใช้การทดลองวิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบการเรียนการสอนสุขศึกษาและพลศึกษา

17. ให้นักเรียนจัดทำโครงงานทางด้านสุขภาพ สมรรถภาพ การออกกำลังกายและการกีฬาเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน

18. สอนให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตจริงอย่างได้ผลและตรวจสอบได้

19. วัดและประเมินผลการสอนได้ตามวัตถุประสงค์ของบทเรียนและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร

การพัฒนาชุมชน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาพึงมีคุณลักษณะในการพัฒนาชุมชน ดังนี้

1. ประสานความร่วมมือกับบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาของตนเองและมีความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาสุขภาพของทุกคนสถานศึกษาและแก้ไขปัญหาสุขภาพของชุมชน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

มาตรฐานการปฏิบัติตน ในการปฏิบัติตนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา พึงมีคุณลักษณะในด้านการมีจรรยาบรรณทั้งต่อตนเอง ต่อวิชาชีพ ต่อผู้เรียน ต่อผู้รับบริการ ต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพและต่อสังคม ดังนี้

1. มีสุขภาพที่ดีทางร่างกาย จิตใจและสังคม

2. มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดูแลสุขภาพและสมรรถภาพ การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุภาพและสมรรถภาพ

3. มีความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อวิชาชีพ

4. มีความรักเมตตาเอาใจใส่ช่วยเหลือผู้เรียน

5. มีความประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านสุขภาพและสมรรถภาพ

6. มีคุณธรรมจริยธรรมทางด้านสุขภาพ สมรรถภาพ การออกกาลังกายและการกีฬา

7. มีความเป็นผู้นำทางด้านสุขภาพ สมรรถภาพ การออกกำลังกายและการกีฬา

8. ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ในระหว่างผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านสุขศึกษาและพลศึกษา

9. ร่วมพัฒนาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพ สมรรถภาพ การออกกำลังกายและการกีฬาของชุมชน

10. เป็นสมาชิกของสมาคมวิชาชีพทางด้านสุขศึกษาและหรือพลศึกษาพร้อมทั้งให้ความร่วมมือด้วยเป็นอย่างดี

จากมาตรฐานวิชาชีพครูสุขศึกษาและพลศึกษาดังกล่าวนับว่าเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพแล้ว ยังสามารถสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่กลุ่มผู้เรียนหรือผู้รับบริการกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาอีกทั้งยังสอดคล้องกับสมรรถนะของครูสุขศึกษา รัชนี ขวัญบุญจัน (2553) กล่าวโดยสรุปคือ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านหลักสูตรและการสอนสุขศึกษา 3) ด้านคุณธรรม 4) ด้านบุคลิกภาพและสุขภาพ 5) ด้านเทคโนโลยีและ 6) ด้านการปฏิบัติงาน โดยที่ทั้ง 6 ด้านนั้นยังมีความสัมพันธ์กันกับจริยธรรมที่ครูพลศึกษาควรประพฤติหรือปฏิบัติตน สอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2561) กล่าวว่า ครูพลศึกษาต้องมีความรับผิดชอบ ใฝ่รู้ขยันหมั่นเพียร มีความเมตตากรุณา มีความเสียสละ มีระเบียบวินัย มีความสามัคคีมีความยุติธรรม มีเหตุผล ซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูกตเวทีและมีน้ำใจนักกีฬา หากว่าครูที่สอนในกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษามีคุณลักษณะตามที่กล่าวมานี้แล้วยังจะช่วยให้เป็นผู้ที่มีเกียรติมีศักดิ์ศรีน่าไว้วางใจและน่าเคารพนับถือแก่นักเรียนและบุคคลอื่น ๆ ได้สมกับการเป็นครูมือ อาชีพโดยสมบูรณ์อีกทั้งสุขศึกษาและพลศึกษายังเป็นการศึกษาด้านสุขภาพที่มีเป้าหมายเพื่อการดำรงสุขภาพการสร้างเสริมสุขภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ครอบครัว และชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป นอกจากนั้น วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2549) ได้กล่าวถึง สมรรถนะเฉพาะครูพลศึกษาไว้ ดังนี้

1) การจัดการเรียนรู้

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาสุขภาพองค์รวม (Holistic Health) ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์สังคม และจิตวิญญาณไปพร้อมกัน โดยให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายและกีฬาอย่างหลากหลายทั้งของไทยและของสากล ตามความถนัดและความสนใจ เกิดการพัฒนาทักษะกลไกได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของการฝึกฝนตนเองตามกฎ กติกา และหลักการทางวิทยาศาสตร์ได้แข่งขัน และได้ทำงานร่วมกันเป็นทีม รู้จักการสร้างเสริมสมรรถภาพทางกาย รู้จักความสามารถของตนเองและรักการออกกำลังกาย โดยการบูรณาการสาระ (Strands) และมาตรฐาน (Standards) จาก

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และหรือบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ตลอดจนการนำไปจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาสุขภาพผู้เรียน เพื่อการเติมเต็มให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ตัวบ่งชี้ การจัดการเรียนรู้

1. สามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้และนำสาระของหลักสูตรกลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษาไปในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาสุขภาพที่เหมาะสมกับเพศ วัย และวุฒิภาวะของผู้เรียน

2. จัดการเรียนรู้ในแต่ละชนิดของการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และหรือกีฬาสากล โดยผสมผสานหลักการออกกำลังกายและหลักวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับการพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น

3. วางแผนและจัดการแข่งขันกีฬาในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดการออกกำลังกาย การ เล่นกีฬาเพื่อสุขภาพและสมรรถภาพได้เหมาะสมกับผู้เรียน ช่วงเวลา อุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งสนับสนุนอื่น ๆ

4. เลือกหรือสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพของผู้เรียนและนำมาปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

5. จัดทำเกณฑ์สมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพของผู้เรียนได้

6. จัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่แสดงการบูรณาการกับสาระของกลุ่มต่าง ๆ

2) การเป็นแบบอย่างที่ดีของครูพลศึกษา

การเป็นแบบอย่างที่ดีของครูพลศึกษา หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเป็นแบบอย่างของการรักการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา การมีวินัย เคารพสิทธิกฎกติกา การมี น้ำใจนักกีฬา การมีจิตวิญญาณในการแข่งขัน ชื่นชมในสุนทรียภาพของการกีฬา และการปฏิบัติกิจกรรมสุขภาพเป็นประจำสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้ การเป็นแบบอย่างที่ดีของครูพลศึกษา

1. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี

2. ตั้งใจวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมวิถีชีวิตที่มีสุขภาพที่ดีให้ผู้เรียน

3. เป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านการสร้างเสริมสุขภาพให้แก่ผู้เรียน

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่มุ่งเน้นการจัดบริการสุขภาพการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาให้แก่ผู้เรียนและบุคลากรอื่น ๆ เช่น

1. สามารถให้คำแนะนำแก่ผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา

2. สามารถให้บริการด้านพลศึกษาและกีฬาได้

อนุชิตร แท้สูงเนิน (2554) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในช่วง พ.ศ. 2554-2564 ซึ่งผลการวิจัยที่ได้คือ สมรรถนะประกอบไปด้วย 9 ด้าน ได้แก่

1) สมรรถนะด้านตนเอง ได้แก่ การมีสุขภาพดีทั้งร่างกาย จิตใจและสังคม มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ทางด้านสุขภาพ สมรรถภาพ การออกกำลังกายและการกีฬา มีความสามารถในการแต่งกายได้สะอาด สุภาพเรียบร้อย มีความสามารถควบคุมอารมณ์ได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ มีความสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการดูแลสุขภาพ การป้องโรคและการส่งเสริมสุขภาพ มีความสามารถในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนด้านการดูแลสุขภาพ มีความสามารถในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพสุขศึกษาและพลศึกษา

2) สมรรถนะด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดูแลสุขภาพ การป้องกันโรคและการส่งเสริมสุขภาพ มีคุณวุฒิทางด้านสุขศึกษาและพลศึกษา มีความสามารถในการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมาใช้ในการปฏิบัติงาน มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยทางสุขศึกษาและพลศึกษา มีความสามารถในการแสวงหาแหล่งประสบการณ์การเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยเข้าร่วมอบรม ประชุม สัมมนาทางวิชาการ มีความใฝ่รู้และศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อให้ตนเองมีองค์ความรู้ทางวิชาการด้านสุขศึกษาและพลศึกษาที่ทันสมัยอยู่เสมอ

3) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีความสามารถในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาได้เหมาะสมกับระดับผู้เรียน มีความสามารถในการเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาได้สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะเนื้อหา/จุดประสงค์ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการใช้หลักธรรมทางศาสนาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ด้านสุขศึกษาและพลศึกษา

4) สมรรถนะด้านการวิจัย ได้แก่ มีความสามารถในการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสุขศึกษาและพลศึกษา มีความสามารถในการดำเนินงานวิจัยตามหลักและกระบวนการวิจัย มีความสามารถในการเขียนรายงานการวิจัยทางสุขศึกษาและพลศึกษา มีความสามารถในการนำผลงานวิจัยเผยแพร่ มีความสามารถในการน ผลการวิจัยมาใช้ในการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาได้ มีความสามารถในการให้คำแนะนำการศึกษาค้นคว้าวิจัย

5) สมรรถนะด้านเทคโนโลยี ได้แก่ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีความสามารถในการใช้ internet เพื่อการศึกษาค้นคว้า และการสื่อสาร มีความสามารถในการให้คำแนะนำการเลือกแหล่งเรียนรู้ทาง internet เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สุข

ศึกษาและพลศึกษา มีความสามารถในการเลือกใช้โปรแกรมซอฟแวร์เพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีความสามารถในการนำฐานข้อมูลจากระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

6) สมรรถนะด้านการสื่อสาร ได้แก่ มีความสามารถในการใช้คำพูดและภาษาในการสื่อสารกับผู้เรียนได้ชัดเจน ถูกต้องตามหลักภาษา มีความสามารถเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน มีความสามารถใช้ภาษาพูดและภาษาท่าทางในการกระตุ้นความสนใจให้กับ ผู้เรียนได้ตามความเหมาะสม มีความสามารถในการสื่อสารเป็นภาษาต่างประเทศ มีความสามารถในการสื่อสารด้านสุขภาพกับชุมชน

7) สมรรถนะด้านการแนะแนวและให้คำปรึกษา ได้แก่ มีความสามารถวิเคราะห์ประเด็นและระบุสาเหตุของปัญหาสุขศึกษาและพลศึกษา มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม มีความสามารถให้คำแนะนำผู้เรียนในการเชื่อมโยงเหตุการณ์ปัจจุบันให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีความสามารถในการเลือกหัวข้อในการแนะแนวและให้คำปรึกษาทาง สุขศึกษาและพลศึกษา มีความสามารถในการจัดระบบการแนะแนว

8) สมรรถนะด้านพัฒนาชุมชน ได้แก่ มีจิตสาธารณะในการพัฒนาชุมชนด้านการดูแลสุขภาพ การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ มีความสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพชุมชน มีความสามารถในการจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพในชุมชน มีความสามารถในการประสานความร่วมมือกับชุมชน มีความสามารถร่วมวินิจฉัยปัญหาสุขภาพของชุมชนรวมทั้งร่วมแก้ไขปัญหาสุขภาพ

9) สมรรถนะด้านการเป็นผู้นำ ได้แก่ มีความใจกว้าง มีความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพ มีความสามารถในการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเป็นประชาธิปไตย มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความสามารถในการบริหารโปรแกรมสุขศึกษาและพลศึกษาในโรงเรียน มีความสามารถในการแสดงวิสัยทัศน์เกี่ยวกับสุขศึกษาและพลศึกษา มีความสามารถในการกล้าคิดในการแสดงความคิดเห็น

แสวง วิทยพิทักษ์ (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้พลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาประกอบไปด้วย 8 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการคิดและประยุกต์เทคโนโลยีเพื่อการพลศึกษา หมายถึง การที่ครูพลศึกษามีความสามารถในการผลิตและใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่อวัสดุ และสื่ออุปกรณ์เพื่อการพลศึกษาได้อย่างเหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การที่ครูพลศึกษามีความสามารถในการแสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการแสดงลักษณะประจำตัวที่ดีทั้งลักษณะภายในและลักษณะภายนอกของตนเอง รวมทั้งความสัมพันธ์ของตนเองกับผู้อื่นและสังคม

3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูพลศึกษามีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรซึ่งประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมาย การกำหนดเนื้อหาและกิจกรรม การนำไปใช้ การประเมินผล และการจัดการเรียนรู้ ซึ่งครูมีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนเพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน จัดวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนให้เป็นไปตามหลักสูตร

4) ด้านการจัดการพลศึกษา หมายถึง การที่ครูพลศึกษาสามารถจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน และโปรแกรมพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

5) ด้านวัดและประเมินผลพลศึกษา หมายถึง การที่ครูพลศึกษามีสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนโดยใช้ เลือก เครื่องมือในการวัดและประเมินผลเพื่อความก้าวหน้าทางด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม เจตคติและสมรรถภาพทางกาย โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

6) ด้านหลักการและปรัชญาพลศึกษา หมายถึง การที่ครูพลศึกษามีความเชื่อว่าหลักการและปรัชญาพลศึกษาสามารถบูรณาการความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยี ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงอยู่อย่างมีความสุข

7) ด้านคุณธรรม หมายถึง การที่ครูพลศึกษามีความประพฤติปฏิบัติที่มีคุณงามความดี มีค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนพลศึกษา

8) ด้านการวิจัย หมายถึง การที่ครูพลศึกษามีความสามารถทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและสร้างความรู้และนวัตกรรมในการเรียนการสอนพลศึกษาที่จะนำมาพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้ตรงตามความสนใจของผู้เรียนและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้พลศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาปัจจุบัน

รัชนี ขวัญบุญจัน (2536) ได้ให้คำจำกัดความสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ไว้ดังนี้

1) สมรรถภาพด้านการสอนและการประเมิน หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูพลศึกษาที่แสดงออกว่าสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนพลศึกษาได้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และสมรรถภาพทางกาย สามารถวางแผนการสอนได้อย่างเหมาะสม สามารถอธิบายและสาธิตขั้นตอนของทักษะได้อย่างชัดเจน สามารถดำเนินการสอบได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และสมรรถภาพทางกาย สามารถใช้สถานที่และอุปกรณ์กีฬาได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ สามารถกระตุ้นและเสริมกำลังใจให้กับผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน

2) สมรรถภาพด้านคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูพลศึกษาที่แสดงออกว่า มีน้ำใจนักกีฬา มีความประพฤติที่ดี มีความยุติธรรม มีความตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ เป็นผู้หลีกเลี่ยงอบายมุข ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัด มีศรัทธาต่อวิชาชีพ

3) สมรรถภาพด้านวิชาการ หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูพลศึกษาที่แสดงออกว่า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง มีความรู้และความชื่นชมในศิลปะและวัฒนะธรรมไทย มีความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถอธิบายเกี่ยวกับประโยชน์ของพลศึกษาได้ สามารถวิเคราะห์จุดหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตรวิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับทักษะการเคลื่อนไหว มีความรู้เกี่ยวกับสรีรวิทยาการออกกำลังกาย มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการกีฬา มีความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬา มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บจากการกีฬา มีความรู้เกี่ยวกับกฎ กติกา แบบแผนการเล่นกีฬาต่าง ๆ มีความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ๆเกี่ยวกับกีฬาและพลศึกษา

4) สมรรถภาพด้านสุขภาพ หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูพลศึกษาที่แสดงออกว่าสามารถรักษาสุขภาพทางกายและจิตใจให้สมบูรณ์ สามารถควบคุมน้ำหนักให้เหมาะสมอยู่เสมอ สามารถออกกำลังกายสม่ำเสมอ สามารถเลือกรับประทานอาหารได้อย่างถูกต้องตามหลักโภชนาการ สามารถงดเว้นจากการเสพสิ่งเสพติด เช่น บุหรี่ และดื่มสุรา สามารถแบ่งเวลาในการพักผ่อนได้อย่างเหมาะสม

5) สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและบุคลิกภาพ หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูพลศึกษาที่แสดงออกว่ามีอารมณ์ขัน ร่าเริงสนุกสนาน แต่งกายถูกกาลเทศะ พูดฉาดฉาน ชัดถ้อยชัดคำ เป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ควบคุมอารมณ์ได้ สุภาพอ่อนน้อม มีไหวพริบในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น

6) สมรรถภาพด้านการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูพลศึกษาที่แสดงออกว่า สามารถจัดและดำเนินการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนได้ สามารถจัดและดำเนินการแข่งขันภายนอก โรงเรียนได้ สามารถทำหน้าที่เป็นผู้ฝึกสอนกีฬาได้ สามารถให้ความร่วมมือกับชุมชนเกี่ยวกับงานด้านกีฬาและนันทนาการได้ สามารถเขียนเสนอโครงการกีฬาต่าง ๆ ได้

7) สมรรถภาพด้านมนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูพลศึกษาที่แสดงออกว่า สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ สามารถเข้ากับนักเรียนได้ สามารถทำงานร่วมกับผู้บังคับบัญชา และบุคลากรอื่นได้ สามารถให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน สามารถสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างเหมาะสม สามารถวางตัวเหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ

8) สมรรถภาพด้านทักษะกีฬา หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูพลศึกษาที่แสดงออกว่า สามารถเล่นกีฬาได้หลายประเภท สามารถเล่นกีฬาประเภทใดประเภทหนึ่งได้ในระดับดี สามารถเป็นผู้ตัดสินกีฬาได้หลายประเภท

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า คือ สมรรถภาพตามที่ รัชนี ขวัญบุญจัน ได้ให้คำจำกัดสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาไว้มี 8 ด้าน ดังนี้ (1) สมรรถภาพด้านการสอนและการประเมินความรู้ (2) สมรรถภาพด้านคุณธรรมและจริยธรรม (3) สมรรถภาพด้านวิชาการ (4) สมรรถภาพด้านสุขภาพ (5) สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและบุคลิกภาพ (6) สมรรถภาพด้านการปฏิบัติงาน (7) สมรรถภาพด้านมนุษย์สัมพันธ์ (8) สมรรถภาพด้านทักษะกีฬา

Cicek and Demirhan (2001) ได้ศึกษาสมรรถภาพครูสำหรับครูพลศึกษาตุรกี ผลที่ได้มีสมรรถภาพดังนี้

1. สมรรถภาพทั่วไป

1.1. สามารถพัฒนาร่างกายอารมณ์สังคมสติปัญญาระบบสุขภาพ

1.2. สามารถประเมินตนเองได้

1.3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี

1.4. สามารถพูดเขียนได้อย่างชัดเจน

1.5. มีทักษะการสื่อสาร

1.6. มีทักษะคอมพิวเตอร์

1.7. มีความตระหนักต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและคุณค่าทางประวัติศาสตร์

1.8. วางตัวได้อย่างเหมาะสม

1.9. มีความเป็นผู้นำระเบียบวินัยและคุณลักษณะด้านความมั่นใจ

1.10. มีความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกับผู้ร่วมงานหน่วยงานภายในและภายนอกโรงเรียน

1.11. มีความคิดสร้างสรรค์

1.12. มีทักษะภาษาต่างประเทศ

1.13. มีทักษะนันทนาการเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

2. สมรรถภาพเฉพาะสาขาวิชา

2.1. เข้าใจโครงสร้างหน้าที่การพัฒนาการเคลื่อนไหวของระบบร่างกายมนุษย์

2.2. สามารถวิเคราะห์และจำแนกการเคลื่อนไหวได้

2.3. ความความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นฐานทางสุขภาพ

2.4. เข้าใจกฎทักษะวิธีการเล่น เทคนิค แทคติคของกีฬาต่าง ๆ

2.5. มีความรู้เกี่ยวกับทักษะหลักและกลยุทธ์ของการสอนกีฬาในโรงเรียน

2.6. สามารถใช้ทรัพยากรเทคโนโลยีการศึกษาในการสอนพลศึกษา

2.7. สามารถจัดกิจกรรมในองค์กรกิจกรรมเฉพาะบุคคลรวมทั้งกิจกรรมกลุ่ม

2.8. เข้าใจสุนทรียภาพจังหวะดนตรีการเต้นและการดูกีฬา

2.9. สามารถพัฒนาความเชี่ยวชาญด้านผู้ฝึกสอนกีฬา

2.10. สามารถแปรผลการวิจัยที่ค้นพบเกี่ยวกับพลศึกษาและกีฬา

2.11. สามารถเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอ

2.12. สามารถพัฒนาทักษะและสมรรถภาพสำหรับแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมกีฬาอย่างเหมาะสมโดยขึ้นอยู่กับความสนใจระดับความสามารถและพรสวรรค์

2.13. สามารถนำหลักและทฤษฎีของผู้ฝึกสอนมาใช้เตรียมทีมนักกีฬาของโรงเรียน

2.14. รู้จักองค์กรการกีฬาและพัฒนาความสัมพันธ์กับองค์กร

2.15. รู้จักองค์กรกีฬานานาชาติและหน้าที่ขององค์กร

3. สมรรถภาพงานครู

3.1. ทำงานอย่างสนุกสนานกับการเป็นครูพลศึกษา

3.2. เข้าใจภาระหน้าที่ของครูสอนพลศึกษาในระบบการศึกษาชาติ

3.3. เข้าใจกฎข้อบังคับและบทบาทหน้าที่ที่สัมพันธ์กับการสอน

3.4. ใช้ความหลากหลายของวิธีการสอนเพื่อความแตกต่างของกลุ่มความสามารถ

3.5. พัฒนาความรู้ของการเคลื่อนที่อย่างสมดุลและจิตวิทยา

3.6. พัฒนาประชาธิปไตย ยึดมั่นและเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้

3.7. พัฒนาความสัมพันธ์ในการทำงานและการใช้ทรัพยากร

3.8. พัฒนาทักษะของการจัดการชั้นเรียนและองค์กร

3.9. เข้าใจผลดีของการเรียนทักษะกีฬาต่อการพัฒนาการด้านร่างกาย ความรู้ อารมณ์ สังคม ของนักเรียน

3.10. เข้าใจปัญหาของนักเรียนและการแก้ปัญหา

3.11. จำแนกความต้องการการศึกษาเฉพาะและการเรียนรู้ที่ยาก

3.12. เข้าใจโปรแกรมพัฒนาการในโรงเรียน

3.13. เตรียมแผนการสอนรายปี รายคาบ

4. สมรรถภาพอื่น ๆ

4.1. พัฒนาและบำรุงรักษาศีลธรรม ความเป็นมนุษย์ คุณค่าวัฒนธรรมของชาติ

4.2. รักและเอาใจใส่ครอบครัว สิ่งแวดล้อมชาติ มนุษยชาติ

4.3. มีความเป็นประชาธิปไตย

4.4. มีความเสมอภาคในการศึกษาไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ เพศ ศาสนา

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะครูและสมรรถนะครูพลศึกษาของนักการศึกษาหลายๆ ท่านที่ได้นำเสนอมาสามารถสรุปและสังเคราะห์เป็นสมรรถนะนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 **แสดงสมรรถนะครูและสมรรถนะครูพลศึกษาของนักวิชาการ**

สมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา	1 SEAMEO INNOTECH (2010)	2 **อนุชิตร แท้สูงเนิน** (2554)	3 **แสวง วิทยพิทักษ์** (2547)	4 **รัชนี ขวัญบุญจัน** (2536)	5 **สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู** (2556)
1.	ส่งเสริมการพัฒนาชีวิตและทักษะชีวิตแก่ผู้เรียน	ด้านตนเอง	ด้านการคิดและประยุกต์เทคโนโลยีเพื่อการพลศึกษา	ด้านการสอนและการประเมิน	ด้านความเป็นครู
2.	การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้	ด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ	ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์	ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	ด้านปรัชญาการศึกษา
3.	การเตรียมแผนการสอนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	ด้านการจัดการเรียนรู้	ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	ด้านวิชาการ	ด้านภาษาและวัฒนธรรม
4.	การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้	ด้านการวิจัย	ด้านการจัดการพลศึกษา	ด้านสุขภาพ	จิตวิทยาสำหรับครู
5.	การพัฒนาและการใช้ทรัพยากรสำหรับการเรียนการสอน	ด้านเทคโนโลยี	ด้านวัดและประเมินผลพลศึกษา	ด้านคุณลักษณะและบุคลิกภาพ	หลักสูตร
6.	การพัฒนาทักษะการจัดลำดับความคิดในระดับสูง	ด้านการสื่อสาร	ด้านหลักการและปรัชญาพลศึกษา	ด้านปฏิบัติงาน	การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน
7.	ส่งเสริมค่านิยมด้านศีลธรรมและจริยธรรม	ด้านการแนะแนวและให้คำปรึกษา	ด้านคุณธรรม	ด้านมนุษยสัมพันธ์	การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
8.	ด้านการวัดและประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน	ด้านพัฒนาชุมชน	ด้านการวิจัย	ด้านทักษะกีฬา	นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
9.	การพัฒนาด้านอาชีพ	ด้านการเป็นผู้นำ	-	-	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
10.	การสร้างเครือข่ายกับผู้ที่เกี่ยวข้อง	-	-	-	การประกันคุณภาพการศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา	1 SEAMEO INNOTECH (2010)	2 อนุชิตร แท้สูงเนิน (2554)	3 แสวง วิทยพิทักษ์ (2547)	4 รัชนี ขวัญบุญจัน (2536)	5 สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู (2556)
11.	การจัดสวัสดิการและภารกิจอื่นแก่นักเรียน	-	-	-	คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ
12.	-	-	-	-	การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
13.	-	-	-	-	การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

ตารางที่ 2 **ตารางการสังเคราะห์กรอบสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา**

สมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา	1 SEAMEO INNOTECH (2010)	2 อนุชิตร แท้สูงเนิน (2554)	3 แสวง วิทยพิทักษ์ (2547)	4 รัชนี ขวัญบุญจัน (2536)	5 สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู (2556)
1. ด้านหลักการและปรัชญาพลศึกษา	-	✓	✓	✓	✓
2. ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน	✓	✓	✓	✓	✓
3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพพลศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓
4. ด้านทักษะชีวิต	✓	-	-	✓	✓
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทาง พลศึกษา	-	✓	✓	✓	✓

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา	1 SEAMEO INNOTECH (2010)	2 อนุชิตร แท้สูงเนิน (2554)	3 แสวง วิทยพิทักษ์ (2547)	4 รัชนี ขวัญบุญจัน (2536)	5 สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู (2556)
6. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา	✓	✓	-	-	✓
7. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา	✓	-	✓	✓	✓
8. ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 2 การสังเคราะห์สมรรถนะของนักศึกษาครูพลศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบสมรรถนะของนักศึกษาครูพลศึกษาได้ 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักการและปรัชญาพลศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพพลศึกษา 4) ด้านทักษะชีวิต 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา 6) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา 7) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา และ 8) ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูพลศึกษาและนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา 3 ขั้นตอน โดยผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการวิจัยเอกสารในขั้นตอนที่ 1 คือ ศึกษาคุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อยกร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาและตรวจสอบรูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 และขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้กิจกรรมปฐมนิเทศในรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ในกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยไปทดลองใช้กับนิสิตชั้นปีที่ 5 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ที่ออกฝึกสอน ในปีการศึกษา2556 จำนวน 160 คน กิจกรรมที่นำมาทดลองใช้ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูโดยใช้กระบวนการตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชาประกอบด้วย 6 คุณลักษณะย่อย ได้แก่ 1) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชา 2) มีเทคนิค วิธีการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลาย 3) มีทักษะการคำนวณ 4) มีความสามารถในการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย 5) รู้จักและเข้าใจผู้เรียน 6) มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนการสอน กิจกรรม และการประเมินผล ที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ด้านที่ 2 ด้านการปฏิบัติตนและเห็นคุณค่าวิชาชีพครู ประกอบด้วย 7 คุณลักษณะย่อย ได้แก่ 1) เป็นผู้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ 2) มีสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล ทำงานเป็นทีมได้ 3) เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ 4) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ 5) รักและศรัทธาในวิชาชีพครู 6) เป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ 7) ปฏิบัติตามนโยบาย ของหน่วยงาน และด้านที่ 3 ด้านสังคมพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย 5 คุณลักษณะย่อย ได้แก่ 1) มีความสามารถด้านการใช้ภาษา/การสื่อสาร 2) เป็นผู้เลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม 3) เป็นผู้รอบรู้ เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทันสมัยทันเหตุการณ์ 4) มีความคิด และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 5) มีความสามารถในการบริหารจัดการ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาของรูปแบบ แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน หลักการของรูปแบบวัตถุประสงค์ และการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ในองค์ประกอบด้านการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ขั้นตอนเป้าหมาย โครงการ/กิจกรรม และการประเมินผล ผลประเมินความเหมาะสมและความครอบคลุมด้านกรอบแนวคิดทฤษฎี และคุณลักษณะครูที่พึงประสงค์ โดยนักวิชาการและผู้บริหาร จำนวน 3 ท่าน มีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและครอบคลุม ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดประสบการณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ 8 คน ในภาพรวมผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Md. = 4.54) สำหรับผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยคณาจารย์สังกัดคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ที่รับผิดชอบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู ผลการประเมินพบว่ารูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.35, S.D. = 0.71)

3. ผลการทดลองใช้กิจกรรมในโครงการปฐมนิเทศนิสิตก่อนออกฝึกประสบการณ์ด้วยการนำแนวจิตตปัญญาศึกษามาประยุกต์ใช้เพื่อปลุกจิตวิญญาณความเป็นครู มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้นิสิตมีความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์ การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้จากการที่นิสิตสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ (Reflection) และการเขียนอิสระ (Free Writing) พบว่าจิตวิญญาณความเป็นครูของนิสิตถูกปลุกกระตุ้น นิสิตเกิดความตระหนักในบทบาท และหน้าที่ของการเป็นครูดี นิสิตประเมินตนเองว่ามีความพร้อมมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ ในภาพรวมนิสิตมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่จัดในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.31)

นงค์ณภัส ปาแก้ว (2557) ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของครูประถมศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

สภาพ สมรรถนะ และความต้องการการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครูพลศึกษาระดับประถมศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษาและนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูพลศึกษาในระดับประถมศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการสอนพลศึกษาครูพลศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุ 55 ปีขึ้นไป จบปริญญาตรี เอกประถมศึกษามีประสบการณ์การสอนวิชาพลศึกษา 21 ปีขึ้นไป มีชั่วโมงสอนมากกว่า 20 คาบต่อสัปดาห์ ได้รับมอบหมายให้สอนพลศึกษาเนื่องจากมีความสามารถทางการกีฬา เคยเข้าร่วมอบรมทางพลศึกษาเรื่องการตัดสินกีฬาและการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬา มีการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนของการสอนพลศึกษา สมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านหลักสูตรและเนื้อหา ด้านการสอน พลศึกษา ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความรู้ทักษะ การปฏิบัติงาน และด้านการปฏิบัติตน ครูส่วนใหญ่ต้องการเข้ารับการอบรมในการพัฒนาเรื่องหลักสูตรและเนื้อหา การสอนพลศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาและต้องการงบประมาณในการซื้อสื่อและอุปกรณ์ แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของครูประถมศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษาควรมีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมซึ่งในหลักสูตรควรประกอบไปด้วย หัวข้อดังนี้ 1) เรื่องวัตถุประสงค์ 2) เรื่องหลักสูตรและเนื้อหา 3) เรื่องการสอนพลศึกษา 4) เรื่องการวัดและประเมินผล และ 5) เรื่องความรู้และทักษะ

นันทกา วารินิน (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาแพงเพชร เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู และเพื่อทดลองใช้รูปแบบและประเมินผลการใช้รูปแบบ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยรวมระดับปานกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการในการพัฒนาระดับมาก 2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีองค์ประกอบ 3 ส่วนคือ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้านคือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ความสามารถในเนื้อหาสาระที่สอน การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หลักการของรูปแบบ มี 4 หลักการ คือ (1) สนองความต้องการของผู้รับการพัฒนา (2) การยืดหยุ่นของกระบวนการและวิธีการ (3) การมีส่วนร่วมของผู้รับการพัฒนา (4) ความแตกต่างระหว่างบุคคล กระบวนการพัฒนา มี 5 ขั้นตอน คือ (1) การสร้างความต้องการในการพัฒนา (2) การวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนา (3) การออกแบบและวางแผนการพัฒนา (4) การดำเนินการตามแผนพัฒนา (5) การประเมินผลการพัฒนา 3) หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบระดับมากที่สุด

อนุชิตร แท้สูงเนิน (2554) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในช่วง พ.ศ. 2554-2564 ซึ่งผลการวิจัยที่ได้คือ สมรรถนะประกอบไปด้วย 9 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านตนเอง 2) สมรรถนะด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ 3) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ 4) สมรรถนะด้านการวิจัย 5) สมรรถนะด้านเทคโนโลยี

6) สมรรถนะด้านการสื่อสาร 7) สมรรถนะด้านการแนะแนวและให้คำปรึกษา 8) สมรรถนะด้านพัฒนาชุมชน 9) สมรรถนะด้านการเป็นผู้นำ

แสวง วิทยพิทักษ์ (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้พลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาประกอบไปด้วย 8 ด้าน ได้แก่

1) ด้านการคิดและประยุกต์เทคโนโลยีเพื่อการพลศึกษา หมายถึง การที่ครูพลศึกษามีความสามารถในการผลิตและใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่อวัสดุ และสื่ออุปกรณ์เพื่อการพลศึกษาได้อย่างเหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การที่ครูพลศึกษามีความสามารถในการแสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการแสดงลักษณะประจำตัวที่ดีทั้งลักษณะภายในและลักษณะภายนอกของตนเอง รวมทั้งความสัมพันธ์ของตนเองกับผู้อื่นและสังคม

3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูพลศึกษามีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรซึ่งประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมาย การกำหนดเนื้อหาและกิจกรรม การนำไปใช้ การประเมินผล และการจัดการเรียนรู้ ซึ่งครูมีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนเพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน จัดวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนให้เป็นไปตามหลักสูตร

4) ด้านการจัดการพลศึกษา หมายถึง การที่ครูพลศึกษาสามารถจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน และโปรแกรมพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

5) ด้านวัดและประเมินผลพลศึกษา หมายถึง การที่ครูพลศึกษามีสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียนโดยใช้ เลือก เครื่องมือในการวัดและประเมินผลเพื่อความก้าวหน้าทางด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม เจตคติและสมรรถภาพทางกาย โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

6) ด้านหลักการและปรัชญาพลศึกษา หมายถึง การที่ครูพลศึกษามีความเชื่อว่าหลักการและปรัชญาพลศึกษาสามารถบูรณาการความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยี ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงอยู่อย่างมีความสุข

7) ด้านคุณธรรม หมายถึง การที่ครูพลศึกษามีความประพฤติปฏิบัติที่มีคุณงามความดี มีค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนพลศึกษา

8) ด้านการวิจัย หมายถึง การที่ครูพลศึกษามีความสามารถทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและสร้างความรู้และนวัตกรรมในการเรียนการสอนพลศึกษาที่จะนำมาพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้ตรงตามความสนใจของผู้เรียนและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้พลศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาปัจจุบัน

รัชนี ขวัญบุญจัน (2536) ได้ให้คำจำกัดความสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ไว้ดังนี้

1) สมรรถภาพด้านการสอนและการประเมิน หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูพลศึกษาที่แสดงออกว่าสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนพลศึกษาได้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และสมรรถภาพทางกาย สามารถวางแผนการสอนได้อย่างเหมาะสม สามารถอธิบายและสาธิตขั้นตอนของทักษะได้อย่างชัดเจน สามารถดำเนินการสอบได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และสมรรถภาพทางกาย สามารถใช้สถานที่และอุปกรณ์กีฬาได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ สามารถกระตุ้นและเสริมกำลังใจให้กับผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน

2) สมรรถภาพด้านคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูพลศึกษาที่แสดงออกว่า มีน้ำใจนักกีฬา มีความประพฤติที่ดี มีความยุติธรรม มีความตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ เป็นผู้หลีกเลี่ยงอบายมุข ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัด มีศรัทธาต่อวิชาชีพ

3) สมรรถภาพด้านวิชาการ หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูพลศึกษาที่แสดงออกว่า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง มีความรู้และความชื่นชมในศิลปะและวัฒนะธรรมไทย มีความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถอธิบายเกี่ยวกับประโยชน์ของพลศึกษาได้ สามารถวิเคราะห์จุดหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตรวิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับทักษะการเคลื่อนไหว มีความรู้เกี่ยวกับสรีรวิทยาการออกกำลังกาย มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการกีฬา มีความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬา มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บจากการกีฬา มีความรู้เกี่ยวกับกฎ กติกา แบบแผนการเล่นกีฬาต่าง ๆ มีความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ๆเกี่ยวกับกีฬาและพลศึกษา

4) สมรรถภาพด้านสุขภาพ หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูพลศึกษาที่แสดงออกว่าสามารถรักษาสุขภาพทางกายและจิตใจให้สมบูรณ์ สามารถควบคุมน้ำหนักให้เหมาะสมอยู่เสมอ สามารถออกกำลังกายสม่ำเสมอ สามารถเลือกรับประทานอาหารได้อย่างถูกต้องตามหลักโภชนาการ สามารถงดเว้นจากการเสพสิ่งเสพติด เช่น บุหรี่ และดื่มสุรา สามารถแบ่งเวลาในการพักผ่อนได้อย่างเหมาะสม

5) สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและบุคลิกภาพ หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูพลศึกษาที่แสดงออกว่ามีอารมณ์ขัน ร่าเริงสนุกสนาน แต่งกายถูกกาลเทศะ พูดฉาดฉาน ชัดถ้อยชัดคำ เป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ควบคุมอารมณ์ได้ สุภาพอ่อนน้อม มีไหวพริบในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น

6) สมรรถภาพด้านการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูพลศึกษาที่แสดงออกว่า สามารถจัดและดำเนินการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนได้ สามารถจัดและดำเนินการแข่งขันภายนอก โรงเรียนได้ สามารถทำหน้าที่เป็นผู้ฝึกสอนกีฬาได้ สามารถให้ความร่วมมือกับชุมชนเกี่ยวกับงานด้านกีฬาและนันทนาการได้ สามารถเขียนเสนอโครงการกีฬาต่าง ๆ ได้

7) สมรรถภาพด้านมนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูพลศึกษาที่แสดงออกว่า สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ สามารถเข้ากับนักเรียนได้ สามารถทำงานร่วมกับผู้บังคับบัญชา และบุคลากรอื่นได้ สามารถให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน สามารถสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างเหมาะสม สามารถวางตัวเหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ

8) สมรรถภาพด้านทักษะกีฬา หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูพลศึกษาที่แสดงออกว่า สามารถเล่นกีฬาได้หลายประเภท สามารถเล่นกีฬาประเภทใดประเภทหนึ่งได้ในระดับดี สามารถเป็นผู้ตัดสินกีฬาได้หลายประเภท

Wilson and Thornton (2008) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่องปัจจัยในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ประสบความสำเร็จจากแนวความคิดของอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่า การเตรียมตัวและความรู้ทางด้านวิชาการของอาจารย์พี่เลี้ยงจำนวนหนึ่งเป็นผลที่แสดงให้เห็นว่าอาจารย์พี่เลี้ยงมีความเข้าใจในบทบาทและสิ่งที่ต้องรับผิดชอบกับความคาดหวังที่ชัดเจนสำหรับประสบการณ์ ช่วยเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยงในการเตรียมครูใหม่ซึ่งเป็นสิ่งที่สนับสนุนการปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

Imad Abdel Haq (2004) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะการสอนของครูพลศึกษาระดับพื้นฐานเบื้องต้น คณะกรรมการบริหาร Nablus โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบสมรรถนะการสอนของครูพลศึกษาระดับพื้นฐานเบื้องต้นในคณะกรรมการบริหาร Nablus เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของครูในระดับหัวหน้า (ระดับผู้บริหาร) และครูพลศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครู จำนวน 60 คน และระดับหัวหน้า (ระดับผู้บริหาร) จำนวน 60 คน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสมรรถนะการสอนด้านการวางแผนอยู่ในระดับสูง และด้านการประเมินผลและการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถนะการสอนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ระหว่างครูและความสนใจของครูบริหาร เกี่ยวกับการศึกษาข้อค้นพบ ผู้วิจัยเสนอแนะให้เพิ่มความสนใจในการประเมินสมรรถนะด้านการเคารพนับถือ

Houston (1990) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการฝึกหัดครู การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและการบริหารกระบวนการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า การจัดประสบการณ์วิชาชีพครู ภาคปฏิบัติเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดส่วนหนึ่งในหลักสูตรการฝึกหัดครู เพราะงานนี้เป็นส่วนสำคัญที่พิสูจน์ให้เห็นว่านักศึกษามีความสามารถในการนำความรู้ ทางทฤษฎีที่ได้ศึกษาจากรายวิชาต่าง ๆ มาใช้

ปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ได้ผลตรงตามวิชาชีพเพียงใด งานวิจัยยังชี้ให้เห็นปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ขาด รากฐานทางทฤษฎีมารองรับในระยะแรกๆ ของการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู ส่งผลให้การจัดประสบการณ์วิชาชีพครูขาดหลักการที่ดีและดำเนินไปตามยถากรรม ซึ่งทำให้การดำเนินการเป็นปัญหาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันและแก้ไขได้ยาก ปัญหาดังกล่าวได้แก่ ความแตกต่างในมาตรฐานการฝึกปฏิบัติระหว่างสถาบันและแม้ ในสถาบันเดียวกันเป็นผลให้แนวคิดหลักการและวิธีการดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีมาตรฐานที่แตกต่างกัน การฝึกหัดครูที่เน้นความชำนาญพิเศษ เพิ่งได้รับความสนใจ ซึ่งขณะที่ Jean Batiste ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในรูปของ การฝึกหัดงานได้ ดำเนินการอยู่ในฝรั่งเศสและได้เปลี่ยนแปลงอย่างช้า ๆ ในศตวรรษที่18 จนเป็นรูปแบบการฝึกที่มีโครงสร้างลำดับขั้นตอนมากขึ้นมีการบูรณาการด้านเทคโนโลยีและความสัมพันธ์กับการศึกษาภาคสนาม ขยายขอบเขตการฝึก สอนระดับการศึกษาที่สูงขึ้นโดยเริ่มจากการศึกษา สังเกตงานครู ในโรงเรียนไปสู่การปฏิบัติงานในหน้าที่ครูเต็มรูปในโรงเรียนสาธิต มีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดที่แสดงให้เห็นเป็นลำดับดังนี้

1) ด้านช่วงเวลาฝึกในโรงเรียนขยายออกเป็น 300 ชั่วโมง

2) มหาวิทยาลัยและสถาบันฝึกหัดครู ส่วนมากได้พัฒนาความคิดการจัดประสบการณ์วิชาชีพโดยการให้ความสำคัญกับการจัดการในโรงเรียนเป็นหลัก

3) ระบบหลักสูตรครู 5 ปี และการฝึกงานได้นำมาใช้และเสนอเป็นทางเลือกในการพัฒนาคุณภาพการฝึกหัดครู

4) ให้ความสนใจกับการปรับปรุงพัฒนาการเตรียมอาจารย์นิเทศก์ทั้งในสถาบันผลิตครูและในระดับโรงเรียน

5) การวิจัยด้านการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นภารกิจตามปกติของสถาบันผลิตครู กระแสของการวิจัยของนักวิจัยมุ่งไปสู่ประเด็นการสรุปผลว่า “เกิดอะไรขึ้นในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา” และควรจะปรับปรุงแก้ไขการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างไร

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูพลศึกษาและสมรรถนะของนักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษา ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจาก SEAMEO INNOTECH (2010); Cicek and Demirhan (2001); อนุชิตร แท้สูงเนิน (2554); แสวง วิทยพิทักษ์ (2547); รัชนี ขวัญบุญจัน (2536); ข้อบังคับ คุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (2556); เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์ (2550); วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2549); รัชนี ขวัญบุญจัน (2553) สรุปได้ว่า มีส่วนที่สอดคล้องกัน โดยสามารถสังเคราะห์สมรรถนะออกมาได้ 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักการและปรัชญาพลศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพพลศึกษา 4) ด้านทักษะชีวิต 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา 6) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา 7) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา และ 8) ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (ดังตารางที่ 1)

ตอนที่ 4 มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา

บุคคลใดจะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาจะต้องได้รับการรับรองมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาอันเป็นข้อกำหนดคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ดังนั้นหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาใดทำการผลิตบุคลากรทางการศึกษาจะต้องยึดเป็นมาตรฐานที่สำคัญในการผลิตบุคลากรออกสู่วิชาชีพ ซึ่งมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2556)

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา ให้แก่ผู้รับบริการจากวิชาชีพได้ว่า เป็นบริการที่มีคุณภาพ ตอบสังคมได้ว่าการที่มีกฎหมายให้ความสำคัญกับวิชาชีพทางการศึกษา และกำหนดให้เป็นวิชาชีพควบคุมนั้น เนื่องจากเป็นวิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะ ต้องใช้ความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในการประกอบวิชาชีพ

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 กำหนดให้มีมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้าน ประกอบด้วย

1. มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง ข้อกำหนดสำหรับผู้ที่จะเข้ามาประกอบวิชาชีพ จะต้องมีความรู้และประสบการณ์วิชาชีพเพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพ จึงจะสามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์พร้อมที่จะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้

2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพให้เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด พร้อมกับมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ทั้งความชำนาญเฉพาะด้านและความชำนาญตามลำดับคุณภาพของมาตรฐานการปฏิบัติงาน หรืออย่างน้อยจะต้องมีการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่ามีความรู้ความสามารถ และความชำนาญ เพียงพอที่จะดำรงสถานภาพของการประกอบวิชาชีพต่อไปได้หรือไม่นั่นก็คือ การกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องต่อใบอนุญาตทุก ๆ 5 ปี

3. มาตรฐานการปฏิบัติตน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประพฤติตนของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางและข้อพึงระวังในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ตามแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภาจะกำหนดเป็นข้อบังคับต่อไป หากผู้ประกอบวิชาชีพผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ ทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นจนได้รับการร้องเรียนถึงคุรุสภาแล้ว ผู้นั้นอาจถูกคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

1. ยกข้อกล่าวหา
2. ตักเตือน
3. ภาคทัณฑ์
4. พักใช้ใบอนุญาตที่กำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกิน 5 ปี
5. เพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา 54)

การดำเนินงานเพื่อให้ได้สาระสำคัญของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพมาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน หรือจรรยาบรรณของวิชาชีพนั้น สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้ดำเนินการหลายรูปแบบตั้งแต่การศึกษาวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยหลักสูตรการผลิตครู สำรวจความคิดเห็นของคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ การประชุมสัมมนา การประชาพิจารณ์ การประชุมปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งผู้ผลิต ผู้ใช้ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ ได้ร่วมกันพิจารณากำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ประชุมพิจารณาแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาร่วมกันต่อเนื่องมาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2557 จนถึงปีงบประมาณ 2558 เพื่อให้มาตรฐานที่กำหนดสามารถใช้เป็นหลักประกันการประกอบวิชาชีพที่ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษามีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับเป็นหลักประกันแก่ผู้รับบริการจากวิชาชีพได้

สรุปผลการดำเนินงานดังกล่าว ได้รายละเอียดเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

1. ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 122 ตอนพิเศษ 76 ง ลงวันที่ 5 กันยายน 2548

2. ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่องสาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

3. สาระของมาตรฐานความรู้ มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพสาระความรู้ สมรรถนะและมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ เพื่อจัดทำ เป็นประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เมื่อกฎกระทรวงการประกอบวิชาชีพควบคุม กำหนดให้วิชาชีพศึกษานิเทศก์ เป็นวิชาชีพควบคุม

4. สาระของแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพเพื่อจัดทำเป็นข้อบังคับคุรุสภา ซึ่งอยู่ระหว่างนำเสนอคณะกรรมการคุรุสภา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบสาระสำคัญเพื่อนำไปจัดทำเป็นข้อบังคับต่อไป

งานตามภารกิจของคุรุสภาที่จะต้องดำเนินการต่อจากการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ตามที่คุรุสภากำหนด คือ

1. งานรับรองปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการศึกษาตามหน้าที่ของคุรุสภาที่กำหนดในมาตรา 9 (7) แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 ซึ่งกำหนดให้คุรุสภามีหน้าที่รับรองปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรของสถาบันต่าง ๆ ตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยสถาบันการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องผลิตผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ซึ่งเป็นวิชาชีพควบคุมให้ได้ผลผลิตตรงตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพที่คุรุสภากำหนด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่จะเข้ามาประกอบวิชาชีพมีคุณวุฒิและประสบการณ์ตามที่กฎหมายกำหนด โดยคุรุสภาจะเข้าไปรับรองปริญญาทางการศึกษาหรือประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการศึกษา ซึ่งจะเป็นการรับรองทั้งกระบวนการของปริญญาหรือประกาศนียบัตรบัณฑิต เพื่อให้การรับรองถึงผู้สำเร็จการศึกษาจากปริญญาหรือประกาศนียบัตรบัณฑิตว่ามีความรู้และประสบการณ์เพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาบุคคลเหล่านั้นจึงจะสามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้ ผลการดำเนินงานได้สาระต่าง ๆ ดังนี้

1.1 สาระหลักเกณฑ์การรับรองปริญญาทางการศึกษา (หลักสูตร 5 ปี)

1.2 สาระหลักเกณฑ์การรับรองประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน

1.3 สาระหลักเกณฑ์การรับรองประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการบริหารการศึกษา

1.4 สาระหลักเกณฑ์การรับรองปริญญาโททางการสอน

1.5 สาระหลักเกณฑ์การรับรองปริญญาโททางการบริหารการศึกษา

1.6 มาตรฐานคุณสมบัติของสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน

1.7 สาระมาตรฐานหลักสูตรการฝึกอบรมตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา

2. งานรับรองความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ตามหน้าที่ของคุรุสภาที่กำหนดในมาตรา 9(8) แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ซึ่งกำหนดให้คุรุสภามีหน้าที่รับรองความรู้และประสบการณ์วิชาชีพรวมทั้งความชำนาญในการประกอบวิชาชีพโดยผู้ที่ไม่มีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่คุรุสภากำหนดจะเข้าประกอบวิชาชีพครูซึ่งเป็นควบคุมไม่ได้หากบุคคลเหล่านั้นต้องการจะประกอบวิชาชีพครูจะต้องเข้าสู่กระบวนการรับรองความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ โดยผ่านการประเมินและคุรุสภารับรองแล้วว่ามีความรู้และประสบการณ์วิชาชีพที่เป็นไปตามมาตรฐานเพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพครูได้ ทั้งนี้ เพื่อให้วิชาชีพทางการศึกษามีมาตรฐานเดียวกันและสามารถตอบสังคมได้ว่าผู้จะเข้าประกอบวิชาชีพต้องมีมาตรฐานทุกคนซึ่งวิธีการประเมินเพื่อรับรองจะดำเนินการได้ในหลายวิธี เช่น การทดสอบความรู้ การฝึกอบรม การศึกษาต่อยอดในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอนการเทียบโอนความรู้เพื่อให้การรับรองว่ามีมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูเป็นไปตามที่กำหนด ผลการดำเนินงานได้สาระดังนี้

2.1 สาระหลักเกณฑ์การรับรองความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

2.2 สาระหลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูชาวต่างประเทศ

3. การรับรองความชำนาญในการประกอบวิชาชีพตามหน้าที่ของคุรุสภาที่กำหนดในมาตรา 9(8) แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ซึ่งกำหนดให้คุรุสภา มีหน้าที่รับรองความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ รวมทั้งความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ โดยใช้มาตรฐานการปฏิบัติงานเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูพัฒนากระบวนการทำงานเชิงกลยุทธ์ในการปฏิบัติวิชาชีพทางการศึกษาของตนให้มีคุณภาพสูงขึ้น รวมทั้งพัฒนาให้เกิดความเชี่ยวชาญลึกซึ้งเฉพาะด้านในการปฏิบัติวิชาชีพที่รับผิดชอบซึ่งสามารถเข้ารับการประเมินเพื่อให้คุรุสภารับรองความชำนาญในการประกอบวิชาชีพได้

4. การควบคุมการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาตามหน้าที่ของคุรุสภาที่กำหนดในพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 9 (2) ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ มาตรา 9 (4) พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต ดำเนินการโดยยึดกรอบตามจรรยาบรรณของวิชาชีพและแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งผลการดำเนินงานได้ผลดังนี้

4.1 ร่างข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ

4.2 ร่างข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยการอุทธรณ์การประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพใน พ.ศ. 2548 ได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษา หมวด 1 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพข้อ 5 ผู้ประกอบวิชาชีพครู ต้องมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพดังนี้ ดังต่อไปนี้

ก. มาตรฐานความรู้ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีความรู้ ดังต่อไปนี้

1. ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู
2. การพัฒนาหลักสูตร
3. การจัดการเรียนรู้
4. จิตวิทยาสำหรับครู
5. การวัดและประเมินผลทางการศึกษา
6. การบริหารจัดการในห้องเรียน
7. การวิจัยทางการศึกษา
8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
9. ความเป็นครู

ข. มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังต่อไปนี้

1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

ทั้งนี้ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะยังได้มีการกำหนดคุณลักษณะของการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียนไว้ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ ดังนี้

การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ สาระการฝึกทักษะ ประกอบด้วย

1. การบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา
2. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. การจัดกระบวนการเรียนรู้
4. การเลือกใช้ การผลิตสื่อและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้
5. การใช้เทคนิคและยุทธวิธีในการจัดการเรียนรู้
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
7. การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน
8. การนำผลการประเมินมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
9. การบันทึกและรายงานผลการจัดการเรียนรู้
10. การสัมมนาทางการศึกษา

สมรรถนะ ได้แก่

1. สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ
2. สามารถประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน
3. สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน
4. สามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน

ภายหลังใน พ.ศ. 2556 ได้มีประกาศจากคุรุสภาเป็น ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 และข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 โดยกำหนดให้ใช้ ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 หมวด 1 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ข้อ 6 ผู้ประกอบวิชาชีพครู ต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่าหรือมีคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ดังต่อไปนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2556)

ก. มาตรฐานความรู้ ประกอบด้วยความรู้ ดังต่อไปนี้

1. ความเป็นครู
2. ปรัชญาการศึกษา
3. ภาษาและวัฒนธรรม
4. จิตวิทยาสำหรับครู
5. หลักสูตร
6. การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
9. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้
10. การประกันคุณภาพการศึกษา
11. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ

ข. มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังต่อไปนี้

1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

สรุปได้ว่าในการผลิตบัณฑิตทางการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาจะต้องยึดข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 เป็นหลักสำคัญ เพื่อให้บัณฑิตทางการศึกษาที่จะประกอบวิชาชีพครูในอนาคตมีมาตรฐานวิชาชีพตรงตามที่คุรุสภาได้กำหนดไว้ ซึ่งสาขาวิชาพลศึกษาก็เช่นเดียวกันที่จำเป็นต้องยึด ข้อบังคับของคุรุสภาดังกล่าว ในการผลิตบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงยึดข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 เป็นแนวคิดหลักในการนำมาสู่สมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี)

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2552 ข้อ 6 ระบุให้สถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร และรายวิชา รวมทั้งรายงานผลการดาเนินการให้เป็นไปตามสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด และข้อ 10 ระบุให้เริ่มใช้กับหลักสูตรใหม่ปีการศึกษา 2553 และหลักสูตรเดิมต้องปรับปรุงภายในปีการศึกษา

2555 รวมถึงประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) 3 มิถุนายน 2554 ทั้งนี้การกำหนดดังกล่าวเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษานำไปจัดทำหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน เพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตในสาขาหรือสาขาวิชาของแต่ละระดับคุณวุฒิมีมาตรฐานใกล้เคียงกัน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ดังนี้

1) มีคุณลักษณะ มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู และมีความรับผิดชอบสูงต่อวิชาการ วิชาชีพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

2) มีความอดทน ใจกว้างและมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการทำงานร่วมกันกับผู้เรียนและผู้ร่วมงานทุกกลุ่ม

3) มีความรอบรู้และมีความสามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎี และระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย เพื่อสร้างความรู้ใหม่

4) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา และข้อโต้แย้งโดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแสวงหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมและปฏิบัติได้

5) มีความสามารถในการพิจารณาแสวงหา และเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการ วิชาชีพและสังคมอย่างมีเหตุผลที่สมเหตุสมผล โดยการบูรณาการศาสตร์แบบสหวิทยาการและพหุวิทยาการเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน

6) มีความสามารถในการติดตามพัฒนาการของศาสตร์ทั้งหลาย และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสมรรถนะของตนอยู่เสมอ

มาตรฐานผลการเรียนรู้

1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

1.1) แสดงออกซึ่งพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีคุณธรรมที่เสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความเข้าใจผู้อื่น เข้าใจโลก มีจิตสาธารณะ เสียสละ และเป็นแบบอย่างที่ดี

1.2) สามารถจัดการและคิดแก้ปัญหาทางคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครูเชิงสัมพัทธ์ โดยใช้ดุลพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น และประโยชน์ของสังคมส่วนรวม

2) ด้านความรู้

2.1) มีความรอบรู้ในด้านความรู้ทั่วไป วิชาชีพครู และวิชาที่จะสอนอย่างกว้างขวางลึกซึ้งและเป็นระบบ

2.2) มีความตระหนักรู้หลักการและทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการ ทั้งการบูรณาการข้ามศาสตร์ และการบูรณาการกับโลกแห่งความเป็นจริง

2.3) มีความเข้าใจความก้าวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชาที่จะสอนอย่างลึกซึ้งตระหนักถึงความสำคัญ

2.4) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าองค์ความรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านทักษะทางปัญญา

3.1) สามารถคิดค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศและแนวคิดจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน การวินิจฉัย แก้ปัญหา และทำการวิจัยเพื่อพัฒนางานและพัฒนาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

3.2) สามารถคิดแก้ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน เสนอทางออก และนำไปสู่การแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ

3.3) มีความเป็นผู้นำทางปัญญาในการคิดพัฒนางานอย่างสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ และ การพัฒนาศาสตร์ทางครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ รวมทั้งการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างมีนวัตกรรม

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 มีความไวในการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น มีมุมมองเชิงบวก มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ และทางสังคม

4.2) มีความเอาใจใส่ช่วยเหลือและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์

4.3) มีภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1) มีความไวในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทั้งที่เป็นตัวเลขเชิงสถิติ หรือคณิตศาสตร์ ภาษาพูดและภาษาเขียน อันมีผลให้สามารถเข้าใจองค์ความรู้ หรือประเด็นปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

5.2) มีความสามารถในการใช้ดุลพินิจที่ดีในการประมวลผล แปลความหมาย และ เลือกใช้ข้อมูลสารสนเทศ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

5.3) มีความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การเขียน และ นำเสนอด้วยรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับบุคคลและกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน

6) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้

6.1) มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ที่มีรูปแบบหลากหลาย ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการ (Formal) รูปแบบกึ่งทางการ (Non-Formal) และรูปแบบไม่เป็นทางการ (Informal) อย่างสร้างสรรค์

6.2) มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่หลากหลาย ทั้งผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ผู้เรียนที่มีความสามารถปานกลาง และผู้เรียนที่มีความต้องการ พิเศษอย่างมีนวัตกรรม

6.3) มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ในวิชาเอกที่จะสอนอย่างบูรณาการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 8 ด้าน ได้แก่

1) ด้านหลักการและปรัชญาพลศึกษา
2) ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน
3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพพลศึกษา
4) ด้านทักษะชีวิต
5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา
6) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา
7) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา
8) ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

(จาก SEAMEO INNOTECH, (2010); Cicek and Demirhan (2001); อนุชิตร แท้สูงเนิน (2554); แสวง วิทยพิทักษ์ (2547); รัชนี ขวัญบุญจัน (2536); ข้อบังคับ คุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (2556); เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์ (2550); วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2549); วรศักดิ์ เพียรชอบ (2561); รัชนี ขวัญบุญจัน (2553))

→

หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ

1. หลักการ
2. จุดมุ่งหมาย
3. เนื้อหาสาระ
4. วิธีการฝึกอบรม
5. สื่อ
6. การวัดและประเมินผล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

กรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย การสังเคราะห์สมรรถนะนักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษา จาก SEAMEO INNOTECH (2010); Cicek and Demirhan (2001); อนุชิตร แท้สูงเนิน (2554); แสวง วิทยพิทักษ์ (2547); รัชนี ขวัญบุญจัน (2536); ข้อบังคับ คุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (2556); เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์ (2550); วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2549); รัชนี ขวัญบุญจัน (2553) เมื่อได้สมรรถนะของนักศึกษาครูแล้วทำการศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา และขั้นตอนสุดท้ายคือทำการทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา มีวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

ศึกษาความต้องการจำเป็นในเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ประชากรที่ศึกษาคือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่เปิดสอนสาขาวิชาพลศึกษา จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง 5 สถาบัน จำนวน 125 คน ประเมินความต้องการจำเป็น (Need Assessment) จากการเปรียบเทียบสมรรถนะที่เป็นจริงกับสรรถนะที่ควรจะเป็น พบว่าสมรรถนะที่นักศึกษาควรได้รับการเสริมสร้างคือ 1) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา 2) ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา 3) ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน และ 4) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยนำข้อมูลจากระยะที่ 1 มาพัฒนาหลักสูตร ดำเนินการจัดทำโครงร่างหลักสูตรซึ่งมีองค์ประกอบของหลักสูตร คือ หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ วิธีการฝึกอบรม สื่อและการวัดและประเมินผล จากนั้นทำการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อหาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำหลักสูตรไปใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 12 ท่าน และหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตร นำผลมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำหลักสูตรไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน เพื่อศึกษาความเป็นไปได้รวมถึงปัญหาและอุปสรรคของหลักสูตรและนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาฉบับสมบูรณ์

ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

การทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปทดลองใช้และประเมินผลหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 30 คน

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

มีขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา สังเคราะห์และกำหนดกรอบสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำแบบประเมินความต้องการจำเป็น (Need Assessment) สังเคราะห์และกำหนดกรอบสมรรถนะของนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา

2. นำกรอบสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษามาสร้างแบบสอบถามแสดงความความคิดเห็นสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยสมรรถนะทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักการและปรัชญาพลศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพพลศึกษา 4) ด้านทักษะชีวิต 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา 6) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา 7) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา และ 8) ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (ภาคผนวก ค) โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) คือ เพศ สถานภาพ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแสดงสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นให้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจความตรงในโครงสร้างและเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 ท่าน มีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ และไม่สอดคล้อง และให้ค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

กำหนดค่า คะแนน +1 หมายถึง สอดคล้อง

กำหนดค่า คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

กำหนดค่า คะแนน -1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง

ให้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ในช่วง 0.60 – 1.00 แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4. นำแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นไปทดลองใช้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และหาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.97

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

5. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

6. ติดต่อขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและส่งแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น ด้านสมรรถนะที่จำเป็นในการฝึกประสบการ ณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ด้วยตนเอง

7. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาโดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง จาก 5 สถาบันคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สถาบันละ 25 คน จากทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์การศึกษา จำนวน 5 คน อาจารย์นิเทศก์วิชาพลศึกษา จำนวน 5 คน อาจารย์พี่เลี้ยง จำนวน 10 คน และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 125 คน

8. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติ นำข้อมูลของแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นในตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง นำข้อมูลในตอนที่ 2 มาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลความหมายเทียบกับเกณฑ์เป็นระดับความคิดเห็นดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2538)

4.50 – 5.00	หมายถึง	ดีมาก
3.50 – 4.49	หมายถึง	ดี
2.50 – 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

และตอนที่ 3 นำเสนอเป็นความเรียง

ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยนำข้อมูลจากระยะที่ 1 มาพัฒนาหลักสูตรดำเนินการจัดทำโครงร่างหลักสูตร

2. ศึกษาหลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาในแต่ละด้าน เพื่อนำมากำหนดกรอบและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

3. กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในแต่ละด้าน โดยกำหนดเป้าหมายที่สำคัญที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยกำหนดให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ที่รับการอบรม

หลักสูตรนี้มีสมรรถนะที่เหมาะสมต่อวิชาชีพครูพลศึกษาและสามารถนำไปใช้ในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้อย่างมีศักยภาพ

4. กำหนดหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยในแต่ละหน่วยการเรียนประกอบด้วย

1) หลักการของหลักสูตร เพื่อให้ทราบความเป็นมาของหลักสูตร ตลอดจนแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

2) วัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ โดยกำหนดให้มีความสอดคล้องกับหลักการและแนวคิดของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในทุกสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชา พลศึกษา

3) โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหาสาระความรู้ เนื้อหาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรเตรียมความพร้อม และเกี่ยวข้องกับสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

4) วิธีฝึกการอบรมและกิจกรรม กำหนดรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหน่วยการอบรม และเนื้อหาสาระ พร้อมทั้งสามารถพัฒนาผู้เข้ารับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติและทักษะปฏิบัติ

5) สื่อประกอบการฝึกอบรม กำหนดให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ วิธีการฝึกอบรม ตลอดจนกิจกรรมการฝึกอบรม ซึ่งสื่อในการอบรมจะต้องสามารถช่วยส่งเสริมการพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติและทักษะเชิงปฏิบัติการที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นได้

6) การวัดและประเมินผล กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหลักของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาและจุดประสงค์หน่วยการฝึกอบรม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา แบบวัดเจตคติหลังเข้าร่วมหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา และแบบประเมินทักษะเชิงปฏิบัติการหลังเข้าร่วมหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

5. การตรวจสอบคุณภาพของโครงร่างหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรมีการดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยพัฒนาโครงร่างหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องทางภาษา

2) ตรวจสอบคุณภาพโครงร่างหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน กำหนดแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งกำหนดเกณฑ์แปลความหมายดังนี้
(ประคอง กรรณสูตร, 2538)

4.50 – 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.49 หมายถึง เหมาะสมมาก
2.50 – 3.49 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.49 หมายถึง เหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

และกำหนดเกณฑ์มาตรฐานต้องมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสม ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.0 ถือว่าโครงร่างหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

3) การประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาในแต่ละองค์ประกอบ อันได้แก่ จุดประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผล พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Item objective Congruence) ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน พบว่าในทุกด้านมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งถือว่าโครงร่างหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน

4) การสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน และหาคุณภาพเครื่องมือกับนักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษาซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.60 – 1.00 ความยากง่าย (Difficulty) อยู่ระหว่าง 0.43 – 0.67 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.53 โดยได้กำหนดเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป (นิคม ถนอมเสียง, 2550) ส่วนข้อที่ไม่อยู่ตามเกณฑ์ที่กำหนดจะถูกตัดทิ้ง ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.70 ได้ข้อคำถามที่มีคุณภาพจำนวน 40 ข้อ

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 3 การวางแผนกำหนดเนื้อหาสำหรับแบบทดสอบวัดความรู้ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

เนื้อหา หน่วยการเรียนรู้ที่	**ข้อสอบข้อที่**						**รวม**
	ความรู้/ความจำ	**ความเข้าใจ**	**การนำไปใช้**	**การวิเคราะห์**	**การสังเคราะห์**	**การประเมินค่า**	
1. การจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการ ชั้นเรียน	6,7	1,5	4,10	2,3,8,9	-	-	10
2. การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา	12,19	13,14	16,20	11,15, 17,18	-	-	10

เนื้อหา หน่วยการเรียนรู้ที่	ข้อสอบข้อที่						รวม
	ความรู้/ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	
3. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา	23,24, 30	21,25, 27	28,29	22,26	-	-	10
4. การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา	31,40	33,35, 36	34	32,37, 38,39	-	-	10
รวม	9	10	7	14	-	-	40

จากตารางที่ 3 พบว่า การวางแผนกำหนดเนื้อหาสำหรับแบบทดสอบวัดความรู้ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาแบ่งเนื้อหาเป็น 4 เรื่อง ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน จำนวน 10 ข้อ 2) การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา จำนวน 10 ข้อ 3) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา จำนวน 10 ข้อ และ 4) การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา จำนวน 10 ข้อ โดยแบ่งเป็นข้อสอบวัดความรู้/ความจำ 9 ข้อ ความเข้าใจ 10 ข้อ การนำไปใช้ 7 ข้อ และการวิเคราะห์ 14 ข้อ

5) การสร้างแบบวัดเจตคติหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ตามแบบของ Likert ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งกำหนดให้มีข้อความทางบวกและทางลบ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนนสำหรับข้อความทางบวก	การตอบ	คะแนนสำหรับข้อความทางลบ
5	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
4	เห็นด้วย	2
3	ไม่แน่ใจ	3
2	ไม่เห็นด้วย	4
1	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น 5 ระดับคือ

4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วย

2.50 – 3.49 หมายถึง ไม่แน่ใจ

1.50 – 2.49 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

1.00 – 1.49 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดเจตคติและประเมินผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน และทดลองใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน ได้ผลดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.60 – 1.00

2) ค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.81

6) สร้างแบบประเมินทักษะปฏิบัติของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการเพื่อใช้ประเมินทักษะปฏิบัติ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) แบบประเมินใบงานเสริมความรู้/ ใบงานกิจกรรมสร้างเสริมทักษะ และ 2) แบบประเมินการนำเสนอผลงาน พบว่า แบบประเมินทักษะปฏิบัติมีคุณภาพเพมาะสม สามารถนำไปใช้ได้ โดยมีคุณภาพดังนี้

1) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00

2) ค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.75

7) สร้างแบบประเมินความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรมหลักสูตรหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยมีคุณภาพดังนี้

1) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00

2) ค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.74

6. จัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาไปใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 12 ท่าน โดยจำแนกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพลศึกษา จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาและมีประสบการณ์นิเทศก์การสอนในสาขาวิชาพลศึกษาไม่น้อยกว่า 20 ปี หรือหรือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านพลศึกษา กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรการสอน จำนวน 2 คน มีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาสำเร็จการศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกทางด้านหลักสูตรและการสอนหรือที่เกี่ยวข้อง กลุ่มที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศึกษานิเทศก์ สาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 2 คน มีคุณสมบัติเป็นศึกษานิเทศก์ สาขาวิชาพลศึกษา ประจำเขตพื้นที่การศึกษาและมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี กลุ่มที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน มีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและสำเร็จการศึกษาด้านพลศึกษา กลุ่มที่ 5 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านครูพี่เลี้ยง สาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติเป็นครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา และสำเร็จการศึกษาด้านพลศึกษาโดยตรง ไม่น้อยกว่า 10 ปี และกลุ่มที่ 6 ศิษย์เก่าสาขาวิชาพลศึกษาที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษามาแล้ว จำนวน 1 คน มีคุณสมบัติคือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา รวมทั้งสิน 12 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มไปปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

กล่าวโดยสรุปเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความรู้ แบบวัดเจตคติ แบบประเมินทักษะปฏิบัติ แบบประเมินความพึงพอใจ ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครู

สาขาวิชาพลศึกษา รวมจำนวน 4 ฉบับ จำแนกรายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงการจำแนกรายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	**นิยามเชิงปฏิบัติการ**	**ลักษณะของเครื่องมือ**	**ระดับพฤติกรรม**	**จำนวนข้อ**
1. ด้านความรู้ (แบบทดสอบวัดความรู้)	ความสามารถในการจดจำ เข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน จำนวน 10 ข้อ 2) การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา จำนวน 10 ข้อ 3) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทาง พลศึกษา จำนวน 10 ข้อ 4) การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา จำนวน 10 ข้อ	แบบทดสอบชนิดปรนัย (Multiple Choice) จำนวน 4 ตัวเลือก (ข้อสอบ)	ความจำ 9 ข้อ ความเข้าใจ 10 ข้อ การนำไปใช้ 7 ข้อ วิเคราะห์ 14 ข้อ	40
2. ด้านเจตคติ (แบบวัดเจตคติ)	ความสามารถในการรับรู้ ความรู้สึก ความเชื่อ ความคิดเห็น เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่น	แบบมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)	แบ่งเป็น 5 ระดับ 5 – เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 – เห็นด้วย 3 – ไม่แน่ใจ 2 – ไม่เห็นด้วย 1 – ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
3. ด้านทักษะปฏิบัติ (แบบประเมินทักษะปฏิบัติ)	ความสามารถในการแสดงออกจากการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	แบบประมาณค่า 3 ระดับ (Rating Scale)	แบ่งเป็น 3 ระดับ 3 – ดี 2 – พอใช้ 1 – ปรับปรุง	30 คะแนน
4. แบบประเมินความพึงพอใจ	ความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมฯ	แบบมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)	แบ่งเป็น 5 ระดับ 5 – มากที่สุด 4 – มาก 3 – ปานกลาง 2 – น้อย 1 – น้อยที่สุด	10

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

มีขั้นตอนดังนี้

1. ทดลองใช้หลักสูตรฯ เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ในสถานการณ์จริงเต็มรูปแบบ

1) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา ชั้นปีที่ 4 จำนวน 30 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากแบบไม่ใส่คืน (Koul, 1984)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่

หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา มีโครงสร้างหลักสูตรดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงโครงสร้างหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

องค์ประกอบหลักสูตร	รายละเอียดองค์ประกอบหลักสูตรเตรียมความพร้อมฯ
หลักการของหลักสูตร	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความสำคัญยิ่งกับนักศึกษาในการประกอบวิชาชีพครูตามข้อกำหนดของคุรุสภาและเป็นข้อกำหนดของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา จึงได้สร้างหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนี้ขึ้น เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ที่ได้จากการสังเคราะห์ความคิดเห็นและศึกษาความต้องการจำเป็นจากอาจารย์นิเทศก์การศึกษา อาจารย์นิเทศก์สาขาวิชาพลศึกษา ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า มีความสอดคล้องกับแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งสมรรถนะที่ต้องได้รับการพัฒนา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา และด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในหลักการสำคัญของพลศึกษาในแต่ละสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 2. เพื่อให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในแต่ละสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 3. เพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์และทักษะปฏิบัติในแต่ละสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

องค์ประกอบหลักสูตร	รายละเอียดองค์ประกอบหลักสูตรเตรียมความพร้อมฯ
เนื้อหาสาระ	หลักสูตรประกอบไปด้วยหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน เวลา 3 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา เวลา 4 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา เวลา 3 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษาเวลา 4 ชั่วโมง รวม 14 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน 3 ชั่วโมง	
วัตถุประสงค์	1. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบาย / อภิปรายความสัมพันธ์เชื่อมโยงและแนวทางในการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้ได้อย่างถูกต้อง 1.1 การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา 1.2 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา 1.3 การจัดการชั้นเรียน 1.4 การจัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอน 1.5 เทคนิคการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา 2. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนทางพลศึกษาเมื่อกำหนดสถานการณ์ตัวอย่างได้อย่างเหมาะสม 3. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำเสนอวิธีการจัดการเรียนรู้พลศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์โดยใช้ทักษะในการเขียนแผนการเรียนรู้พลศึกษาได้อย่างเหมาะสม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา 4 ชั่วโมง	
วัตถุประสงค์	1. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบาย/อภิปรายความสัมพันธ์เชื่อมโยงและแนวทางในการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้ได้อย่างถูกต้อง 1.1 หลักการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา 1.2 การประเมินผลทางพลศึกษา 1.3 การประเมินผลพลศึกษาตามสภาพความเป็นจริง 2. วิเคราะห์ สภาพปัญหาการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาเมื่อกำหนดสถานการณ์ตัวอย่างได้ อย่างเหมาะสม 3.นำเสนอวิธีการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์โดยใช้ทักษะ ออกแบบการวัดและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

องค์ประกอบหลักสูตร	รายละเอียดองค์ประกอบหลักสูตรเตรียมความพร้อมฯ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา 3 ชั่วโมง	
วัตถุประสงค์	1. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบาย/อภิปรายเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษาต่อไปนี้ได้อย่างถูกต้อง 1.1 ความหมายของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา 1.2 วัตถุประสงค์และความสำคัญของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา 1.3 ประเภทของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา 2. วิเคราะห์ สภาพปัญหาการเลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม 3.นำเสนอนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษาโดยใช้ทักษะการออกแบบ และความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเหมาะสม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา 4 ชั่วโมง	
วัตถุประสงค์	1. อธิบาย/อภิปราย ความสัมพันธ์เชื่อมโยงและแนวทางในการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้ได้อย่างถูกต้อง 1.1 หลักการและแนวคิดในการทำการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา 1.2 ขอบข่ายของงานวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา 1.3 การฝึกปฏิบัติการเขียนงานวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา 2. วิเคราะห์งานวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษาเมื่อกำหนดตัวอย่างการวิจัยให้ได้อย่าง เหมาะสม 3. นำเสนอการปฏิบัติการเขียนงานวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์โดยใช้ทักษะออกแบบงานวิจัยได้อย่างเหมาะสม
วิธีการฝึกอบรม	1. การให้ความรู้ภาคทฤษฎีด้วยการบรรยายจากวิทยากร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2. การจัดบรรยากาศการฝึกอบรมให้เป็นกันเอง เน้นการร่วมมือในการปฏิบัติและทำกิจกรรมต่าง ๆ เน้นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ 3. การอภิปรายกลุ่มย่อย 4. การจัดกิจกรรมเสริมทักษะ
สื่อ	1. เอกสารประกอบการอบรม และ Power Point 2. วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น กระดาษ A4 กระดาษชาร์ต ดินสอ ปากกาเคมี เป็นต้น 3. สื่อทางดิจิตอลและสื่อออนไลน์
การวัดและประเมินผล	1. แบบทดสอบวัดความรู้ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 2. แบบวัดเจตคติหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อ

องค์ประกอบหลักสูตร	รายละเอียดองค์ประกอบหลักสูตรเตรียมความพร้อมฯ
	เสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 3. แบบประเมินทักษะปฏิบัติการหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 4. แบบประเมินความพึงพอใจหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

3) ดำเนินการใช้หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1) ก่อนการฝึกอบรม ดำเนินการให้มีการประชุมคณะกรรมการเพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการเตรียมการในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านวิทยากร ด้านเอกสารและเครื่องมือที่ใช้ในการอบรม ด้านสื่ออุปกรณ์และสถานที่ เป็นต้น รวมทั้งกำหนดบทบาทและมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบให้แก่คณะกรรมการในแต่ละฝ่าย

3.2) กำหนดวิธีการดำเนินการฝึกอบรมการให้ความรู้ภาคทฤษฎีด้วยการบรรยายจากวิทยากรเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้รับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในหลักการและเนื้อหาที่ถูกต้อง

3.3) สร้างบรรยากาศการฝึกอบรมให้เป็นกันเอง เน้นการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการให้แรงเสริมเพื่อกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้สึกเห็นคุณค่าในผลงานของตนเองและเกิด ความภาคภูมิใจ

3.4) จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะเพื่อให้ผู้รับการอบรมได้นำความรู้จากภาคทฤษฎีมาสู่การเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

3.5) วิทยากรสรุปประเด็นและองค์ความรู้ที่ได้รับจากการบรรยายและกิจกรรมสร้างเสริมทักษะ ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทบทวนและทำความเข้าใจอย่างถูกต้อง พร้อมให้ข้อแนะนำเพิ่มเติมจากการซักถามหรือข้อสงสัยที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม

3.6) ภายหลังการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบทดสอบวัดความรู้ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา แบบวัดเจตคติหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา และแบบประเมินทักษะเชิงปฏิบัติการหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

นำผลที่ได้ไปจัดกระทำและวิเคราะห์ผลเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรและนำไปปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นในเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1) นำข้อมูลของแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง นำข้อมูลในตอนที่ 2 มาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ แปลผลความหมายเทียบกับเกณฑ์เป็นระดับความคิดเห็น และนำข้อมูลตอนที่ 3 มาเสนอในรูปแบบความเรียง

2) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสมรรถนะที่เป็นจริงกับสมรรถนะที่ควรจะเป็นของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยการวิเคราะห์สถิติ ที (t- test dependent) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) การหาความต้องการจำเป็นจากการวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างสมรรถนะที่ควรจะเป็นกับสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

2. การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา นำข้อมูลการประเมินความเหมาะสมโครงร่างหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลความหมายเทียบกับเกณฑ์

3. ทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1) การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการฝึกอบรมกับผลสัมฤทธิ์ (E1/E2) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80/80 โดยคำนวณคะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างฝึกอบรม (X) และคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรม โดยมีการคำนวณหาประสิทธิภาพ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546) ดังนี้

สูตรที่ 1 $E1 = (\Sigma X/N) / A \times 100$

เมื่อ E1 คือ ประสิทธิภาพของประบวนการ

ΣX คือ คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรืองาน

A คือ คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชิ้นรวมกัน

N คือ จำนวนผู้เรียน

สูตรที่ 2 $E2 = (\Sigma F/N) / B \times 100$

เมื่อ E2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

ΣF คือ คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน

B คือ คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน

N คือ จำนวนผู้เรียน

2) ประเมินผลเจตคติหลังอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลความหมายเทียบกับเกณฑ์ กำหนดที่ระดับ 3.5 ขึ้นไป

3) ประเมินผลทักษะปฏิบัติหลังอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยหาระดับร้อยละ และแปลความหมายเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2542)

87.50 – 100.00 ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
75.00 – 87.49 ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ดี
62.50 – 74.99 ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
50.00 – 62.49 ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
00.00 -49.99 ระดับคุณภาพของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก

หลังจากได้นำหลักสูตรไปทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรแล้ว ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 มาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษามีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา และ ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการประเมินความต้องการจำเป็นในเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษานั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูพลศึกษา จำนวน 125 คน ด้วยการประเมินความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูพลศึกษา

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
เพศชาย	81	64.80
เพศหญิง	44	35.20
2. สถานภาพ		
อาจารย์นิเทศก์การศึกษา	25	20.00
อาจารย์นิเทศก์วิชาเฉพาะ	25	20.00
อาจารย์พี่เลี้ยง	50	40.00
นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	25	20.00
3. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	49	39.20
น้อยกว่า 5 ปี	28	38.40
ระหว่าง 5-10 ปี	48	22.40
มากกว่า 10 ปี		
รวม	125	100.00

จากตารางที่ 6 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยมีเพศชาย จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 64.80 และเพศหญิง จำนวน 44 คน คิดเป็น ร้อยละ 35.20 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตอบแบบสอบถามคือ อาจารย์นิเทศก์การศึกษา อาจารย์นิเทศก์วิชาพลศึกษา ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ซึ่งแต่ละคนมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูพลศึกษา โดยมีอาจารย์นิเทศการศึกษาจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 อาจารย์นิเทศวิชาพลศึกษาจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ครูพี่เลี้ยงจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 สำหรับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูพลศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 39.20 รองลงมามีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 และมีประสบการณ์ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40 ตามลำดับ

เมื่อทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ผู้ประกอบการวิชาชีพครู ซึ่งผู้วิจัยจำแนกออกเป็น 8 ด้าน คือ 1) ด้านปรัชญาและหลักการพลศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู

พลศึกษา 4) ด้านทักษะชีวิต 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา 6) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา 7) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา 8) ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ด้านหลักการและปรัชญาพลศึกษา

รายการ	สมรรถนะที่ควรจะเป็น		ระดับ	สมรรถนะที่เป็นจริง		ระดับ	ความต้องการจำเป็น PNI mod	t	p	ลำดับความสำคัญ
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.					
1. ด้านหลักการและปรัชญาพลศึกษา										
1) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและปรัชญาทางพลศึกษา	4.60	0.61	ดีมาก	3.62	0.77	ดี	0.271	12.015	.000*	2
2) มีความใฝ่รู้และพัฒนาตนเองให้มีความทันสมัยทางวิชาการและความต้องการของสังคม	4.65	0.57	ดีมาก	3.87	0.77	ดี	0.202	9.059	.000*	4
3) มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดทักษะกีฬารวมทั้งกฎกติกาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง	4.82	0.39	ดีมาก	3.97	0.72	ดี	0.214	12.101	.000*	3
4) มีความสามารถในการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.77	0.46	ดีมาก	3.56	0.86	ดี	0.340	14.049	.000*	1
5) มีเจตคติและมีความรักในวิชาชีพพลศึกษา	4.78	0.45	ดีมาก	4.38	0.75	ดี	0.091	5.025	.000*	6
6) มีความสามารถในการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนมาใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	4.77	0.42	ดีมาก	4.14	0.84	ดี	0.152	7.750	.000*	5
รวม	4.73	0.36	ดีมาก	3.92	0.53	ดี	0.207	14.488	.000*	

*$p \leq .05$

จากตารางที่ 7 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชา พลศึกษา ด้านหลักการและปรัชญาพลศึกษา พบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นกับสมรรถนะที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.36) และสมรรถนะที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 0.53) และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง 0.091 – 0.340 เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็นแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ มีความสามารถในการจัดโปรแกรม พลศึกษาในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าความต้องการจำเป็น PNI modified = 0.340 และด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดคือ มีเจตคติและมีความรักในวิชาชีพพลศึกษา ค่าความต้องการจำเป็น PNI modified = 0.091

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 8 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน

รายการ	สมรรถนะที่ควรจะเป็น		ระดับ	สมรรถนะที่เป็นจริง		ระดับ	ความต้องการจำเป็น PNI mod	t	p	ลำดับความสำคัญ
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.					
2. ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษา และการจัดการชั้นเรียน										
1) มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรพลศึกษา	4.75	0.50	ดีมาก	3.76	0.78	ดี	0.263	12.170	.000*	2
2) มีความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา	4.74	0.51	ดีมาก	3.79	0.68	ดี	0.251	13.987	.000*	4
3) มีความสามารถในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ทางพลศึกษาได้เหมาะสมกับระดับผู้เรียน	4.78	0.46	ดีมาก	3.89	0.67	ดี	0.229	12.177	.000*	8
4) มีความสามารถในการใช้หลักธรรมทางศาสนาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา	4.47	0.74	ดี	3.60	0.83	ดี	0.242	8.184	.000*	6
5) มีความสามารถในการถ่ายทอดและเชื่อมโยง รวมทั้งการออกแบบกิจกรรมได้ย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	4.69	0.53	ดีมาก	3.74	0.65	ดี	0.254	12.485	.000*	3
6) มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษาโดยการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน	4.45	0.68	ดี	3.12	0.94	ปานกลาง	0.426	13.008	.000*	1
7) มีความสามารถในการให้เสริมแรงแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทาง	4.59	0.53	ดีมาก	3.82	0.82	ดี	0.202	8.757	.000*	**9**

รายการ	สมรรถนะที่ควรจะเป็น		ระดับ	สมรรถนะที่เป็นจริง		ระดับ	ความต้องการจำเป็น PNI mod	t	p	ลำดับความสำคัญ
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.					
พลศึกษา										
8) มีความสามารถในการใช้แหล่งวิชาการทางด้านสุขภาพในชุมชนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา	4.41	0.72	ดี	3.53	0.88	ดี	0.249	8.576	.000*	**5**
9) มีความรู้ความสามารถในการวัดผลการเรียนรู้ทางพลศึกษาสอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้	4.69	0.53	ดีมาก	3.78	0.85	ดี	0.241	9.881	.000*	**7**
รวม	**4.62**	**0.37**	**ดีมาก**	**3.67**	**0.61**	**ดี**	**0.259**	**14.880**	**.000***	

*$p \leq .05$

จากตารางที่ 8 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชา พลศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน พบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นกับสมรรถนะที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.37) และสมรรถนะที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.67, S.D. = 0.61) และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง 0.202 – 0.426 เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็นแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษาโดยการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน มีค่าความต้องการจำเป็น PNI modified = 0.426 และด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดคือ มีความสามารถในการให้เสริมแรง แรงจูงใจเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางพลศึกษา ค่าความต้องการจำเป็น PNI modified = 0.202

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 9 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยา บรรณวิชาชีพครูพลศึกษา

รายการ	สมรรถนะที่ควรจะเป็น		ระดับ	สมรรถนะที่เป็นจริง		ระดับ	ความต้องการจำเป็น PNI mod	t	p	ลำดับความสำคัญ
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.					
3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครูพลศึกษา										
1) มีความประพฤติปฏิบัติที่ดีและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างเหมาะสม	4.74	0.59	ดีมาก	4.00	0.72	ดี	0.185	8.921	.000*	2
2) มีค่านิยมที่ดีงามและศรัทธาต่อวิชาชีพพลศึกษา	4.82	0.46	ดีมาก	4.14	0.82	ดี	0.164	8.287	.000*	
3) มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสามารถปรับเข้ากับบุคคลอื่นได้	4.75	0.53	ดีมาก	4.21	0.63	ดี	0.128	7.099	.000*	
4) มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ พลศึกษา	4.79	0.48	ดีมาก	4.13	0.85	ดี	0.160	7.614	.000*	
5) มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและสามารถทำงานร่วมกับผู้บังคับบัญชาและบุคคลอื่นได้	4.82	0.39	ดีมาก	4.13	0.75	ดี	0.167	9.088	.000*	2
6) มีความสามารถให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆของโรงเรียน	4.78	0.49	ดีมาก	4.34	0.70	ดี	0.101	5.511	.000*	6
รวม	4.79	0.39	ดีมาก	4.16	0.60	ดี	0.151	9.516	.000*	

*$p \leq .05$

ตารางที่ 9 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครูพลศึกษา พบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นกับสมรรถนะที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.79, S.D. = 0.39) และสมรรถนะที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 4.16, S.D. = 0.60) และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง 0.101 – 0.185 เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็นแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ มีความประพฤติปฏิบัติที่ดีและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างเหมาะสม มีค่าความ

ต้องการจำเป็น PNI modified = 0.185 และด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดคือ มีความสามารถให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน มีค่าความต้องการจำเป็น PNI modified = 0.101

ตารางที่ 10 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ด้านทักษะชีวิต

รายการ	สมรรถนะที่ควรจะเป็น		ระดับ	สมรรถนะที่เป็นจริง		ระดับ	ความต้องการจำเป็น PNI mod	t	p	ลำดับความสำคัญ
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.					
4. ด้านทักษะชีวิต										
1) มีความรู้ สร้างทักษะและความถนัดรวมถึงค่านิยมของศตวรรษที่ 21	4.46	0.71	ดี	3.70	0.86	ดี	0.205	6.953	.000*	1
2) มีพัฒนาการการเรียนรู้เพื่อให้รู้จักความรู้ ทักษะ ความถนัด และค่านิยม	4.46	0.70	ดี	3.87	0.73	ดี	0.152	6.096	.000*	3
3) มีจิตสาธารณะในการพัฒนาชุมชนโดยใช้กิจกรรมทางพลศึกษา เพื่อพัฒนาทั้งด้านการดูแลสุขภาพ การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ	4.50	0.64	ดีมาก	4.13	0.83	ดี	0.090	4.002	.000*	4
4) มีความสามารถในการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ทางสุขศึกษาและพลศึกษา	4.49	0.67	ดี	3.82	0.84	ดี	0.175	7.032	.000*	2
รวม	4.48	0.59	ดี	3.88	0.68	ดี	0.155	6.966	.000*	

*$p \leq .05$

จากตารางที่ 10 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ด้านทักษะชีวิต พบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นกับสมรรถนะที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.59) และสมรรถนะที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.88, S.D. = 0.68) และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง 0.090 – 0.205 เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็นแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ มีความรู้ สร้างทักษะและความถนัด รวมถึงค่านิยมของศตวรรษที่ 21 มีค่าความต้องการจำเป็น PNI modified = 0.205 และด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดคือ มีจิตสาธารณะในการพัฒนาชุมชนโดยใช้กิจกรรมทาง พลศึกษาเพื่อพัฒนาทั้งด้านการดูแลสุขภาพ การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ มีค่าความต้องการจำเป็น PNI modified = 0.090

ตารางที่ 11 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา

รายการ	สมรรถนะที่ควรจะเป็น		ระดับ	สมรรถนะที่เป็นจริง		ระดับ	ความต้องการจำเป็น PNI mod	t	p	ลำดับความสำคัญ
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.					
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา										
1) มีความสามารถในการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพลศึกษา	4.58	0.61	ดีมาก	3.56	0.86	ดี	0.287	10.518	.000*	5
2) มีความสามารถในการดำเนินงานวิจัยตามหลักและกระบวนการวิจัย	4.57	0.61	ดีมาก	3.49	0.86	ปานกลาง	0.309	11.159	.000*	3
3) มีความสามารถในการเลือกใช้โปรแกรมสถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย	4.60	0.71	ดีมาก	3.48	0.90	ปานกลาง	0.322	10.720	.000*	2
4) มีความสามารถในการเขียนรายงานการวิจัยทางพลศึกษา	4.52	0.67	ดีมาก	3.50	0.85	ดี	0.291	10.590	.000*	4
5) มีความสามารถในการนำผลงานวิจัยเผยแพร่	4.55	0.67	ดีมาก	3.38	0.93	ปานกลาง	0.346	11.041	.000*	1
เฉลี่ยรวม	4.56	0.60	ดีมาก	3.48	0.78	ปานกลาง	0.310	12.025	.000*	

*$p \leq .05$

จากตารางที่ 11 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา พบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นกับสมรรถนะที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.60) และสมรรถนะที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.48, S.D. = 0.78) และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง 0.287 – 0.346 เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็นแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ มีความสามารถในการนำผลงานวิจัยเผยแพร่ มีค่าความต้องการจำเป็น PNI modified = 0.346 และด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดคือ มีความสามารถในการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพลศึกษา มีค่าความต้องการจำเป็น PNI modified = 0.287

ตารางที่ 12 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

รายการ	สมรรถนะที่ควรจะเป็น		ระดับ	สมรรถนะที่เป็นจริง		ระดับ	ความต้องการจำเป็น PNI mod	t	p	ลำดับความสำคัญ
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.					
6. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา										
1) มีความสามารถในการสร้างสื่อการสอนและสามารถเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม	4.66	0.57	ดีมาก	3.85	0.73	ดี	0.210	9.832	.000*	3
2) มีความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน	4.71	0.52	ดีมาก	3.73	0.72	ดี	0.263	12.253	.000*	1
3) มีความสามารถในการเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงโปรแกรมต่าง ๆ ที่ช่วยในการสอนทางพลศึกษาได้	4.68	0.53	ดีมาก	3.82	0.88	ดี	0.225	9.557	.000*	2
รวม	4.69	0.50	ดีมาก	3.80	0.71	ดี	0.234	11.417	.000*	

*$p \leq .05$

จากตารางที่ 12 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชา พลศึกษา ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา พบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นกับสมรรถนะที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.69, S.D. = 0.50) และสมรรถนะที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.80, S.D. = 0.71) และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง

0.210 – 0.263 เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็นแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ มีความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน มีค่าความต้องการจำเป็น PNI modified = 0.263 และด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดคือ มีความสามารถในการสร้างสื่อการสอนและสามารถเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม มีค่าความต้องการจำเป็น PNI modified = 0.210

ตารางที่ 13 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา

รายการ	สมรรถนะที่ควรจะเป็น		ระดับ	สมรรถนะที่เป็นจริง		ระดับ	ความต้องการจำเป็น PNI mod	t	p	ลำดับความสำคัญ
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.					
7. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา										
1) มีความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.81	0.43	ดีมาก	3.84	0.74	ดี	0.253	12.439	.000*	3
2) มีความสามารถในการเลือกใช้เครื่องมือแบบวัดแบบทดสอบต่าง ๆ	4.76	0.56	ดีมาก	3.76	0.78	ดี	0.266	11.660	.000*	2
3) สามารถวิเคราะห์โดยใช้สถิติต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง	4.84	0.41	ดีมาก	3.59	0.88	ดี	0.348	14.727	.000*	1
รวม	4.80	0.40	ดีมาก	3.73	0.70	ดี	0.287	14.848	.000*	

*$p \leq .05$

CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากตารางที่ 13 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา พบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นกับสมรรถนะที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.80, S.D. = 0.40) และสมรรถนะที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.73, S.D. = 0.70) และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง 0.253 – 0.348 เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็นแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ สามารถวิเคราะห์โดยใช้สถิติต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง มีค่าความต้องการจำเป็น PNI modified = 0.348 และด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดคือ มีความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าความต้องการจำเป็น PNI modified = 0.253

ตารางที่ 14 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

รายการ	สมรรถนะที่ควรจะเป็น		ระดับ	สมรรถนะที่เป็นจริง		ระดับ	ความต้องการจำเป็น PNI mod	t	p	ลำดับความสำคัญ
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.					
8. ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา										
1) มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา	4.84	0.37	ดีมาก	4.25	0.76	ดี	0.139	7.594	.00*	1
2) มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การสอน	4.86	0.34	ดีมาก	4.42	0.69	ดี	0.100	6.171	.00*	4
3) มีความเคารพและเชื่อฟังครูพี่เลี้ยง	4.78	0.50	ดีมาก	4.50	0.64	ดีมาก	0.062	3.875	.00*	5
4) มีความเข้าใจตรงกันกับอาจารย์นิเทศ	4.84	0.37	ดีมาก	4.36	0.68	ดี	0.110	6.632	.00*	3
5) มีความรู้ต่องานด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากภาระการสอน	4.70	0.57	ดีมาก	4.22	0.72	ดี	0.114	5.710	.00*	2
รวม	4.81	0.37	ดีมาก	4.35	0.58	ดี	0.106	7.039	.00*	

*$p \leq .05$

จากตารางที่ 14 แสดงสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา พบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นกับสมรรถนะที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.81, S.D. = 0.37) และสมรรถนะที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{x}$ = 4.35, S.D. = 0.58) และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง 0.062 – 0.139 เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็นแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา มีค่าความต้องการจำเป็น PNI modified = 0.139 และด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดคือ มีความเคารพและเชื่อฟังครูพี่เลี้ยง มีค่าความต้องการจำเป็น PNI modified = 0.062

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ตารางที่ 15 ผลสรุปในภาพรวมทุกด้านของสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

รายการ	สมรรถนะที่ควรจะเป็น		ระดับ	สมรรถนะที่เป็นจริง		ระดับ	ความต้องการจำเป็น PNI mod	t	p	ลำดับความสำคัญ
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.					
1. ด้านหลักการและปรัชญาพลศึกษา	4.73	0.36	ดีมาก	3.92	0.53	ดี	0.207	14.488	.000*	5
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน	4.62	0.37	ดีมาก	3.67	0.61	ดี	0.259	14.880	.000*	3
3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครูพลศึกษา	4.79	0.39	ดีมาก	4.16	0.60	ดี	0.151	9.516	.000*	7
4. ด้านทักษะชีวิต	4.48	0.59	ดี	3.88	0.68	ดี	0.155	6.966	.000*	6
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ทางพลศึกษา	4.56	0.60	ดีมาก	3.48	0.78	ปานกลาง	0.310	12.025	.000*	1
6. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา	4.69	0.50	ดีมาก	3.80	0.71	ดี	0.234	11.417	.000*	4
7. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา	4.80	0.40	ดีมาก	3.73	0.70	ดี	0.287	14.848	.000*	2
8. ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา	4.81	0.37	ดีมาก	4.35	0.58	ดี	0.106	7.039	.000*	8
เฉลี่ยรวม	4.69	0.45	ดีมาก	3.87	0.65	ดี	0.213			

จากตารางที่ 15 ผลสรุปภาพรวมของสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาทุกด้าน สมรรถนะที่ควรจะเป็นกับสมรรถนะที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1) การประเมินความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยภาพรวมทุกด้านมีความจำเป็นทุกรายการ โดยมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง 0.11 – 0.31 โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 4 รายการแรก ได้แก่ ด้านที่มีค่า PNI modified สูงที่สุดและมีความสำคัญที่ต้องได้รับการเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ลำดับที่ 1 คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา ค่า PNI modified

= 0.310 รองลงมา ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา ค่า PNI modified = 0.287 ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน ค่าPNI modified = 0.259 และด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา ค่า PNI modified = 0.234 ตามลำดับ

จากผลการประเมินความต้องการจำเป็นครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทราบถึงลำดับที่มีความสำคัญที่ต้องได้รับการเสริมสร้างสมรรถนะให้นักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา จึงขอนำไปพัฒนาหลักสูตรใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน และด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

1. การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษานั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากระยะที่ 1 มาพัฒนาหลักสูตร ดำเนินการจัดทำโครงร่างหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

โครงสร้างหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน เวลา 3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา เวลา 4 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา เวลา 3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา เวลา 4 ชั่วโมง
รวมทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะปฏิบัติ
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีเจตคติที่ดี

ดำเนินการฝึกอบรมในห้องฝึกอบรม โดยวิธีการฝึกอบรมใช้การบรรยายและฝึกปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการฝึกอบรมที่กำหนด มีระยะเวลา 2 วัน (14 ชั่วโมง)

วิธีฝึกอบรมและกิจกรรม

ดำเนินการฝึกอบรมโดยวิธีการบรรยายและฝึกปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการฝึกอบรมที่กำหนด การวัดและประเมินผลหลักสูตรฯ ประกอบด้วย 1) ประเมินด้านความรู้ 2) ประเมินทักษะปฏิบัติ 3) ประเมินด้านเจตคติ

2. การประเมินโครงร่างหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาที่สร้างขึ้น ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงร่างหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ ได้ผลดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา (n = 5)

ประเด็นการประเมิน	$\bar{x}$	SD	ผลการประเมิน
1. หลักสูตรสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้	4.58	0.51	มากที่สุด
2. หลักสูตรเกิดประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการอบรม	4.50	0.52	มากที่สุด
3. หน่วยการเรียนรู้มีความครบถ้วนและครอบคลุมหลักสูตร	4.42	0.51	มาก
4. หน่วยการเรียนตามโครงสร้างหลักสูตรเรียงลำดับได้อย่างเหมาะสม	4.33	0.65	มาก
5. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับหลักการและแนวทางการจัดอบรม	4.50	0.52	มากที่สุด
6. วัตถุประสงค์สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละหน่วย	4.58	0.51	มากที่สุด
7. เนื้อหาของหลักสูตรครบถ้วนและครอบคลุมวัตถุประสงค์	4.33	0.49	มาก
8. เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชาการ อ่านเข้าใจง่ายและรูปแบบการนำเสนอมีความน่าสนใจ	4.42	0.51	มาก
9. เนื้อหาเหมาะสมกับผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม	4.50	0.52	มากที่สุด
10. กิจกรรมการฝึกอบรมมีความหลากหลาย	4.42	0.51	มาก
11. สื่อการฝึกอบรมครอบคลุมและเหมาะสมกับเนื้อหา	4.50	0.52	มากที่สุด
12. วิธีการประเมินในหลักสูตรมีความถูกต้องเหมาะสมและสามารถประเมินได้จริง	4.58	0.67	มากที่สุด
13. แบบประเมินต่าง ๆ สามารถประเมินได้ตามวัตถุประสงค์	4.33	0.49	มาก
14. ระยะเวลาการฝึกอบรมเหมาะสมกับหลักสูตร	4.42	0.51	มาก
15. คู่มือประกอบการฝึกอบรมตามหลักสูตรมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.58	0.51	มากที่สุด
รวม	4.47	0.53	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 15 รายการ โดยผลเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.47, SD = 0.53)

จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขโครงร่างหลักสูตรและทำการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตร

การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 12 ท่าน นำผลมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำหลักสูตรไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน เพื่อศึกษาความเป็นไปได้รวมถึงปัญหาและอุปสรรคของหลักสูตรและนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาฉบับสมบูรณ์ ซึ่งมีผลดังนี้

ตารางที่ 17 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน	4.51	0.56	เหมาะสมมาก	4.41	0.55	แนวปฏิบัติชัดเจน
2. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา	4.47	0.58	เหมาะสมค่อนข้างมาก	4.47	0.58	แนวปฏิบัติชัดเจน
3. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา	4.52	0.53	เหมาะสมมาก	4.50	0.53	แนวปฏิบัติชัดเจนมาก
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา	4.47	0.53	เหมาะสมค่อนข้างมาก	4.44	0.52	แนวปฏิบัติชัดเจน
เฉลี่ยรวม	4.49	0.55	เหมาะสมมาก	4.45	0.54	แนวปฏิบัติชัดเจน

จากตารางที่ 17 พบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมรวมทุกด้านอยู่ในระดับเหมาะสม ($\bar{x}$ =4.49, S.D.= 0.55) และค่าเฉลี่ยของความเป็นไปได้รวมทุกด้านอยู่ในระดับแนวปฏิบัติชัดเจน ($\bar{x}$ =4.45, S.D.= 0.54) นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิยังได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์กับการพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ดังนี้

ท่านที่ 1 ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า หัวใจของหลักสูตรฝึกอบรมจะเน้นภาคปฏิบัติก่อนจะลงหน่วยต้องมีโครงสร้างเนื้อหา หลักสูตรใช้ระยะเวลาอบรม 2 วัน ควรเรียงลำดับหน่วยการเรียนรู้โดยเรียงลำดับเนื้อหาก่อนหลังให้ชัดเจน

ท่านที่ 2 ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า วิธีการฝึกอบรมควรเพิ่มรายละเอียดและควรมีคู่มือการฝึกอบรมประกอบด้วย สื่อควรมีแหล่งเรียนรู้ด้วย การวัดประเมินผลจะต้องประเมินสมรรถนะในหน่วยการเรียนรู้ต้องมีองค์ประกอบครบ ชื่อหน่วย เวลา วัตถุประสงค์ ควรมีเนื้อหาสาระ

ท่านที่ 3 ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรมีแผนการฝึกอบรมในแต่ละหน่วยมีความต่อเนื่องกันเป็น module แต่ละโมดูลต้องจบเบ็ดเสร็จในหน่วยนั้น กิจกรรมการอบรมควรค้นหาเทคนิคแปลก ๆ ใหม่ ๆเช่น เรียนนวัตกรรมน่าจะใช้นวัตกรรมมาฝึกอบรมด้วยการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ควรมีการเสริมแรง

ท่านที่ 4 ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า หลักสูตรเตรียมความพร้อมและเป็นหลักสูตรเสริม หน่วยการเรียนรู้แรกควรให้รู้ภาพรวมของสมรรถนะ ส่วนหน่วยการเรียนรู้สุดท้ายควรเป็นการทดสอบหรือบูรณาการความรู้ไปใช้

ท่านที่ 5 ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ในส่วนของกระบวนการฝึกอบรมอยากให้กำหนดระยะเวลาในการอบรมให้ชัดเจนเพื่อให้บริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ การแบ่งกลุ่มต่าง ๆ ในงานต้องละเอียด ใบความรู้ที่มีอยู่ต้องใช้เวลาให้สัมพันธ์กับกิจกรรม ใช้วัตถุประสงค์เป็นตัวตั้งว่าต้องการอะไรบ้าง จัดกิจกรรมให้สะท้อนตามวัตถุประสงค์

ท่านที่ 5 ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า อยากให้เกิดทักษะจริงและนำไปใช้ได้จริง ให้เกิดความแตกต่างและหลากหลายเพื่อให้เกิดตามวัตถุประสงค์ในแต่ละหัวข้อเพราะแต่ละเนื้อหาน่าจะมีวิธีการที่แตกต่างกัน

ท่านที่ 6 ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การวัดประเมินผลในหลักสูตร แบบทดสอบวัดความรู้ ใบงานกิจกรรมต้องชัดเจน ต้องมีความหลากหลาย อยากให้นักศึกษาที่เข้ารับการอบรมสามารถวัดและประเมินผลแล้วนำไปใช้ได้จริง

ท่านที่ 7 ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า อยากให้ใช้การโค้ชนักศึกษาให้มากขึ้นในการอบรม เพื่อกระตุ้นให้เกิดการคิดและเกิดความคิดสร้างสรรค์ หน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ควรจัดไว้ลำดับสุดท้ายไว้หลังการเรียนการสอน เพิ่มเนื้อหาที่นำมาใช้ในการฝึกอบรม สร้างความเข้าใจว่าวิจัยไม่ได้แยกออกมาจากการเรียนการสอนตามปกติลองปรับให้ใบงานดูให้ตรงประเด็นหลักที่ควรรู้

ท่านที่ 8 ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรจัดเนื้อหาให้มีการเชื่อมโยงกันในทุกหน่วยการเรียนรู้ นักศึกษาอาจจะอ่านตำราน้อยฝึกน้อยเราต้องให้นักศึกษาฝึกทักษะเยอะ ๆ

ท่านที่ 9 ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ให้นักศึกษาเข้าใจการสอนทั้ง 5 ขั้นตอนนักศึกษาส่วนใหญ่ขาดการปฏิบัติและการนำไปใช้ เนื้อหาบางเรื่องยังเกี่ยวกับการศึกษาทั่วไป ควรปรับเนื้อหาเชื่อมโยงกับพลศึกษาให้มากขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ท่านที่ 10 ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า มาตรฐานการเรียนรู้ที่เพิ่งออกใหม่นำมาแทรกได้ ปรับเรียงเนื้อหาให้กระชับขึ้น กิจกรรมการเรียนรู้อยากให้เน้นปฏิบัติมากขึ้น เนื้อหาต้องสั้นกระชับ

จากข้อมูลที่ได้จะจากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ซึ่งมีทั้งการปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับนักศึกษาสาขาวิชา พลศึกษา เพื่อให้หลักสูตรให้มีความชัดเจน ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้

ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

การทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา ชั้นปีที่ 4 จำนวน 30 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ประสิทธิภาพของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการฝึกอบรมกับผลสัมฤทธิ์การทดสอบ (E_1/E_2) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80/80

ตารางที่ 18 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

นักศึกษา	**คะแนนระหว่างฝึกอบรม หน่วยการเรียนรู้ที่ (กระบวนการ)**				**รวม**	**คะแนนผลการสอบวัดความรู้หลังฝึกอบรม (ผลสัมฤทธิ์)**
	1	**2**	**3**	**4**		
คะแนนเต็ม (ระบุ)	**30**	**30**	**30**	**30**	**120**	**40**
คนที่ 1	24	26	27	26	103	32
คนที่ 2	25	27	26	26	104	34
คนที่ 3	24	24	28	25	101	33
คนที่ 4	26	25	24	25	100	34
คนที่ 5	26	25	26	26	103	34
คนที่ 6	24	24	26	24	98	32
คนที่ 7	24	26	27	24	101	34
คนที่ 8	26	25	24	24	99	33
คนที่ 9	27	24	26	26	103	34
คนที่ 10	24	25	27	25	101	31

นักศึกษา	คะแนนระหว่างฝึกอบรม หน่วยการเรียนรู้ที่ (กระบวนการ)				รวม	คะแนนผลการสอบวัดความรู้หลังฝึกอบรม (ผลสัมฤทธิ์)
	1	2	3	4		
คะแนนเต็ม (ระบุ)	**30**	**30**	**30**	**30**	**120**	**40**
คนที่ 11	28	23	24	24	99	33
คนที่ 12	25	25	24	25	99	35
คนที่ 13	25	24	25	25	99	31
คนที่ 14	24	26	24	25	99	36
คนที่ 15	25	25	26	26	102	32
คนที่ 16	24	26	26	25	101	32
คนที่ 17	28	23	26	23	100	36
คนที่ 18	25	25	25	26	101	31
คนที่ 19	25	24	25	25	99	34
คนที่ 20	26	25	25	23	99	34
คนที่ 21	26	25	24	25	100	36
คนที่ 22	25	25	22	24	96	34
คนที่ 23	24	25	26	27	102	33
คนที่ 24	27	28	25	24	104	31
คนที่ 25	25	26	26	24	101	34
คนที่ 26	24	24	27	25	100	33
คนที่ 27	25	26	25	23	99	33
คนที่ 28	25	24	28	26	103	29
คนที่ 29	26	26	25	24	101	31
คนที่ 30	25	26	23	26	100	31
รวม	757	752	762	746	3017	990
เฉลี่ย	25.23	25.07	25.40	24.87	100.57	33.00
เฉลี่ยร้อยละ	84.11	83.56	84.67	82.89	83.81	82.50
E_1/E_2	E_1 = **83.81**					E_2 = **82.50**

จากตารางที่ 18 พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษามีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 83.81/82.50 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ สรุปได้ว่า หลักสูตรมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบความรู้ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความรู้ของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน (n=30)

หน่วยการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	P
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน	10	5.43	2.14	8.37	0.67	6.718	.000*
2. ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา	10	5.10	2.07	8.30	0.88	7.844	.000*
3. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา	10	5.13	1.78	8.20	0.81	8.403	.000*
4. ด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา	10	5.20	2.07	8.13	0.94	8.837	.000*
รวม	40	20.87	6.67	33.00	1.70	10.403	.000*

*$p \leq .05$

จากตารางที่ 19 พบว่า ค่าเฉลี่ยความรู้ในภาพรวมของทุกหน่วยการเรียนรู้หลังเข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อพิจารณาเป็นรายหน่วยการเรียนรู้แล้วพบว่าทุกหน่วยการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ (เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2)

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา (n = 30)

รายการ	เจตคติ		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{x}$	SD	
1. ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา นักศึกษาควรได้รับการฝึกอบรมเตรียมความพร้อมก่อน	4.60	0.56	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. การสร้างหรือการประยุกต์ใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหลือใช้มาสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆทางพลศึกษาถือว่าเป็นงานที่ท้าทายของคนเป็นครู	4.53	0.63	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. เราไม่จำเป็นต้องสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาขึ้นเอง เพราะสามารถเลือกใช้แบบวัดมาตรฐานทั่ว ๆ ไปได้	4.17	0.83	เห็นด้วย
4. การเข้ารับการอบรมครั้งนี้ทำให้มีความพร้อมในการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษามากขึ้น	4.50	0.51	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. ก่อนทำการสอนทุกครั้งต้องมีการเตรียมการวางแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ล่วงหน้าทุกครั้งไป	4.67	0.48	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
เฉลี่ยรวม	4.49	0.60	เห็นด้วย

จากตารางที่ 18 เจตคติของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 (SD = 0.60) อยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.67 (SD = 0.48) คือ ก่อนทำการสอนทุกครั้งต้องมีการเตรียมการวางแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ล่วงหน้าทุกครั้งไป อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง รองลงมาคือ ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา นักศึกษาควรได้รับการฝึกอบรมเตรียมความพร้อมก่อน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 (SD = 0.56) อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และข้อที่มีต่ำสุดคือ เราไม่จำเป็นต้องสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาขึ้นเอง เพราะสามารถเลือกใช้แบบวัดมาตรฐานทั่ว ๆ ไปได้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 (SD = 0.83) อยู่ในระดับเห็นด้วย

ตารางที่ 21 คะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าเฉลี่ยร้อยละทักษะปฏิบัติของนักศึกษาหลังเข้ารับการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา (n = 30)

หน่วยการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้ ($\bar{X}$)	SD	ร้อยละ	ระดับ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน	30	25.60	1.35	85.33	ดีมาก
2. ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา	30	25.37	1.13	84.56	ดีมาก
3. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา	30	25.67	1.40	85.56	ดีมาก
4. ด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา	30	25.43	1.07	84.78	ดีมาก
รวม	120	102.07	1.23	85.05	ดีมาก

จากตารางที่ 21 ทักษะปฏิบัติของนักศึกษาหลังเข้ารับการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา พบว่านักศึกษามีทักษะปฏิบัติ ทุกหน่วยการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 85.05)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักศึกษาหลังเข้ารับการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน (n = 30)

รายการประเมิน	ความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1. สถานที่และและสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม	4.53	0.51	มากที่สุด
2. เอกสารประกอบการฝึกอบรมครบถ้วนสมบูรณ์	4.43	0.57	มาก
3. ความสอดคล้องของกิจกรรมการแต่ละหน่วยการเรียนรู้	4.37	0.56	มาก
4. เวลาในการฝึกอบรมแต่ละกิจกรรมของหน่วยการเรียนรู้	4.30	0.47	มาก
5. ความชัดเจนของเนื้อหาสาระของแต่ละหน่วยการเรียนรู้	4.33	0.55	มาก
6. การจัดกิจกรรมอบรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	4.40	0.62	มาก
7. การใช้สื่อประกอบการฝึกอบรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	4.23	0.68	มาก
8. การประเมินผลการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้	4.27	0.69	มาก
9. การจัดบรรยากาศการฝึกอบรมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้	4.57	0.50	มากที่สุด
10. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมการฝึกอบรม	4.57	0.50	มากที่สุด
รวม	4.40	0.56	มาก

จากตารางที่ 22 พบว่า ผลประเมินความพึงพอใจของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.40, SD = 0.56) โดยรายการประเมินความพึงพอใจที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ การจัดบรรยากาศการฝึกอบรมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.57, SD = 0.50) และประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมการฝึกอบรม ($\bar{x}$ = 4.57, SD = 0.50)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ประการคือ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา และ 3) ทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนามีการดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

ศึกษาความต้องการจำเป็นในเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้วยการประเมินความต้องการจำเป็น (Need Assessment) จากการเปรียบเทียบสมรรถนะที่เป็นจริงกับสมรรถนะที่คาดหวัง

ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยนำข้อมูลจากระยะที่ 1 มาพัฒนาหลักสูตร ดำเนินการจัดทำโครงร่างหลักสูตรซึ่งมีองค์ประกอบของหลักสูตร คือ หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ วิธีการฝึกอบรม สื่อและการวัดและประเมินผล จากนั้นทำการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อหาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำหลักสูตรไปใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 12 ท่าน และหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตร นำผลมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำหลักสูตรไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน เพื่อศึกษาความเป็นไปได้รวมถึงปัญหาและอุปสรรคของหลักสูตรและนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาฉบับสมบูรณ์

ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

การทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรที่ได้จากระยะที่ 2 ไปทดลองใช้และประเมินผล หาประสิทธิภาพของหลักสูตรทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.97

2. หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งถือว่าโครงร่างหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.60 – 1.00 ความยากง่าย (Difficulty) อยู่ระหว่าง 0.43 – 0.67 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) อยู่ระหว่าง 0.20–0.53 ค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.70

4. แบบวัดเจตคติหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.60 – 1.00 และค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.81

5. แบบประเมินทักษะปฏิบัติของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00 และค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.73

6. แบบประเมินความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรมหลักสูตรหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00 และค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.66

สรุปผลการวิจัย

สำหรับการสรุปผลการวิจัยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ระยะที่ 3 ทดลองใช้และ

ประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา พบว่า ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยมีเพศชาย จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 64.80 และเพศหญิง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 35.20 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตอบแบบสอบถามคือ อาจารย์นิเทศก์การศึกษา อาจารย์นิเทศก์วิชาพลศึกษา ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา สำหรับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูพลศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 39.20 รองลงมาคือ มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 และมีประสบการณ์ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40 ตามลำดับ

เมื่อทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ผู้ประกอบการวิชาชีพครู ซึ่งผู้วิจัยจำแนกออกเป็น 8 ด้าน คือ

1) ด้านหลักการและปรัชญาพลศึกษา พบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.36) และสมรรถนะที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 0.53) และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง 0.091 – 0.340

2) ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน พบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.37) และสมรรถนะที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.67, S.D. = 0.61) และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง 0.202 – 0.426

3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยา บรรณวิชาชีพครูพลศึกษา พบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.79, S.D. = 0.39) และสมรรถนะที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 4.16, S.D. = 0.60) และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง 0.101 – 0.185

4) ด้านทักษะชีวิต พบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.59) และสมรรถนะที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.88, S.D. = 0.68) และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง 0.090 – 0.205

5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา พบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.60) และสมรรถนะที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.48, S.D. = 0.78) และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง 0.287 – 0.346

6) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา พบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.69, S.D. = 0.50) และสมรรถนะที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.80, S.D. = 0.71) และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง 0.210 – 0.263

7) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา พบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.80, S.D. = 0.40) และสมรรถนะที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.73, S.D. = 0.70) และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง 0.253 – 0.348

8) ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา พบว่า สมรรถนะที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.81, S.D. = 0.37) และสมรรถนะที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.58) และมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง 0.062 – 0.139

ผลสรุปภาพรวมของสมรรถนะที่ควรจะเป็นและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยภาพรวมทุกด้านมีความจำเป็นทุกรายการ โดยมีค่าความต้องการจำเป็น (PNI modified) อยู่ระหว่าง 0.106 – 0.310 โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 4 รายการแรก ได้แก่ ด้านที่มีค่า PNI modified สูงที่สุดและมีความสำคัญที่ต้องได้รับการเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ลำดับที่ 1 คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา ค่า PNI modified = 0.310 รองลงมา ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา ค่า PNI modified = 0.287 ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน ค่าPNI modified = 0.259 และด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา ค่า PNI modified = 0.234 ตามลำดับ จากผลการประเมินความต้องการจำเป็นครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทราบถึงลำดับที่มีความสำคัญที่ต้องได้รับการเสริมสร้างสมรรถนะให้นักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา จึงขอนำไปพัฒนาหลักสูตรใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน และด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

ผลการพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา พบว่า หลักสูตรประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ คือ ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน ด้านการวัดและประเมินผลทาง พลศึกษา ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา ซึ่งมีระยะเวลาในการอบรอม 14 ชั่วโมง (2 วัน) มีผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยผลเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47, SD = 0.53) เมื่อ

ศึกษารายด้านพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ หลักสูตรสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้ วัตถุประสงค์สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละหน่วย วิธีการประเมินในหลักสูตรมีความถูกต้องเหมาะสมและสามารถประเมินได้จริง และคู่มือประกอบการฝึกอบรมตามหลักสูตรมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จริง จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขโครงร่างหลักสูตรและทำการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตร

ผลจากการสนทนากลุ่ม ได้ค่าความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งค่าเฉลี่ยความเหมาะสมรวมทุกด้านอยู่ในระดับเหมาะสม ($\bar{X}$ =4.49, S.D.= 0.55) และค่าเฉลี่ยของความเป็นไปได้รวมทุกด้านอยู่ในระดับแนวปฏิบัติชัดเจน ($\bar{X}$ =4.45, S.D.= 0.54)

ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

ผลการประเมินผลหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ประสิทธิภาพของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการฝึกอบรมกับผลสัมฤทธิ์การทดสอบ (E_1/E_2) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80/80 พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษามีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 83.81/82.50 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์

2. ผลการเปรียบเทียบความรู้ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา พบว่า

1) ค่าเฉลี่ยความรู้ในภาพรวมของทุกหน่วยการเรียนรู้หลังเข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อพิจารณาเป็นรายหน่วยการเรียนรู้แล้วพบว่าทุกหน่วยการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

2) เจตคติของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 (SD = 0.60) อยู่ในระดับดี

3) ทักษะปฏิบัติของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา พบว่า นักศึกษามีทักษะปฏิบัติทุกหน่วยการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 85.05)

4) ความพึงพอใจของนักศึกษาหลังเข้ารับการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา มีความพึงพอใจ

โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.40, SD = 0.56) โดยรายการประเมินความพึงพอใจที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ การจัดบรรยากาศการฝึกอบรมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.57, SD = 0.50) และประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมการฝึกอบรม ($\bar{X}$ = 4.57, SD = 0.50)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่สำคัญที่นำมาอภิปราย 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การศึกษาความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 3) การทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ของผู้วิจัยประกอบด้วย การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาประเมินความต้องการจำเป็น (Need Assessment) สังเคราะห์และกำหนดกรอบสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ซึ่งสมรรถนะเป็นลักษณะของกลุ่มความรู้ ทักษะและบุคลิกลักษณะที่จำเป็นต่อความพึงพอใจและความสำเร็จของการปฏิบัติงาน ดังนั้นจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

ผู้วิจัยได้นำกรอบสมรรถนะที่สร้างขึ้นมาสร้างแบบสอบถามแสดงความความคิดเห็นสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา และตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปใช้เพื่อให้มีคุณภาพ ซึ่งได้สมรรถนะที่จำเป็นในการเสริมสร้างของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาประกอบด้วย 8 ด้าน คือ 1) ด้านปรัชญาและหลักการพลศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครูพลศึกษา 4) ด้านทักษะชีวิต 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา 6) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา 7) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา 8) ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องและครอบคลุมกับข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (ราชกิจจานุเบกษา, 2556) ที่ได้กำหนดมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบการวิชาชีพครู ไว้โดยมีมาตรฐานความรู้ 11 มาตรฐาน และประสบการณ์วิชาชีพ 2 มาตรฐาน ประกอบด้วย 1) ความเป็นครู 2) ปรัชญาการศึกษา 3) ภาษาและวัฒนธรรม 4) จิตวิทยาสำหรับครู 5) หลักสูตร 6) การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 8) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา 9) การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ 10)

การประกันคุณภาพการศึกษา 11) คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ 12) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน และ 13) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

จะเห็นได้ว่าสมรรถนะที่จำเป็นที่จะนำมาพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษานั้น มีความครอบคลุมและเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ จากผลการศึกษาครั้งนี้ยังมีข้อค้นพบอีกว่า สมรรถนะที่มีความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างให้กับนักศึกษาครู ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน และด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา สอดคล้องกับ รจนา ป้องนู และคณะ (2560) ที่กล่าวว่า หลักสูตรจะต้องเน้นวิธีการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ชัดเจน ใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายทั้งในและนอกสถานที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเข้มข้นและมีการนำสื่อการสอนมาใช้ประกอบการทำกิจกรรม และควรนำผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ๆ มาคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เมื่อพบปัญหาหรือจุดที่ต้องการปรับปรุงและพัฒนาควรนำข้อมูลมาดำเนินการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การจัดประสบการณ์วิชาชีพครู ควรจัดประสบการณ์ทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ โดยจะต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านสมรรถภาพ ความรู้ ด้านเทคนิควิธี และด้านคุณลักษณะที่เหมาะสมกับความเป็นครูพลศึกษา ส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ในเทคนิควิธีในการถ่ายทอดความรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นให้นักศึกษากล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ และสามารถปฏิบัติได้จริง

นอกจากนี้การเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ถือเป็นการเตรียมความพร้อมให้การสอนพลศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูของฝ่ายการศึกษาและฝึกอบรม คณะกรรมาธิการยุโรป (Education and training - European Commission, 2013) ที่เห็นว่าการสร้างความร่วมมือจะช่วยพัฒนาสมรรถนะและการเติบโตทางวิชาชีพของครูได้มากกว่าการพัฒนาเพียงลำพัง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การในทางบวกทั้งทัศนคติ ความเชื่อ การปฏิบัติ และนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ประเด็นที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำผลจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในระยะที่ 1 มาพัฒนาหลักสูตรโดยการจัดทำโครงร่างหลักสูตร และได้กำหนดหลักการของหลักสูตรเพื่อนำมากำหนดกรอบและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาโดยกำหนดให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ที่รับการอบรมหลักสูตรนี้มีสมรรถนะที่เหมาะสมต่อวิชาชีพครูพลศึกษาและสามารถนำไปใช้ในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้อย่างมีศักยภาพ ได้กำหนดหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชา

พลศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการของหลักสูตร เพื่อให้ทราบความเป็นมาของหลักสูตร ตลอดจนแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร 2) จุดประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ โดยกำหนดให้มีความสอดคล้องกับหลักการและแนวคิดของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในทุกสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 3) โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหาสาระความรู้ เนื้อหาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรเตรียมความพร้อม และเกี่ยวข้องกับสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา 4) วิธีการอบรมและกิจกรรม กำหนดรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหน่วยการอบรม และเนื้อหาสาระ พร้อมทั้งสามารถพัฒนาผู้เข้ารับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติและทักษะปฏิบัติ 5) สื่อประกอบการอบรม กำหนดให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ วิธีการฝึกอบรมตลอดจนกิจกรรมการฝึกอบรม ซึ่งสื่อในการอบรมจะต้องสามารถช่วยส่งเสริมการพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติและทักษะเชิงปฏิบัติการที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นได้ 6) การวัดและประเมินผล กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหลักของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาและจุดประสงค์หน่วยการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา แบบวัดเจตคติหลังเข้าร่วมหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา และแบบประเมินทักษะปฏิบัติหลังเข้าร่วมหลักสูตรเตรียมความพร้อมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

การจัดทำโครงร่างหลักสูตร การทดลองใช้และการประเมินผลหลักสูตรนี้ สร้างขึ้นตามแนวทางและหลักการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูที่มีแนวทางการพัฒนากระบวนการฝึกอบรมครู สรุปรวมได้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นประเมินความต้องการของการฝึกอบรม (Needs Assessment) ขั้นกำหนดจุดประสงค์ของการฝึกอบรม (Objectives) ขั้นออกแบบและดำเนินการฝึกอบรม (Training) และขั้นประเมินผลการฝึกอบรม (Evaluation) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพญาดา สังข์ทอง (2558) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา โดยมีกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 4 ขั้นตอน คือ ขั้นศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ขั้นตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม และขั้นตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม นอกจากนี้หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความครอบคลุมและเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยสมรรถนะที่มีความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างให้กับนักศึกษาครูประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน

การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน และด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้นสามารถนำหลักสูตรฯ มาพัฒนาต่อยอดเป็นหลักสูตรเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพราะหลักสูตรมีเนื้อหาสาระวิชาครอบคลุมระหว่างสาระวิชาพลศึกษา ศาสตร์วิชาชีพครู และเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2562) กล่าวว่า สถาบันคุรุพัฒนา สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กำหนดเปิดให้มีการเสนอหลักสูตรเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน เพื่อให้หลักสูตรการพัฒนาครูมีมาตรฐานและมีคุณภาพ สามารถพัฒนาครูเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดยมีกรอบแนวคิดพื้นฐานที่คำนึงถึงหลักการตามมาตรฐาน กรอบแนวคิดหลักของการออกแบบหลักสูตรเพื่อการพัฒนาครู จะเน้นที่การสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครู เพื่อส่งผลกระทบไปยังคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างน้อย 1 ประเด็น ดังนี้ 1) จะต้องเป็นการพัฒนาครูที่บูรณาการความรู้ระหว่างเนื้อหาสาระวิชา (Content Knowledge) กับหลักวิชาชีพครูหรือศาสตร์วิชาชีพครู (Pedagogical Knowledge) ที่จะต้องมุ่งพัฒนาสมรรถนะให้มีความสามารถจัดการเรียนการสอนหรือจัดการเรียนรู้ตามสาระวิชาเฉพาะที่บูรณาการเนื้อหาสาระกับหลักวิชาชีพครู (Pedagogical Content Knowledge : PCK) และ 2) จะเป็นการพัฒนาครูที่หลอมรวมการบูรณาการความรู้ระหว่างเนื้อหาสาระวิชา (Content knowledge) หลักวิชาชีพครู (Pedagogical Knowledge) และเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับการจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระเฉพาะทาง (Technological Content Knowledge : TPCK)

ประเด็นที่ 3 การทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

จากผลการทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรฯ สามารถเสริมสร้างสมรรถนะให้กับนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาได้ทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ ประสิทธิภาพของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษามีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 83.81/82.50 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์

ทั้งนี้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้นเป็นไปตามขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร มีการศึกษาความต้องการจำเป็น ทำให้ได้มาซึ่งสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาตรงตามความต้องการ โดยมีการกำหนดหลักการของหลักสูตร จุดประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับหลักการและแนวคิดของหลักสูตรเตรียมความพร้อมฯ ในทุกสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา กำหนดโครงสร้างหลักสูตร กำหนดเนื้อหาสาระความรู้ หน่วยการเรียนรู้ ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม สื่อประกอบการอบรม การวัดและประเมินผล รวมถึงการจัดสถานที่และบรรยากาศที่เอื้อต่อ

การเรียนรู้ อีกทั้งมีการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม และขั้นตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม ทำได้ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพและสามารถเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด สอดคล้องกับ จีรนันท์ เจริญชัยภินันท์ (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมการสอนพลศึกษาสำหรับครูที่ไม่มีวุฒิพลศึกษาในระดับประถมศึกษา กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาการฝึกอบรมจะมีกระบวนการในการฝึกอบรมที่เหมือนกันอยู่ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรก เป็นกิจกรรมก่อนการปฏิบัติการฝึกอบรม ซึ่งครอบคลุมถึงกิจกรรมทุกกิจกรรมที่ต้องเตรียมเอาไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะดำเนินการฝึกอบรม เช่น การประเมินความจำเป็น การวิเคราะห์งาน การออกแบบหลักสูตร การเตรียมการเพื่อทดลองฝึกอบรม ขั้นตอนที่สองเป็นกิจกรรมระหว่างการฝึกอบรมรวมไปถึงกิจกรรมทางด้านวิชาการ เทคนิคการฝึกอบรม การจดบันทึกเอกสาร และขั้นตอนสุดท้ายเป็นกิจกรรมหลังการฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ ได้ทำการตรวจสอบประสิทธิภาพแล้วซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด สามารถนำไปใช้เสริมสร้างสมรรถนะให้กับนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาในด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษาและด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษาได้ สำหรับหลักสูตรที่สร้างขึ้นนี้ได้กำหนดกลุ่มประชากรคือนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง ที่มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา ทั้งนี้เพราะสภาพและบริบทของนักศึกษามีความใกล้เคียงกัน

2. หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา แบ่งออกเป็น 4 สมรรถนะ คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน และด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา ซึ่งเป็นสมรรถนะเฉพาะด้าน สามารถเลือกบางสมรรถนะที่จำเป็นและตรงกับความต้องการไปใช้ในการเสริมสร้างให้กับนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาได้ ตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถใช้ได้กับนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ทุกชั้นปี โดยมีการปรับเนื้อหาหลักสูตรให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม

2. การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อเสริมสร้างสมรระนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กุลยา ตันติพลาชีวะ. 2537. **การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนประถมวัยศึกษา**. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปรดักส์.

โกวิทย์ กังสนันท์. 2534. การประเมินความจำเป็นของการฝึกอบรมสำหรับองค์กร. **วารสารพัฒนบริหารศาสตร์.** 31(4): 32-66.

กรมการฝึกหัดครู. 2531. **กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พุทธศักราช 2531**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

ขจรศักดิ์ ศิริมัย. 2554. **เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับสมรรถนะ.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://competency.rmutp.ac.th/wpcontent/uploads/2011/01/aboutcompetency.pdf. [20 กุมภาพันธ์2558]

จีรนันท์ เจริญชัยภินันท์. 2560. **การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมการสอนพลศึกษาสำหรับครูที่ไม่มีวุฒิพลศึกษาในระดับประถมศึกษา.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (สุขศึกษาและพลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539. **การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร: อลีนเพรส.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2545. **เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีการศึกษา หน่วยที่ 1-5**. กรุงเทพฯ: สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ณัฐธิดา พิมพ์หิน. 2551. **กระบวนการพัฒนาทักษะการวิจัยปฏิบัติการของนิสิตครูผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ: การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเชิงเปรียบเทียบ.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

ธำรง บัวศรี. 2542. **ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา.** กรุงเทพมหานคร: ธนธัชการพิมพ์.

นงค์ณภัส ปาแก้ว. 2557. **การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของครูประถมศึกษาที่ ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นันทกา วารินิน. 2556. **รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียน สังกัด**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2.

ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาและเรียนรู้. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

นิคม ถนอมเสียง. 2550. **เอกสารประกอบการอบรม เรื่องการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม.** ภาควิชาสถิติและประชากรศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นิศา ชูโต. 2530. **การประเมินผลการฝึกอบรม**. กรุงเทพฯ: สุวิริยาสาสน์.

บุญชม ศรีสะอาด. 2537. **พัฒนาการสอน.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

_____. 2546. **การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร.** กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง **เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2548**. ราชกิจจานุเบกษา 122 ตอนพิเศษ 39 ง. (2548, 25 พฤษภาคม): 7-13.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง **มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี).** ราชกิจจานุเบกษา 128 ตอนพิเศษ 62 ง. (2554, 3 มิถุนายน): หน้า 12.

ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง **สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบ วิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ.2556.** ราชกิจจานุเบกษา 130 ตอนพิเศษ 156 ง. (2556, 12 พฤศจิกายน): 43-54.

ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง **การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อการประกอบวิชาชีพ พ.ศ.2557.** ราชกิจจานุเบกษา 131 ตอนพิเศษ 46 ง. (2557, 14 มีนาคม): 16-19.

ประคอง กรรณสูตร. 2538. **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

ปทีป เมธาคุณวุฒิ. 2544. **หลักสูตรอุดมศึกษา: การประเมินและการพัฒนา.** กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____ . 2545. การพัฒนาต้นแบบการเรียนการสอนบนเว็บเบสต์เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้แบบนำตนเองและการใฝ่รู้ของผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปุญชรัสมิ์ เต็มชัย. 2546. **การพัฒนาแบบประเมินการฝึกประสบการณวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษา**

วิชาชีพครู. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิสณุ ฟองศรี. 2549. **การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เทียมฝ่าการพิมพ์.

ไพญาดา สังข์ทอง. 2558. **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษา.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (สุขศึกษาและพลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2551. **คู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.** กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2556. **คู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (ฝึกสอน).** นเรศวร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. 2549. **คู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.** กรุเทพฯ: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. 2558. **คู่มือการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา.** ลพบุรี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 2552. **คู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.** กรุเทพฯ: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2556. **คู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.** กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รัชนี ขวัญบุญจัน. 2536. **สมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2553. **มุมมองของการสอนสุขศึกษาในประเทศไทย Paper presented at the โครงการเสวนา เรื่อง ฝ่าวิกฤตการสอนสุขศึกษา**. กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รจนา ป้องนู, พิมพา ม่วงศิริธรรม, อนันต์ มาลารัตน์, และสุจิตรา สุคนธทรัพย์. 2560. อนาคตภาพของหลักสูตรศึกษาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษาของสถาบันการศึกษาในทศวรรษหน้า

(พ.ศ. 2560 - 2569). **วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา, 9 (1)**, 155-166.

รินรดี พรวิริยะสกุล. 2554. **การวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการศึกษาผ่านการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาครู**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชา หลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรศักดิ์ เพียรชอบ. 2561. **รวมบทความเกี่ยวกับปรัชญา หลักการ วิธีการสอนและวัดผลเพื่อการประเมินผลทางการพลศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. 2561. **หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้พลศึกษา ฉบับปรับปรุง 2561**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

_____. 2549. สมรรถนะเฉพาะวิชาชีพ ครูสุขศึกษาและพลศึกษา. **วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ**, ปีที่ 32 (กันยายน-ธันวาคม), 21-27.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2562. **หลักสูตรเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสายงานการสอน ประจำปี 2562**. สืบค้นมิถุนายน, 1, 2562, จาก http://www.ksp.or.th/ksp2018/2019/05/4475/

วิชัย วงษ์ใหญ่. 2543. **การพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา.

_____. 2554. **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: อาร์ แอนด์ เอ็น ปริ้นท์ จากัด.

วิชิต สุรัตน์เรืองชัย และ ชลันดา พันธ์พานิช . 2546. ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา. **วารสารศึกษาศาสตร์.** (มิถุนายน–ตุลาคม 2546).

วิเชียร อินทรสมพันธ์. 2546. **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการบรูณาการจริยธรรมในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับครูมัธยมศึกษา** . ปริญญานพนธิ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. 2546. **การวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

วัชราภรณ์ เขื่อนวัง. 2549. **สภาพ ปัจจัยและการส่งเสริมการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบกัลยาณมิตรนิเทศ : พหุกรณีศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

ศิริชัย กาญจนวาสี. 2546. การพัฒนาดัชนีวัดคุณภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา. **วารสารครุศาสตร์.** 3 (มีนาคม – มิถุนายน): 12-19.

สโรชา คล้ายพันธุ์. 2557. **ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึ กประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี**. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. 8 (1), 63-76.

สานิตย์ หนูนิล. 2549. **รูปแบบภาวะผู้นำที่ผลต่อความสำเร็จขององค์กร Leadership Styles Affecting Successful Organization**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://business.east.spu.ac.th/depart_new/knowledge_data.php?id=12&type=3. [23 กุมภาพันธ์ 2558]

สุนีย์ ลิ้มรสสุคนธ์. 2544. **การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนเป็นกลุ่มที่เน้นผลสัมฤทธิ์กับการเรียน ปกติ.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัย รามคำแหง.

สุนีย์ ภู่พันธ์. 2546. **แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตรยุคปฏิรูปประเทศไทย**. เชียงใหม่: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. 2547. **Competency: เครื่องมือการบริหารที่ปฏิเสธไม่ได้.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://202.183.190.2/FTPiWebAdmin/knw_pworld/image_content/53/53_human2.pdf. [23 กุมภาพันธ์ 2558]

สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต. 2558. การพัฒนารูปแบบ การจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะครู ในศตวรรษที่ 21. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. 17: 33-48.

เสาวรส ภูภากรณ์. 2543. **สภาพการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสาขาการศึกษาปฐมวัยในสถาบันราชภัฏ.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาดุษฎีบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม. 2556. **สรุปรายงานผล โครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ครู 1 และ 2 ประจำปีการศึกษา 2556**. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์.

สถาบันพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา. 2550. **Competency Framework for Teachers: The Department of Education and Training of Western Australia**. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 17 กุมภาพันธ์ 2559. เข้าถึงได้จาก http://ac.assumption.ac.th/admnews/detailpic/Unit_3.pdf.

แสวง วิทยพิทักษ์. 2547. **การศึกษาสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาไทย พ.ศ.2542.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579.** กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552. **ข้อเสนอปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561).** กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

อนุชิตร แท้สูงเนิน. 2554. **สมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในช่วง พ.ศ. 2554 – 2564.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์. 2550. **มาตรฐานวิชาชีพครูสุขศึกษาและพลศึกษา.** วารสารครุศาสตร์, 35, 57-63.

ภาษาอังกฤษ

Bader; & Bloom. 1994. **Measuring Team Performance**. California: Richard Chang Associates.

Boyatzis, R. E. 1982. The Competent Manager: A Model for Effective Performance. John Wiley&Sons, New York, NY.

Cicek, S., & Demirhan, G. 2001. Validation teacher competencies for Turkish physical education teachers. ***International Journal of Physical Education,*** 38(August 2001), 1 -45.

Education and training, European Commission. 2013. **Supporting Teacher Competence development for better learning Outcomes**. Retrieved May 13, 2018 from http://ec.europa.eu/dgs/educationculture/repository/education/policy/school/doc/teachercomp_en.pdf

Goldstein, I. (1993) **Training in Organizations: Needs Assessment, Development, Evaluation**. Brooks-Cole, Monterey.

Houston, W. Robert; & Robert B. Howsam. (1990). **Change and Challenge, in ompetencyBased Teacher Education: Progress, Problems and Prospects**.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Chicago: Science Research Associates, Inc.

Imad Abdel Haq. 2004. **Teaching Competencies of Physical Education teachers in the Primary Basic Stage in Nablus Directorate.** [Online]. Available from http://www.zajel.org/print.asp?newsID=2992 [2016, January 31]

McClelland, D. C. 1973. Testing for competence rather than for intelligence. American Psychologist, 28: 1-14.

Ornstein, A. G., & Hunkins, F. P. 2004. **Curriculum foundations, principles, and issuses.** New York: Pearson Education.

Qin and Qiuyan. 2006. **Analysis on the Competency Model of the Lecturers in the Application Oriented University.** [Online]. Available from www.seiobluemoutain.com/search/detail.php?id=1850 [2016,February 16]

Uys, L.R. & Gwele, N.S. 2005. **Curriculum development in nursing: Process and innovation**. Routledge. London.

Wilson Sue and Thornton Steve. 2008. **"The factor that makes us more effective Teachers. Two Pre-service Primary Teachers' Experience of Bibliotherapy."** Mathematics Teacher Education and Development 9: 21-23.

SEAMEO INNOTECH. 2010. **Teaching Competency Standards in Southeast Asian Countries: ELEVEN COUNTRY AUDIT**. [Online] Available from innotech.org. [2015, December, 7]

Sillberman, Mel. 1998. **Active Training: A Handbook of Techniques, Designs, Case Examples, and Tips**. 2nd ed. California: Jossey-Bass Pfeiffer.Goldstein, 1993.

Spencer, L. M. Jr. and Spencer, S. M. 1993. **Competence at Work : Models for Superior Performance.** John Wiley and Sons, New York, NY.

Shermon, D. 2004. **Competency Based HRM: A Strategic Resource for Competency Mapping Assessment and Development Centre's.** New Delhi: Tata McGraw-hill.

Saylor, J. G., Alexander, W. M., and Lewis, Arthur. J. 1981. **Curriculum Planning for Better Teaching and Learning.** New York: Holt, Rinehartan Winston.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

Sayler, J. G. & Alexander, W. M. 1974. **Planning Curriculum for Schools.** New York: Holt, Rinehart and Winston.

Taba, Hida. 1962. **Curriculum Development: Theory and Practice**. New York: Harcourt, Brace and World Inc.

Tylor, Ralph W. 1949. **Basic Principle of Curriculum and instruction.** Chicago: The University of Chicago press.

Vella, Jane. 1995. **Training Through Dialogue**. San Francisco: Jossey-Bass.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจคุณภาพเครื่องมือและ
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิทย์ ประมาน อาจารย์สาขาวิชาพลศึกษา
คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี ศรีลัด อาจารย์กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ฝ่ายประถม

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติ โพธิ์ศรีสูง อาจารย์สาขาวิชาพลศึกษา
คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

4. อาจารย์ ดร.วิกรม ศุขธณี อาจารย์สาขาวิชาพลศึกษา
คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

5. อาจารย์ ดร. ธานินทร์ บุญญาลงกรณ์ อาจารย์กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ฝ่ายมัธยม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ชื่อ – นามสกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน
1. ผศ.ดร.สุธนะ ติงศภัทิย์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
2. รศ.ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน	คณะครุศาสตร์ ม.ราชภัฏเทพสตรี
3. ผศ.ดร.ทิพวัลย์ คงคำ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน	คณะครุศาสตร์ ม.ราชภัฏเทพสตรี
4. นางสมคิด สังวร	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศึกษานิเทศก์ สาขาวิชาพลศึกษา	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จ.ลพบุรี
5. นายสมบัติ เนตรสว่าง	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศึกษานิเทศก์ สาขาวิชาพลศึกษา	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จ.สระบุรี
6. ผศ.อภิรัฐ ภักดีวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนพลศึกษา	คณะครุศาสตร์ ม.ราชภัฏเทพสตรี
7. ผศ.กิตติ โพธิ์ศรีสูง	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนพลศึกษา	คณะครุศาสตร์ ม.ราชภัฏเทพสตรี
8. อาจารย์ ดร.วิกรม ศุขธนี	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนพลศึกษา	คณะครุศาสตร์ ม.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
9. ผอ.กฤษณะ พงษ์นิล	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้บริหารสถานศึกษา	โรงเรียนอนุบาลโพธิ์ทอง จ.อ่างทอง
10. นายโอภาศ ตันติผาติ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านครูพี่เลี้ยง	โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จ.ลพบุรี
11. นายชาตรี สำราญสุข	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านครูพี่เลี้ยง	โรงเรียนเมืองใหม่ชลอราษฎร์รังสฤษฎ์ จ.ลพบุรี
12. นายปฏิภาณ สิงห์เงิน	นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพพลศึกษา	คณะครุศาสตร์ ม.ราชภัฏเทพสตรี
อาจารย์ ดร.สรรชัย ชูชีพ	ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม	คณะครุศาสตร์ ม.ราชภัฏเทพสตรี
นายพงศธร ไพจิตร	ผู้วิจัย	คณะครุศาสตร์ ม.ราชภัฏเทพสตรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1

ศึกษาความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การประเมินความต้องการจำเป็นในการสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความต้องการจำเป็นฉบับนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์การศึกษา อาจารย์นิเทศก์วิชาพลศึกษา ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ที่มีต่อสมรรถนะที่คาดหวังและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งในแบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสมรรถนะที่คาดหวังและสมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ผู้ประกอบการวิชาชีพครู ซึ่งผู้วิจัยจำแนกออกเป็น 8 ด้าน คือ

1. ด้านปรัชญาและหลักการพลศึกษา
2. ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน
3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครูพลศึกษา
4. ด้านทักษะชีวิต
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา
6. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา
7. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา
8. ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีต่อสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะของนักศึกษาครูพลศึกษา

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ต่อไป

3. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษามากที่สุด ผู้วิจัยข้อความกรุณาจากท่านโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและตรงกับความจริง และความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอในภาพรวม โดยข้อมูลที่ท่านให้ความกรุณาตอบมาทั้งหมด ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ

นายพงศธร ไพจิตร
นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u>

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่านให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. สถานภาพ ☐ อาจารย์นิเทศก์การศึกษา ☐ อาจารย์นิเทศก์วิชาพลศึกษา
☐ ครูพี่เลี้ยง ☐ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
☐ น้อยกว่า 5 ปี
☐ ระหว่าง 5-10 ปี
☐ มากกว่า 10 ปี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นในเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

<u>คำชี้แจง</u>

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความรู้สึกของท่านที่สุดเกี่ยวกับสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษาที่เป็นจริงและสมรรถนะที่ควรจะเป็น

สมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา	**สมรรถนะที่เป็นจริง** ดีมาก ← → น้อยที่สุด					**สมรรถนะที่ควรจะเป็น** ดีมาก ← → น้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. ด้านหลักการและปรัชญาพลศึกษา										
1) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและปรัชญาทางพลศึกษา										
2) มีความใฝ่รู้และพัฒนาตนเองให้มีความทันสมัยทางวิชาการและความต้องการของสังคม										
3) มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดทักษะกีฬารวมทั้งกฎกติกาต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง										
4) มีความสามารถในการจัดโปรแกรม พลศึกษาในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ										
5) มีเจตคติและมีความรักในวิชาชีพพลศึกษา										
6) มีความสามารถในการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนมาใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ										
2. ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและ การจัดการชั้นเรียน										
1) มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรพลศึกษา										
2) มีความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา										
3) มีความสามารถในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ทางพลศึกษาได้เหมาะสมกับระดับผู้เรียน										
4) มีความสามารถในการใช้หลักธรรมทางศาสนาเป็นแนวทางใน										

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

สมรรถนะของนักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษา	สมรรถนะที่เป็นจริง ดีมาก ↔ น้อยที่สุด					สมรรถนะที่ควรจะเป็น ดีมาก ↔ น้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา										
5) มีความสามารถในการถ่ายทอดและเชื่อมโยง รวมทั้งการออกแบบกิจกรรมได้ย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา										
6) มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ทางพลศึกษาโดยการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน										
7) มีความสามารถในการให้เสริมแรงแรงจูงใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางพลศึกษา										
8) มีความสามารถในการใช้แหล่งวิชาการทางด้านสุขภาพในชุมชนมาใช้ให้เป็น ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา										
9) มีความรู้ความสามารถในการวัดผลการเรียนรู้ทางพลศึกษาสอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้										
3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยา บรรณวิชาชีพครูพลศึกษา										
1) มีความประพฤติปฏิบัติที่ดีและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างเหมาะสม										
2) มีค่านิยมที่ดีงามและศรัทธาต่อวิชาชีพ พลศึกษา										
3) มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสามารถปรับเข้ากับบุคคลอื่นได้										
4) มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพลศึกษา										
5) มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและสามารถทำงานร่วมกับผู้บังคับบัญชาและบุคคลอื่นได้										
6) มีความสามารถให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน										

CHULALONGKORN UNIVERSITY

สมรรถนะของนักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษา	สมรรถนะที่เป็นจริง ดีมาก ↔ น้อยที่สุด					สมรรถนะที่ควรจะเป็น ดีมาก ↔ น้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4. ด้านทักษะชีวิต										
1) มีความรู้ สร้างทักษะและความถนัด รวมถึงค่านิยมของศตวรรษที่ 21										
2) มีพัฒนาการการเรียนรู้ เพื่อให้รู้จัก ความรู้ ทักษะ ความถนัด และค่านิยม										
3) มีจิตสาธารณะในการพัฒนาชุมชนโดยใช้กิจกรรมทางพลศึกษา เพื่อพัฒนาทั้งด้านการดูแลสุขภาพ การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ										
4) มีความสามารถในการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อการจัด การเรียนรู้ทาง สุขศึกษาและพลศึกษา										
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทาง พลศึกษา										
1) มีความสามารถในการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพลศึกษา										
2) มีความสามารถในการดำเนินงานวิจัยตามหลักและกระบวนการวิจัย										
3) มีความสามารถในการเลือกใช้โปรแกรมสถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย										
4) มีความสามารถในการเขียนรายงานการวิจัยทางพลศึกษา										
5) มีความสามารถในการนำผลงานวิจัยเผยแพร่										
6. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา										
1) มีความสามารถในการสร้างสื่อการสอนและสามารถเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม										
2) มีความคิดสร้างสรรค์ในการ										

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สมรรถนะของนักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษา	สมรรถนะที่เป็นจริง ดีมาก ↔ น้อยที่สุด					สมรรถนะที่ควรจะเป็น ดีมาก ↔ น้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ประดิษฐ์วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน										
3) มีความสามารถในการเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงโปรแกรมต่างๆ ที่ช่วยในการสอนทางพลศึกษาได้										
7. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา										
1) มีความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ										
2) มีความสามารถในการเลือกใช้เครื่องมือ แบบวัด แบบทดสอบต่างๆ										
3) สามารถวิเคราะห์โดยใช้สถิติต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง										
8. ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา										
1) มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา										
2) มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การสอน										
3) มีความเคารพและเชื่อฟังครูพี่เลี้ยง										
4) มีความเข้าใจตรงกันกับอาจารย์นิเทศ										
5) มีความรู้ต่องานด้านอื่นๆ นอกเหนือจากภาระการสอน										

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีต่อสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะของนักศึกษาครูพลศึกษา

1. ด้านปรัชญาและหลักการพลศึกษา

2. ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน

3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครูพลศึกษา

4. ด้านทักษะชีวิต

5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา

6. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

7. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา

8. ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านเป็นอย่างสูง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 2
สร้างและพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

1. หลักการ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความสำคัญยิ่งกับนักศึกษาในการประกอบวิชาชีพครูตามข้อกำหนดของคุรุสภาและเป็นข้อกำหนดของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา จึงได้สร้างหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนี้ขึ้น เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ที่ได้จากการสังเคราะห์ความคิดเห็นและศึกษาความต้องการจำเป็นจากอาจารย์นิเทศก์การศึกษา อาจารย์นิเทศก์สาขาวิชาพลศึกษา ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า มีความสอดคล้องกับแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชา พลศึกษาให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งสมรรถนะที่ต้องได้รับการพัฒนา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา และด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา

2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในด้านต่อไปนี้
    - 1.1 การจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน
    - 1.2 การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา
    - 1.3 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา
    - 1.4 การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะปฏิบัติในด้านต่อไปนี้
    - 2.1 การจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน
    - 2.2 การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา
    - 2.3 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา
    - 2.4 การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีเจตคติที่ดีในด้านต่อไปนี้
    - 3.1 การจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน
    - 3.2 การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา
    - 3.3 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา
    - 3.4 การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา

3. โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรประกอบไปด้วยหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน	เวลา 3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา	เวลา 4 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา	เวลา 3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา	เวลา 4 ชั่วโมง
รวมระยะเวลา	14 ชั่วโมง

4. วิธีฝึกอบรมและกิจกรรม

ดำเนินการฝึกอบรมในห้องฝึกอบรมและใช้โรงยิมเนเซียมเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติ โดยวิธีการฝึกอบรมใช้การบรรยายและฝึกปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการฝึกอบรมที่กำหนด มีระยะเวลา 2 วัน (14 ชั่วโมง)

5. สื่อประกอบการฝึกอบรม

5.1 เอกสารประกอบการอบรม

5.2 คอมพิวเตอร์พร้อมเครื่องวีดีโอโปรเจคเตอร์ (VDO Projector) และเครื่องวิชวลไลเซอร์ โดยใช้โปรแกรม Power Point ประกอบการบรรยาย

5.3 ใบงาน

6. การวัดและประเมินผล

6.1 ประเมินด้านความรู้

6.2 ประเมินด้านทักษะ

6.3 ประเมินด้านเจตคติ

7. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม

เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ผ่านเกณฑ์การออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา

8. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

หลักสูตรได้กำหนดระยะเวลาในการฝึกอบรม จำนวน 2 วัน

9. จำนวนผู้เข้าอบรม

จำนวนผู้เข้ารับการอบรม 30 คน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

10. กำหนดการฝึกอบรม

วันที่	เวลา	เนื้อหา	ระยะเวลา (นาที)
1	8.00 - 8.30 น.	ลงทะเบียน / พิธีเปิด	
	8.30 - 9.00 น.	ทดสอบก่อนฝึกอบรม	
	9.00 - 10.00 น.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน	30
	10.00 – 10.30 น.	กิจกรรมเสริมทักษะปฏิบัติ	60
	10.30 – 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
	10.45 - 11.45 น.	การจัดการเรียนรู้พลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน (ต่อ)	30
	11.45 - 12.15 น.	กิจกรรมเสริมทักษะปฏิบัติ	60
	12.15 - 13.15 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
	13.15 - 14.15 น.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา	60
	14.15 -14.45 น.	กิจกรรมเสริมทักษะปฏิบัติ	60
	14.45 – 15.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
	15.00 - 16.00 น.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา (ต่อ)	60
	16.00 - 16.30 น.	กิจกรรมเสริมทักษะปฏิบัติ	60
		รวมเวลาการฝึกอบรม	7 ชั่วโมง
2	8.00 - 8.30 น.	ลงทะเบียน	
	8.30 - 9.30 น.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา	30
	9.30 - 10.00 น.	กิจกรรมเสริมทักษะปฏิบัติ	60
	10.00 – 10.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
	10.15 – 11.15 น.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา (ต่อ)	30
	11.15 - 11.45 น.	กิจกรรมเสริมทักษะปฏิบัติ	60
	11.45 - 12.45 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
	12.45 - 13.45 น.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา	60
	13.45 - 14.15 น.	กิจกรรมเสริมทักษะปฏิบัติ	60
	14.15 -14.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
	14.30 – 15.30 น.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา (ต่อ)	60
	15.30 - 16.30 น.	กิจกรรมเสริมทักษะปฏิบัติ	60
	16.30 - 17.30 น.	ทดสอบหลังฝึกอบรม / พิธีปิดการฝึกอบรม	
		รวมเวลาการฝึกอบรม	7 ชั่วโมง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

เนื้อหา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษาและการจัดการชั้นเรียน

วัตถุประสงค์

1. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบาย / อภิปรายความสัมพันธ์เชื่อมโยงและแนวทางในการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้ได้อย่างถูกต้อง

1.1 การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา

1.2 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา

1.3 การจัดการชั้นเรียน

1.4 การจัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอน

1.5 เทคนิคการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา

2. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนทางพลศึกษาเมื่อกำหนดสถานการณ์ตัวอย่างได้อย่างเหมาะสม

3. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำเสนอวิธีการจัดการเรียนรู้พลศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์โดยใช้ทักษะในการเขียนแผนการเรียนรู้พลศึกษาได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมการอบรม

1. บรรยายโดยวิทยากร

2. อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าอบรมกับวิทยากร

3.การฝึกปฏิบัติในกิจกรรม

3.1 การวิเคราะห์ แผนการจัดการเรียนรู้พลศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา

3.2การปรับปรุงและแก้ไขแผนการเรียนรู้พลศึกษาให้เหมาะสมถูกต้องตามหลักวิชาการ

4. การนำเสนอผลการปฏิบัติงาน

5. การให้ข้อเสนอแนะจากวิทยากร

วิธีการฝึกอบรม

1. วิทยากรซักถามปัญหาเรื่องการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษาให้ ผู้เข้าอบรมอภิปรายและวิทยากรสรุปแนวความคิด และกิจกรรมปฏิบัติเสริมทักษะ

2. วิทยากรบรรยายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้พลศึกษา ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมปฏิบัติเสริมทักษะ

3. วิทยากรบรรยายการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมปฏิบัติเสริมทักษะ

4. วิทยากรบรรยาย การจัดการชั้นเรียน ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมปฏิบัติเสริมทักษะ

5. วิทยากรบรรยายการจัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอน ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมปฏิบัติเสริมทักษะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

6. วิทยากรบรรยายเทคนิคการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมปฏิบัติเสริมทักษะ

7. แบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม มอบหมายงานตามใบงาน

8. ลงมือปฏิบัติการตามกิจกรรม (โดยมีผู้ช่วยวิทยากรให้คำแนะนำประจำกลุ่ม)

9. นำเสนอให้แต่ละกลุ่มนำเสนอและวิทยากรจะให้คำแนะนำไปพร้อม ๆ กันทีละประเด็น

10. วิทยาการร่วมกับผู้เข้าอบรมสรุปองค์ความรู้ ในเรื่องการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา

สาระสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ผู้สอนต้องทำความเข้าใจซึ่งประกอบไปด้วยมิติใหม่ของการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในศตวรรษที่ 21 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน การจัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอน ในขณะเดียวกันต้องใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา

สื่อ

1.ใบกิจกรรม

2. Power point

3. เอกสารประกอบการอบรม

4.อุปกรณ์สำนักงาน เช่น กระดาษฟลิปชาร์ท ปากกาเคมี เป็นต้น

แนวทางการประเมิน

1. การประเมินผลงานจากกิจกรรม

2. การประเมินผลการนำเสนอ

หมายเหตุ: ระยะเวลาในแต่ละประเด็น สามารถยืดหยุ่นได้ ขึ้นอยู่กับผู้เข้ารับการอบรม โดยวิทยากรเป็นผู้ควบคุมตามความเหมาะสม ในระยะเวลาที่กำหนดไว้ (3 ชั่วโมง)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

เนื้อหา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา

วัตถุประสงค์

1. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบาย/อภิปรายความสัมพันธ์เชื่อมโยงและแนวทางในการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้ได้อย่างถูกต้อง

1.1 หลักการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา

1.2 การประเมินผลทางพลศึกษา

1.3 การประเมินผลพลศึกษาตามสภาพความเป็นจริง

2. วิเคราะห์ สภาพปัญหาการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาเมื่อกำหนดสถานการณ์ตัวอย่างได้ อย่างเหมาะสม

3.นำเสนอวิธีการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์โดยใช้ทักษะออกแบบการวัดและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมการอบรม

1. บรรยายโดยวิทยากร
2. อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าอบรมกับวิทยากร
3. การฝึกปฏิบัติในกิจกรรม

3.1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา

3.2การสร้างและเลือกใช้ เครื่องมือวัดผลทางพลศึกษาให้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ

4. การนำเสนอผลการปฏิบัติงาน

5.การให้ข้อเสนอแนะจากวิทยากร

วิธีการฝึกอบรม

1. วิทยากรซักถามปัญหาการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาให้ผู้เข้าอบรมอภิปรายและวิทยากรสรุป

2. วิทยากรบรรยายหลักการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกิจกรรมปฏิบัติเสริมทักษะ

3. วิทยากรบรรยายการประเมินผลพลศึกษาตามสภาพจริง ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกิจกรรมปฏิบัติเสริมทักษะ

4. วิทยากรบรรยายการประเมินผลทางพลศึกษา ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกิจกรรมปฏิบัติเสริมทักษะ

5. วิทยากรสรุปการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา

6. แบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม มอบหมายงานตามใบงาน

7. ลงมือปฏิบัติการตามกิจกรรม (โดยมีผู้ช่วยวิทยากรให้คำแนะนำประจำกลุ่ม)

8. นำเสนอให้แต่ละกลุ่มนำเสนอที่ละกลุ่มและวิทยากรจะให้คำแนะนำหลังจากนำเสนอครบทุกกลุ่ม

9. วิทยากรร่วมกับผู้เข้าอบรมสรุปองค์ ความรู้ ในเรื่องการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา

CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาระสำคัญ

การวัดและการประเมินผลทางพลศึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้สอนทางพลศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับหลักวิธีการ เครื่องมือกระบวนการวัดกระบวนการประเมินผลทางพลศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้การวัดผลทางพลศึกษามี ประสิทธิภาพและได้ผลตรงตามที่ต้องการและถูกต้องตามหลักวิชาการ

สื่อ

1. ใบกิจกรรม
2. Power point
3. เอกสารประกอบการอบรม
4. อุปกรณ์สำนักงาน เช่น กระดาษฟลิปชาร์ท ปากกาเคมี เป็นต้น

แนวทางการประเมิน

1. การประเมินผลงานจากกิจกรรม
2. การประเมินผลการนำเสนอ

หมายเหตุ: ระยะเวลาในแต่ละประเด็น สามารถยืดหยุ่นได้ ขึ้นอยู่กับผู้เข้ารับการอบรม โดยวิทยากรเป็นผู้ควบคุมตามความเหมาะสม ในระยะเวลาที่กำหนดไว้ (4 ชั่วโมง)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เนื้อหา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

วัตถุประสงค์

1. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบาย/อภิปรายเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทาง พลศึกษาต่อไปนี้ได้อย่างถูกต้อง

1.1 ความหมายของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา

1.2 วัตถุประสงค์และความสำคัญของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา

1.3 ประเภทของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

2. วิเคราะห์ สภาพปัญหาการเลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

3.นำเสนอนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษาโดยใช้ทักษะ การออกแบบ และความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมการอบรม

1. บรรยายโดยวิทยากร

2. อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าอบรมกับวิทยากร

3. การฝึกปฏิบัติในกิจกรรม

3.1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการเลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

3.2การสร้างและเลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษาให้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ

4. การนำเสนอผลการปฏิบัติงาน

5.การให้ข้อเสนอแนะจากวิทยากร

วิธีการฝึกอบรม

1. วิทยากรซักถามปัญหาของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษาให้ผู้เข้าอบรมอภิปรายและ วิทยากรสรุป

2. วิทยากรบรรยายเกี่ยวกับความหมายของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมปฏิบัติเสริมทักษะ

3. วิทยากรบรรยายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และความสำคัญของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมปฏิบัติเสริมทักษะ

4. วิทยากรบรรยายเกี่ยวกับประเภทของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมปฏิบัติเสริมทักษะ

5. วิทยากรสรุปเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

6. แบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม มอบหมายงานตามใบงาน

7. ลงมือปฏิบัติการตามกิจกรรม (โดยมีผู้ช่วยวิทยากรให้คำแนะนำประจำกลุ่ม)

8. นำเสนอให้แต่ละกลุ่มนำเสนอที่ละกลุ่มและวิทยากรจะให้คำแนะนำหลังจากนำเสนอครบทุกกลุ่ม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

9. วิทยากรร่วมกับผู้เข้าอบรมสรุปองค์ความรู้ ในเรื่องนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทาง พลศึกษา

สาระสำคัญ

นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา ศึกษาความหมาย ความสำคัญ ประเภทของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา คุณค่าและความสัมพันธ์ของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา วิธีการเลือก การดัดแปลง การผลิต การใช้ การเก็บและการบำรุงรักษา การสำรวจแหล่งนวัตกรรมและ เทคโนโลยี ตลอดจนทางด้านการกีฬา การเปลี่ยนแปลงทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในทางการกีฬา

สื่อ

1. ใบกิจกรรม
2. Power point
3. เอกสารประกอบการอบรม
4. อุปกรณ์สำนักงาน เช่น กระดาษฟลิปชาร์ท ปากกาเคมี เป็นต้น

แนวทางการประเมิน

1. การประเมินผลงานจากกิจกรรม
2. การประเมินผลการนำเสนอ

หมายเหตุ: ระยะเวลาในแต่ละประเด็น สามารถยืดหยุ่นได้ ขึ้นอยู่กับผู้เข้ารับการอบรม โดยวิทยากรเป็นผู้ควบคุมตามความเหมาะสม ในระยะเวลาที่กำหนดไว้ (3 ชั่วโมง)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เนื้อหา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา

วัตถุประสงค์

ผู้เข้ารับการอบรมสามารถ

1. อธิบาย/อภิปราย ความสัมพันธ์เชื่อมโยงและแนวทางในการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้ได้อย่างถูกต้อง

1.1 หลักการและแนวคิดในการทำการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา

1.2 ขอบข่ายของงานวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา

1.3 การฝึกปฏิบัติการเขียนงานวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา

2. วิเคราะห์งานวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษาเมื่อกำหนดตัวอย่างการวิจัยให้ได้อย่าง เหมาะสม

3. นำเสนอการปฏิบัติการเขียนงานวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์โดยใช้ทักษะออกแบบงานวิจัยได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมการอบรม

1. บรรยายโดยวิทยากร

2. อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าอบรมกับวิทยากร

3. การฝึกปฏิบัติในกิจกรรม

3.1 การวิเคราะห์งานวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา

3.2 การปฏิบัติการเขียนงานวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษาให้ถูกต้องเหมาะสมตาม

หลักวิชาการ

4. การนำเสนอผลการปฏิบัติงาน

5. การให้ข้อเสนอแนะจากวิทยากร

วิธีการฝึกอบรม

1. วิทยากรซักถามปัญหาการการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา ให้ผู้เข้าอบรมอภิปรายและวิทยากรสรุป

2. วิทยากรบรรยาย หลักการและแนวคิดในการทำการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมเสริมทักษะปฏิบัติ

3. วิทยากรบรรยายการขอบข่ายของงานวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมเสริมทักษะปฏิบัติ

4. วิทยากรบรรยายการฝึกปฏิบัติการเขียนงานการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมเสริมทักษะปฏิบัติ

5. วิทยากรสรุปการเขียนวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา

6. แบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม มอบหมายงานตามใบงาน

7. ลงมือปฏิบัติการตามกิจกรรม (โดยมี ผู้ช่วยวิทยากรให้คำแนะนำประจำกลุ่ม)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

8. นำเสนอ ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอที่ละกลุ่มและวิทยากรจะให้คำแนะนำหลังจากนำเสนอครบทุกกลุ่ม

9. วิทยากรร่วมกับผู้เข้าอบรมสรุปองค์ความรู้ ในเรื่องการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา

สาระสำคัญ

การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียน ซึ่งผู้ สอนต้องดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสมได้

สื่อ

1. ใบกิจกรรม
2. Power point
3. เอกสารประกอบการอบรม
4. อุปกรณ์สำนักงาน เช่น กระดาษฟลิปชาร์ท ปากกาเคมี เป็นต้น

แนวทางการประเมิน

1. การประเมินผลงานจากกิจกรรม
2. การประเมินผลการนำเสนอ

หมายเหตุ: ระยะเวลาในแต่ละประเด็น สามารถยืดหยุ่นได้ ขึ้นอยู่กับผู้เข้ารับการอบรม โดยวิทยากรเป็นผู้ควบคุมตามความเหมาะสม ในระยะเวลาที่กำหนดไว้ (4 ชั่วโมง)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่างหลักสูตรเตรียมความพร้อมฯ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษา

พัฒนาโดย
พงศธร ไพจิตร
นิสิตปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

วัตถุประสงค์

1. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบาย/อภิปรายเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทาง พลศึกษาต่อไปนี้ได้อย่างถูกต้อง

1.1 ความหมายของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา

1.2 วัตถุประสงค์และความสำคัญของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา

1.3 ประเภทของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

2. วิเคราะห์ สภาพปัญหาการเลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

3.นำเสนอนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษาโดยใช้ทักษะ การออกแบบ และความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมการอบรม

1. บรรยายโดยวิทยากร
2. อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าอบรมกับวิทยากร
3. การฝึกปฏิบัติในกิจกรรม

3.1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการเลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

3.2การสร้างและเลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษาให้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ

4. การนำเสนอผลการปฏิบัติงาน
5.การให้ข้อเสนอแนะจากวิทยากร

วิธีการฝึกอบรม

1. วิทยากรซักถามปัญหาของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษาให้ผู้เข้าอบรมอภิปรายและ วิทยากรสรุป
2. วิทยากรบรรยายเกี่ยวกับความหมายของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมปฏิบัติเสริมทักษะ
3. วิทยากรบรรยายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และความสำคัญของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมปฏิบัติเสริมทักษะ
4. วิทยากรบรรยายเกี่ยวกับประเภทของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมปฏิบัติเสริมทักษะ
5. วิทยากรสรุปเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา
6. แบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม มอบหมายงานตามใบงาน
7. ลงมือปฏิบัติการตามกิจกรรม (โดยมีผู้ช่วยวิทยากรให้คำแนะนำประจำกลุ่ม)
8. นำเสนอให้แต่ละกลุ่มนำเสนอที่ละกลุ่มและวิทยากรจะให้คำแนะนำหลังจากนำเสนอครบทุกกลุ่ม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

9. วิทยากรร่วมกับผู้เข้าอบรมสรุปองค์ความรู้ ในเรื่องนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทาง พลศึกษา

สาระสำคัญ

นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา ศึกษาความหมาย ความสำคัญ ประเภทของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา คุณค่าและความสัมพันธ์ของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา วิธีการเลือก การดัดแปลง การผลิต การใช้ การเก็บและการบำรุงรักษา การสำรวจแหล่งนวัตกรรมและ เทคโนโลยี ตลอดจนทางด้านการกีฬา การเปลี่ยนแปลงทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในทางการกีฬา

สื่อ

1. ใบกิจกรรม
2. Power point
3. เอกสารประกอบการอบรม
4. อุปกรณ์สำนักงาน เช่น กระดาษฟลิปชาร์ท ปากกาเคมี เป็นต้น

แนวทางการประเมิน

1. การประเมินผลงานจากกิจกรรม
2. การประเมินผลการนำเสนอ

หมายเหตุ: ระยะเวลาในแต่ละประเด็น สามารถยืดหยุ่นได้ ขึ้นอยู่กับผู้เข้ารับการอบรม โดยวิทยากรเป็นผู้ควบคุมตามความเหมาะสม ในระยะเวลาที่กำหนดไว้ (3 ชั่วโมง)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เนื้อหา
นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

2.1 ความหมายของนวัตกรรมและเทคโนโลยี

รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษาโดยทั่วไปนั้นจะให้ความสำคัญกับการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม กระบวนการพัฒนาอย่างน้อยต้องประกอบด้วยการสร้าง การตรวจสอบผล และการปรับปรุง จนกระทั่งได้นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงและขยายผลต่อไป

2.1.1. ความหมายของนวัตกรรมและเทคโนโลยี

นวัตกรรม หมายถึง การนำเอาแนวคิด กระบวนการ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ซึ่งอาจเป็นสิ่งใหม่ทั้งหมดหรือหรือใหม่เพียงบางส่วนแล้วนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนหรือนำมาใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนหรือพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นและผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม เกิดแรงจูงใจและประหยัดเวลาในการเรียน เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีมีคุณภาพ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ลักษณะของนวัตกรรมที่ดี

1) ตรงกับความจำเป็นของสถานการณ์การจัดการเรียนรู้ โดยมุ่งการแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างในการจัดการเรียนรู้

2) มีความน่าเชื่อถือและเป็นไปได้สูงที่จะแก้ปัญหาทางการเรียนการสอน ซึ่งเหตุผลที่สนับสนุนว่านวัตกรรมที่คิดค้นมีความเชื่อถือได้นั้น น่าจะมาจากการมีทฤษฎีหรืองานวิจัยรองรับ

3) สามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์จริง นวัตกรรมที่ดีจะต้องมีแนวทางใช้หรือแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ได้ง่ายสะดวกโดยไม่จำเป็นต้องจัดปัจจัยแวดล้อมเป็นพิเศษ และควรอยู่บนพื้นฐานของการประหยัด

4) มีผลการพิสูจน์เชิงประจักษ์แล้วว่าได้ทดลองในสถานการณ์จริงแล้วสามารถแก้ปัญหาปัญหาหรือปรับปรุงเพิ่มพูนคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ได้เป็นที่พอใจ

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้คือ รูปแบบใหม่ๆ ของการสร้างตัวปัจจัย (Input) ของการเรียนรู้ เช่น สร้างสื่อต่างๆ และรูปแบบใหม่ๆ ของกระบวนการ (Process) เช่น แผนการสอน เทคนิควิธีสอน กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีวัดผล วิธีใช้สื่อ เป็นต้น

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) มาจากคำว่า “เทคโนโลยี” รวมกับคำว่า “สารสนเทศ” “เทคโนโลยี” หมายถึง สิ่งที่มนุษย์พัฒนาขึ้น เพื่อช่วยในการทำงานหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรวัสดุ หรือ แม้กระทั่งสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น ระบบหรือกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้การดำรงชีวิตของมนุษย์ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น “สารสนเทศ” หมายถึง ข้อมูล ข้อเท็จจริง ข่าวสาร ความรู้ ที่ได้มีการบันทึก ประมวลหรือดำเนินการด้วยวิธีใดๆไว้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์และเผยแพร่ทั้งส่วนบุคคลและสังคม ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสารสนเทศ ทำให้สารสนเทศมีประโยชน์ และใช้งานได้กว้างขวางมากขึ้น เทคโนโลยีสารสนเทศรวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ

ที่จะรวบรวม จัดเก็บ ใช้งาน ส่งต่อ หรือสื่อสารระหว่างกัน เทคโนโลยีสารสนเทศเกี่ยวข้องโดยตรงกับเครื่องมือเครื่องใช้ในการจัดการ สารสนเทศ ซึ่งได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์รอบข้าง ขั้นตอน วิธีการดำเนินการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับซอฟต์แวร์ เกี่ยวข้องกับตัวข้อมูล เกี่ยวข้องกับบุคลากร เกี่ยวข้องกับกรรมวิธีการดำเนินงานเพื่อให้ข้อมูลเกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้แล้วยังรวมไปถึง โทรทัศน์ วิทยุ โทรศัพท์ โทรสาร หนังสือพิมพ์ นิตยสารต่างๆ ฯลฯ

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) คือ การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสารสนเทศ ทำให้สารสนเทศมีประโยชน์ และใช้งานได้กว้างขวางมากขึ้น เทคโนโลยีสารสนเทศรวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ที่จะรวบรวม จัดเก็บ ใช้งาน ส่งต่อ หรือสื่อสารระหว่างกัน ในระบบสารสนเทศนั้นประกอบด้วย 5 ส่วนหลักๆ ได้แก่ บุคลากร ขั้นตอนการทำงาน ซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ และข้อมูล ปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของประชาชนทั้งด้านการติดต่อสื่อสาร การเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ การดำเนินธุรกิจ และอื่นๆ อีกนับไม่ถ้วน

วัตถุประสงค์และความสำคัญของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากสถานการณ์ที่ครูผู้สอนในสถานศึกษาพบว่า เป็นปัญหาที่แท้จริงในการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงมีความจำเป็นต้องคิดค้นนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นวัตกรรมเป็นเครื่องช่วยนำไปสู่ผลผลิตที่ต้องการนั่นเอง โดยมีข้อสังเกตดังนี้

1) นวัตกรรมเป็นเรื่องของการจัดสร้างพัฒนาปัจจัยและกระบวนการ

2) นวัตกรรมที่เหมาะสมคือ นวัตกรรมที่สามารถลดหรือแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริงโดยพิสูจน์ได้จากการตรวจสอบว่าเมื่อนำไปใช้แล้วช่วยทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในผลผลิตที่ต้องการได้หรือไม่

3) วงจรของนวัตกรรมสามารถสรุปตามลำดับขั้นตอนที่สำคัญได้ดังนี้

3.1) กำหนดปัญหา

3.2) ตั้งวัตถุประสงค์

3.3) พัฒนานวัตกรรม

3.4) นำนวัตกรรมไปใช้จริง

3.5) ประเมินการใช้นวัตกรรมว่าแก้ปัญหาหรือบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด

องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ

ในระบบสารสนเทศนั้นประกอบด้วย 5 ส่วนหลักๆ ได้แก่ บุคลากร ขั้นตอนการทำงาน ซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ และข้อมูล

1) บุคลากร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เพราะบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และเข้าใจวิธีการในการดำเนินการ และจัดการเกี่ยวกับสารสนเทศทั้งหมด บุคลากรจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2) ขั้นตอนการปฏิบัติ หมายถึง ระเบียบวิธีการปฏิบัติงานในการจัดเก็บรักษาข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่จะทำให้เป็นสารสนเทศได้ เช่น การกำหนดให้มีการป้อนข้อมูลทุกวัน การปรับปรุงแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องอยู่เสมอ

3) เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือฮาร์ดแวร์ เป็นอุปกรณ์ที่ประมวลผลข้อมูลเพื่อสร้างข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วยคีย์บอร์ด เมาส์ จอภาพ หน่วยระบบ และอุปกรณ์อื่นๆ เครื่องคอมพิวเตอร์หรือฮาร์ดแวร์จะถูกควบคุมโดยซอฟต์แวร์เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการจัดการสารสนเทศ

4) ซอฟต์แวร์ หรือโปรแกรมในระบบคอมพิวเตอร์ ประกอบด้วยซอฟต์แวร์ระบบ (System Software) และซอฟท์แวร์แอพพลิเคชั่น (Application Software) เป็นชุดคำสั่งที่เรียงเป็นลำดับขั้นตอนมีหน้าที่สั่งให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานตามวัตถุประสงค์ และประมวลผลเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ

5) ข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับบุคคล วัตถุหรือสถานที่ ข้อมูลมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะใช้เป็นเครื่องช่วยในการวางแผนงานการบริหารจัดการ ดังนั้นข้อมูลจะต้องมีความถูกต้อง มีความเที่ยงตรง สามารถเชื่อถือได้ มีความเป็นปัจจุบัน สามารถตรวจสอบได้ และมีความสมบูรณ์ชัดเจน

ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้มีการพัฒนาคิดค้นสิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่อการดำชีวิตเป็นอันมาก เทคโนโลยีได้เข้ามาเสริมปัจจัยพื้นฐานการดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดี เทคโนโลยีทำให้การสร้างที่พักอาศัยมีคุณภาพมาตรฐาน สามารถผลิตสินค้าและให้บริการต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์มากขึ้น เทคโนโลยีทำให้ระบบการผลิตสามารถผลิตสินค้าได้เป็นจำนวนมากมีราคาถูกลง สินค้าได้คุณภาพ เทคโนโลยีทำให้มีการติดต่อสื่อสารกันได้สะดวก การเดินทางเชื่อมโยงถึงกันทำให้ประชากรในโลกติดต่อรับฟังข่าวสารกันได้ตลอดเวลา

เมื่อนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องมีวิธีการคัดเลือกหรือสร้างสรรค์เครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษานั้น ได้มีผู้คิดค้นนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษาไว้มากมาย เราสามารถเลือกใช้หรือนำมาพัฒนานวัตกรรมให้ดียิ่งขึ้นได้

ประเภทของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

ประเภทของนวัตกรรมการเรียนรู้

นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนสามารถสร้างหรือพัฒนาขึ้นมาสำหรับใช้ในการเรียนการสอนหรือการวิจับเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1) กิจกรรมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้หรือเทคนิควิธีสอน (Instruction) นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ใช้กันเท่าไป ได้แก่

- บทเรียนสำเร็จรูป
- ชุดการเรียนการสอน
- ชุดฝึก
- แบบฝึก
- แผนการสอนที่เน้น (กิจกรรม/เทคนิควิธีสอน/รูปแบบการสอน/กระบวนการสอน)
- ชุดพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน
- เพลง/เกมการละเล่น/นิทาน/บทบาทสมมติ

- ฯลฯ

2) สื่อการเรียนการสอนที่จัดขึ้นใหม่หรือสิ่งประดิษฐ์ (Invention) นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ใช้โดยทั่วไป ได้แก่

- สื่อประสม
- วีดีทัศน์
- แบบจำลอง
- รูปภาพ/แผนภาพ/แผ่นโปร่งใส
- เกมประดิษฐ์/เกมฝึกทักษะ
- CAI
- ฯลฯ

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information technology : IT) คือ เทคโนโลยีสำหรับการประมวลผลสารสนเทศ ซึ่งครอบคลุมถึงการรับ-ส่ง การแปลง การจัดเก็บ การประมวลผล และการค้นคืนสารสนเทศ ในการประยุกต์ การบริการ และพื้นฐานทางเทคโนโลยี

เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถแบ่งกลุ่มย่อยเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ คอมพิวเตอร์, การสื่อสาร และข้อมูลแบบมัลติมีเดีย ซึ่งในแต่ละกลุ่มนี้ยังแบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆ ได้อีกมากมาย องค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนนี้ ยังต้องอาศัยการทำงานร่วมกัน ยกตัวอย่างเช่น เซิร์ฟเวอร์ (คอมพิวเตอร์) เป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบเครือข่าย (การสื่อสาร) โดยมีการส่งข้อมูลต่าง ๆ ไปยังเครื่องลูก (ข้อมูลแบบมัลติมีเดีย)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

การวางแผนและขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรมทางพลศึกษา

ปัจจุบันมีนวัตกรรมทางพลศึกษาจำนวนมากถูกนำเสนอให้นำมาใช้ในการพัฒนาการศึกษา เช่น นวัตกรรมทางการสอน นวัตกรรมหลักสูตร นอกจากนี้ยังมีนวัตกรรมอย่างอื่นอีก ทำให้แนวคิดเรื่องนี้ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ โดยทั่วไปแล้วครู ได้รับการฝึกฝนในเรื่องนี้มาอย่างเข้มงวดในสถาบันการผลิตครูแต่ละแห่ง สิ่งที่ขาดอยู่น่าจะอยู่ที่การนำความรู้เหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ให้เข้าบริบทการทำงานที่แตกต่างกันของแต่ละคน เช่น การทำงานในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้ไกลแตกต่างกัน การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนครู ผู้ปกครอง ผู้เรียน และผู้นำชุมชนต่างกัน ดังนั้น การที่เราจะแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ใด ๆ เราจำเป็น ต้องมีการประดิษฐ์คิดค้น วิธีการ หรือนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ อาจด้วยการทำขึ้นใหม่ทั้งหมดหรือการปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่แล้วหรือออกแบบเพื่อพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ เทคนิคหรือวิธีการขึ้นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบใหม่ให้สอดคล้องกับการแก้ปัญหาหรือตรงกับความต้องการที่คาดหวังไว้

วิธีการหรือนวัตกรรม ที่ได้มาต้องเป็นเครื่องมือที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน ช่วยกระตุ้นความสนใจและเป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะปฏิบัติ และทัศนคติได้ตามที่ผู้สอนต้องการ

การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ไม่ว่าจะอยู่ในลักษณะใด หากผู้สอนมีการนำนวัตกรรมการเรียนรู้มาเป็นเครื่องมือแล้ว ย่อมสามารถเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายยิ่งขึ้นทั้งสิ้น ขณะเดียวกัน นวัตกรรมหรือวิธีการเรียนรู้ที่นำมาใช้นั้นต้องได้รับการพัฒนาขึ้นมา อย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ด้วย จึงจะเป็นผลดีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

การสร้างนวัตกรรมขึ้นมาใช้ผู้สอนต้องพิจารณาถึงลักษณะเฉพาะและคุณสมบัติของนวัตกรรมเสียก่อนเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การสอน มิเช่นนั้นอาจก่อให้เกิดข้อผิดพลาดจนผู้เรียนสับสนหรือได้รับประสบการณ์ที่เบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายที่ผู้สอนต้องการได้

ลำดับต่อไป ให้เรามาทำความเข้าใจเกี่ยวกับ “ขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรมหรือวิธีการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ” เป็นอย่างไร ซึ่งมี 9 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างกรอบแนวคิดในการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดคุณลักษณะนวัตกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 5 สำรวจทรัพยากรการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ขั้นตอนที่ 6 ออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 7 วางแผนและดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 8 ตรวจสอบ ทดลองและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 9 สรุปและประเมินผลการเรียนรู้

ในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดอย่างไร บ้าง ให้ครูผู้สอนที่จะทำการวิจัยได้ตั้งใจศึกษาและทำความเข้าใจด้วยตนเองให้แจ่มแจ้งและจริงจัง ดังจะได้อธิบายต่อไป

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างกรอบแนวคิดในการพัฒนา

ให้พิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตร เนื้อหาและเนื้อเรื่องที่จะสอน โดยให้พิจารณาถึงความจำเป็น สภาพความต้องการและความสำคัญ ที่ผู้สอนควรกำหนดขอบเขตการนำเสนอเนื้อหาด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้เป็นหัวข้อหลักและหัวข้อรองตามลำดับ

1.2 ศึกษาจุดเด่นและจุดด้อยของเนื้อหาวิชา เพื่อให้ทราบสภาพพื้นฐานเบื้องต้นด้านโครงสร้าง สาระสำคัญและรายละเอียดที่ต้องดำเนินการปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

1.3 ศึกษาสภาพปัญหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และระดับความต้องการในขณะนั้น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและช่วยให้นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องและเหมาะสม กับปัญหาหรือความต้องการที่เกิดขึ้น

1.4 กำหนดแนวทางการพัฒนาและการประเมินคุณภาพนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นว่า ต้องการนำไปให้ผู้สอนหรือผู้เรียนใช้ และหลังจากใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นตามกระบวนการที่กำหนดไว้แล้ว ผู้เรียนจะบรรลุเป้าหมายได้อย่างไร และจะทราบได้อย่างไรว่านวัตกรรม นั้นประสบความสำเร็จในการนำไปใช้งานนั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์หลักสูตร ให้วิเคราะห์หาองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 วิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหา เพื่อศึกษาถึงองค์ประกอบของเนื้อหาว่ามีลักษณะ โครงสร้างตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ ควรประกอบด้วยสาระที่เป็นแกนหลักและรายละเอียดใดบ้างที่ทำให้เนื้อหาสาระที่กำหนดขึ้นสามารถนำไปพัฒนานวัตกรรมได้อย่างเหมาะสม มีความสมบูรณ์ ทันสมัย และตรงตามวัตถุประสงค์

2.2 วิเคราะห์ความยาวนานของเวลาที่ใช้ เพื่อแบ่งเนื้อหาสาระและจัดลำดับการนำเสนอนวัตกรรมให้เหมาะสมกับความคงทนในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละกลุ่มแต่ละวัย

2.3 วิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อพิจารณาคุณลักษณะผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ประสบการณ์เดิม ลักษณะทางกายภาพ สติปัญญา อารมณ์ ความต้องการ เจตคติ เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ของผู้เรียน

เนื่องจากลักษณะของผู้เรียนจะมีผลโดยตรงต่อการพิจารณาเลือกพัฒนานวัตกรรมตลอดจนวิธีการนำเสนอให้ สอดคล้องและเหมาะสมกับการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ให้พิจารณาจากวิธีการกำหนดให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมที่แสดงถึงการเรียนรู้และระดับของพฤติกรรมที่ต้องการด้วยการจัดลำดับเนื้อหา กำหนดเวลาการนำเสนอและกิจกรรม เพื่อให้นวัตกรรมสามารถถ่ายทอดพฤติกรรมและคุณลักษณะที่ต้องการให้แก่ผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสามารถแบ่งประเภทการเรียนรู้และระดับการเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ ดังนี้

3.1 พุทธิพิสัย (Cognitive) เป็นการรับข้อมูลและเนื้อหาความรู้จากสิ่งที่ง่ายไปสู่สิ่งยาก อันเป็นการพัฒนาด้านสติปัญญาของมนุษย์ ซึ่งมี 6 ระดับ ได้แก่ 1) รู้และจำได้ 2) เข้าใจเรื่องราว 3) นำไปใช้ได้ 4) วิเคราะห์ได้ 5) สังเคราะห์ได้ และ 6) ประเมินคุณค่าได้

3.2 ทักษะพิสัย (Psycho-Motor) เป็นการเรียนรู้ที่แสดงออกในด้านทักษะและความสามารถทางด้านการบังคับกลไกของร่างกายในการปฏิบัติงานต่างๆ มี 7 ระดับ ได้แก่ 1) รับรู้การกระทำ 2) เตรียมความพร้อม 3) ตอบสนองตามสภาพ 4) ปรับกลไกการตอบสนอง 5) ตอบสนองโดยอัตโนมัติ 6) ดัดแปลงกระบวนการตอบสนอง และ 7) ปรับประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น

3.3 จิตพิสัย (Affective) เป็นการเรียนรู้ที่แสดงออกด้านทัศนคติ ความรู้สึก เพื่อพัฒนาพฤติกรรมหรือบุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคล มี 5 ระดับ ได้แก่ 1) ตั้งใจรับรู้ 2) ยอมรับและเชื่อถือ 3) เห็นคุณค่า 4) จัดระบบคุณค่าได้ 5) สร้างลักษณะนิสัย

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดคุณลักษณะนวัตกรรมการเรียนรู้ ให้นำเอาวัตถุประสงค์มาเป็นกรอบคุณลักษณะ โดยให้พิจารณาคุณลักษณะดังต่อไปนี้

4.1 คุณลักษณะของนวัตกรรมการเรียนรู้ด้านประเภทการใช้งานจัดอยู่ในประเภทใด เช่น นวัตกรรมประเภทเครื่องฉาย นวัตกรรมประเภทไม่ใช้เครื่องฉาย นวัตกรรมประเภทเครื่องเสียง เป็นต้น

4.2 คุณลักษณะของนวัตกรรมการเรียนรู้ด้านลำดับขั้นการเรียนรู้ ควรใช้นวัตกรรมในลำดับใดตามลำดับขั้นการเรียนรู้แบบกรวยประสบการณ์ ซึ่งมีการเรียงลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์เรียนรู้จากมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ 1) ประสบการณ์ตรง 2) ประสบการณ์รอง 3) ประสบการณ์จากการแสดง 4) การสาธิต 5) การศึกษานอกสถานที่ 6) นิทรรศการ 7) โทรทัศน์ 8) ภาพยนตร์ 9) การบันทึกเสียง 10) วิทยุ 11) ภาพนิ่ง 12) ทัศนสัญญาณ 13) วจนสัญญาณ

4.3 คุณลักษณะของนวัตกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากนวัตกรรมมีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดประสบการณ์และช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ในระดับที่แตกต่างกัน ดังนั้นจะต้องพิจารณา

คัดเลือกนวัตกรรมให้สอดคล้องกับประเภทของลักษณะข้อมูลและประสิทธิภาพการรับรู้ของผู้เรียน ดังนี้

ลักษณะข้อมูล/นวัตกรรม	ข้อมูลเชิงสถิติและตัวเลข	ภาพและสถานการณ์จริง	หลักการแนวคิดทฤษฎี	ขั้นตอนการปฏิบัติ	แนวคิดค่านิยม เจตคติ
ภาพนิ่ง	***	**	**	**	*
ภาพยนตร์	**	***	***	***	***
โทรทัศน์	**	***	***	**	**
วัสดุ ๓ มิติ	*	*	*	*	*
เทป	*	**	*	**	**
บันทึกเสียง	*	**	*	***	***
การสาธิต	***	*	**	**	**
สิ่งพิมพ์	**	*	**	**	**
การบรรยาย	***	**	***	**	**

*** ประสิทธิภาพสูงสุด ** ประสิทธิภาพปานกลาง * ประสิทธิภาพต่ำ

ขั้นตอนที่ 5 การสำรวจทรัพยากรการพัฒนานวัตกรรม ให้มีการสำรวจทรัพยากรพัฒนานวัตกรรม การเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

5.1 สำรวจบุคลากร ควรสำรวจบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่เกี่ยวข้อง อาจได้แก่ 1) นักเทคโนโลยีการศึกษาด้านการพัฒนาการทดสอบและทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ 2) นักวิชาการด้านหลักสูตรและเนื้อหา 3) นักจิตวิทยาการศึกษาด้านพฤติกรรมและพัฒนาการเรียนรู้ 4) ผู้สอนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน 5) นักวัดและประเมินผลที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

5.2 สำรวจเครื่องมือ วัสดุและอุปกรณ์ ให้สำรวจก่อนดำเนินงานเพื่อเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการนำเครื่องมือ วัสดุและอุปกรณ์มาใช้เพราะกระบวนการพัฒนาจำเป็นต้องใช้เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป รวมทั้งจะได้คำนวณถึงปริมาณหรืองบประมาณในการดำเนินการ

5.3 สำรวจงบประมาณ ให้ทำการสำรวจงบประมาณเพื่อดำเนินการซึ่งอาจโดยการเขียนโครงการขอรับการสนับสนุนจากโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีเมตตาจิตที่จะให้การอนุเคราะห์ 5.4 สำรวจสถานที่ ให้ทำการสำรวจสถานที่ที่จะนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ว่ามีความ เหมาะสมเพียงใด รวมทั้งสภาพแวดล้อมข้างเคียงด้วย

ขั้นตอนที่ 6 การออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้

การออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ดี ต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนวัตกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้น ให้พิจารณาโดยยึดหลักการดังนี้

6.1 หลักการและทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการและทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษา ดังนี้

1) การเสริมแรง นวัตกรรมการเรียนรู้ต้องมีอิทธิพลต่อการจูงใจผู้เรียนให้มากที่สุดหรือมากกว่าที่เคยใช้มา

2) การให้ความรู้เฉพาะเรื่องนวัตกรรมการเรียนรู้ต้องเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เนื้อหาสาระให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้มากที่สุด

3) ความสัมพันธ์เนื้อหาและแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกของนวัตกรรมที่ดีมีคุณค่าและมีความหมายต่อผู้เรียนต้องสัมพันธ์กันในขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4) พื้นฐานของการรับรู้ ความประณีต ความละเอียด ความสัมพันธ์กันและความชัดเจนของเนื้อหาพื้นฐานของการรับรู้ย่อมมีอิทธิพลต่อการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้อย่างยิ่ง

5) การใช้องค์ประกอบ ความคุ้นเคยของผู้เรียนและการใช้เทคนิคการนำเสนอของผู้สอนต้องสอดคล้องกับทัศนคติของผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนานวัตกรรม

6) ความเป็นรูปธรรม นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อผู้เรียนสามารถสัมผัสได้อย่างเป็นรูปธรรมเป็นสิ่งที่ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นอย่างยิ่ง

7) อัตราส่วนของเนื้อหาสาระ ในขณะนำนวัตกรรมไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องกำหนดปริมาณเนื้อหาและจัดลำดับการนำเสนอให้มีอิทธิพลและส่งผลต่อการเรียนรู้มากที่สุด

8) การจัดตัวแปรทางการสอนนวัตกรรมการเรียนรู้ต้องสามารถจัดสภาพขององค์ประกอบต่าง ๆ ให้สามารถเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนเฉพาะจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้มากที่สุด

9) ความเป็นผู้นำทางการสอน นวัตกรรมการเรียนรู้ต้องช่วยให้สามารถประยุกต์ใช้ เทคนิควิธี หลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้มาหลอมรวมกับประสบการณ์เดิม เพื่อใช้กิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพของผู้เรียน

6.2 หลักการออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ ให้คำนึงถึงพื้นฐานขององค์ปะกอบต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในนวัตกรรม ต้องมุ่งเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ การสังเกต การจดจำ มีความคิดสร้างสรรค์ และกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม โดยเฉพาะองค์ประกอบภายในนวัตกรรม ได้แก่ ความกลมกลืน สัดส่วน ความสมดุล จังหวะ การเน้นความเป็นเอกภาพและความแตกต่างหรือการตัดกันที่แสดงออกด้วยการใช้เส้น สี แสงและเงา

6.3 หลักการสื่อสาร สิ่งที่เราควรคำนึงในการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ คือ การถ่ายทอด ข้อมูลอันเป็นความรู้และประสบการณ์จากผู้สอนไปยังผู้เรียน ด้วยการให้ความสำคัญกับ

องค์ประกอบของการสื่อสาร ได้แก่ ผู้ส่งสารหรือแหล่งของสาร เนื้อหาเรื่องราวของนวัตกรรมหรือช่องทางการนำข่าวสารไปถึงผู้รับหรือกลุ่มเป้าหมาย ผลที่เกิดขึ้นและปฏิกิริยาต้องตอบสนอง ผู้เรียนที่สัมผัสได้ นอกจากนี้ยังต้องพิจารณารูปแบบของการสื่อสารด้วยว่าเป็นการสื่อสารทางเดียวหรือการสื่อสารสองทางด้วย

6.4 หลักการเรียนรู้ ให้พิจารณาว่านวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นควรตอบสนองต่อการเรียนรู้ใน ลักษณะใดบ้าง เช่น โดยการวางเงื่อนไขด้านภาษา ด้านทักษะ การสัมผัส การแก้ปัญหา กระบวนการทางสังคม การสังเกต ความผิดพลาด การคัดค้านหรือโต้แย้ง เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 7 การวางแผนและดำเนินการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ควรยึดหลักการดังนี้

7.1 กำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน ต้องกำหนดขั้นการปฏิบัติ เป้าหมาย จำนวนทรัพยากรและระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนไว้

7.2 การดำเนินงานตามแผน ให้นำเอาทรัพยากรต่าง ๆ ที่กำหนดไว้มาดำเนินการพัฒนาตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นระบบ ซึ่งอาจเป็นคู่มือหรือแบบประเมินผลหรือปฏิทินการดำเนินงานการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 8 การตรวจสอบ ทดลองและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ โดยควรยึดหลักการดังนี้

8.1 การตรวจสอบเบื้องต้น เป็นการตรวจสอบคุณภาพและความสอดคล้องกับการนำ นวัตกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้งานจริงโดยกลุ่มผู้พัฒนาและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นการตรวจสอบที่ เหมาะสมกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ที่มีระยะเวลาแก้ไขปัญหาในช่วงสั้นๆ

8.2 การทดลองและพัฒนา (Try - Out) เป็นการตรวจสอบคุณภาพโดยนำไปใช้กับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เพื่อปรับปรุงแก้ไขความบกพร่องที่ค้นพบจากการทดลองในชั้นนี้จะมีความเหมาะสมกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ซึ่งการทดลองที่ได้มาตรฐานมี 3 ลำดับขั้นดังนี้

1.) ขั้นการทดลองแบบ 1 : 1 โดยการสังเกตพฤติกรรมของผู้สอนและผู้เรียนในขณะใช้นวัตกรรมการเรียนรู้โดยละเอียด หากพบว่ามีส่วนใดขาดตกบกพร่องจะต้องดำเนินการแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.) ขั้นการทดลองกลุ่มเล็ก (5-10 คน) โดยการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน ทั้งที่เรียนอ่อน ปานกลางและเก่ง หากพบข้อผิดพลาดหรือบกพร่องก็ทำการแก้ไขอีกครั้ง อันเป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของนวัตกรรมการเรียนรู้

3.) ขั้นทดลองกลุ่มใหญ่ (30 คนขึ้นไป) เป็นการตรวจสอบคุณภาพจากการใช้งานในสถานการณ์ที่จำลองขึ้นเช่นเดียวกับกลุ่มเล็ก ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มผู้เรียนอ่อน ปานกลางและเก่ง เช่นเดียวกันและหากพบข้อบกพร่องก็ให้ทำการแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

8.3 การทดสอบประสิทธิภาพในสถานการณ์จริง หลังจากทดลองและปรับปรุงคุณภาพจนแน่ใจว่านวัตกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพอย่างแท้จริงแล้ว ต้องทดสอบ

ประสิทธิภาพเพื่อยืนยันว่านวัตกรรมนั้น ๆ เป็นนวัตกรรมที่มีมาตรฐานเชื่อถือได้อีกครั้งหนึ่ง อนึ่งในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการวิจัยในชั้นเรียนนั้น ควรใช้เพียงการตรวจสอบเบื้องต้นเพื่อความรวมเร็วและให้ทันกับสถานการณ์ที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ในเรื่องต่อ ๆ ไป

ขั้นตอนที่ 9 การสรุปและประเมินผล ซึ่งควรมีหลักการพิจารณา 4 ประการ ดังนี้

9.1 มีประสิทธิภาพ (Efficiency) หลังใช้นวัตกรรมการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างชัดเจน

9.2 มีประสิทธิผล (Productivity) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้เรียนจำนวนมากหรือทุกคนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

9.3 มีความประหยัด (Economy) นวัตกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเมื่อนำมาใช้สอนแล้วมีความคุ้มค่ากับการลงทุน ทั้งด้านทุนทรัพย์ แรงงานและระยะเวลาที่สูญเสียไป ตลอดจนมีความคงทนถาวรไม่ชำรุดเสียหายง่ายๆ

9.4 มีคุณลักษณะที่ดี (Goodness) นวัตกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นต้องตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาใช้ง่ายสะดวกปลอดภัย ไม่สิ้นเปลืองประหยัดคุ้มค่า สามารถแก้ปัญหาข้อบกพร่องของเนื้อหาวิชาและสถานการณ์การเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

โดยสรุปแล้ว การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ หรือจะกล่าวสั้นๆ ว่า การสร้างนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้นั้นมีหลักการหรือวิธีการอย่างไรนั่นเอง ซึ่งมีขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างกรอบแนวคิดในการพัฒนา
2. วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้
4. กำหนดคุณลักษณะนวัตกรรมการเรียนรู้
5. สำรวจทรัพยากรการพัฒนานวัตกรรม
6. ออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้
7. วางแผนและดำเนินการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
8. ตรวจสอบ ทดลองและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
9. สรุปและประเมินผลการเรียนรู้

กล่าวโดยสรุปขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรม คือ เริ่มต้นด้วยการสร้างหรือการพัฒนา ซึ่งหมายถึง การยกร่างนวัตกรรมขึ้นมาใหม่หรือการพัฒนาวัตกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น จากนั้นสู่ขั้นตอนการนำนวัตกรรมไปใช้ หมายถึง การนำนวัตกรรมไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อรับรองผลว่ามีผลการใช้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

อยู่ในระดับดี โดยยืนยันจากผลการทดสอบและในขั้นตอนสุดท้ายคือ การประเมินผลการใช้นวัตกรรม หมายถึง การสอบถามความคิดเห็น หรือความพึงพอใจที่มีต่อนวัตกรรมนั้น ๆ ว่าดีมีประโยชน์ มีคุณค่า สามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี โดยยืนยันจากเครื่องมือการวัดและประเมินผลนวัตกรรมนั้น

สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ มิได้มีความหมายเฉพาะสื่อที่ครูและนักเรียนนำมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียน ที่เรียกว่า “สื่อการเรียนการสอน” เท่านั้น แต่หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ เหตุการณ์หรือความคิดก็ตาม ขึ้นอยู่ว่า เราเรียนรู้สิ่งนั้นหรือนำสิ่งเหล่านั้นเข้ามาสู่การเรียนรู้ของเราหรือไม่ ปัจจุบันสื่อที่เกี่ยวข้องกับสุขศึกษาและพลศึกษามีอยู่หลายประเภท อาจจำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1.**สื่อสิ่งพิมพ์** มีทั้งสิ่งพิมพ์ที่จัดทำขึ้น เพื่อสนองการเรียนรู้ตามหลักสูตรโดยตรง เช่น หนังสือเรียนคู่มือครู แผนการสอน หนังสืออ้างอิง หนังสืออ่านเพิ่มเติม แบบฝึกกิจกรรม ใบงาน ใบความรู้ ฯลฯ และสิ่งพิมพ์ทั่วไป ที่สามารนำมาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสารวิชาการ นิตยสาร จุลสาร จดหมายข่าว โปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นภาพ เป็นต้น

2.**สื่อบุคคล** หมายถึง ตัวบุคคลที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดสาระความรู้ แนวคิดและวิธีปฏิบัติตนไปสู่บุคคลอื่น นับเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีบทบาทสำคัญโดยเฉพาะในด้านการโน้มน้าวจิตใจของผู้เรียน สื่อบุคคลอาจเป็นบุคลากรที่อยู่ในสถานศึกษา เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน หรือตัวผู้เรียนเอง หรืออาจเป็น บุคลากรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ เช่น แพทย์ พยาบาล ตำรวจ นักกีฬา นักสุขศึกษา เป็นต้น ซึ่งสามารถเชิญมาเป็นวิทยากร เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

3.**สื่อวัสดุ** เป็นสื่อที่เก็บสาระความรู้อยู่ในตัวเอง จำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 วัสดุประเภทที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตัวเอง โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์ช่วย เช่น รูปภาพ หุ่นจำลอง เป็นต้น

3.2 วัสดุประเภทที่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตัวเอง จำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นช่วย เช่น สไลด์ ฟิล์มภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง ซีดีรอม แผ่นดิสก์ เป็นต้น

4.**สื่ออุปกรณ์** หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวกลางหรือตัวผ่าน ทำให้ข้อมูลหรือความรู้ที่บันทึกในวัสดุสามารถถ่ายทอดออดมาให้เห็น หรือได้ยิน เช่น เครื่องฉายแผ่นโปร่งใส เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

5. **สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติในรูปของสิ่งมีชีวิต เช่น พืชผัก ผลไม้ สัตว์ชนิดต่าง ๆ หรืออยู่ในรูปของปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นรอบตัว เช่น แผ่นดินไหว มลภาวะทางอากาศ ข่าวสารด้านสุขภาพและกีฬา รวมทั้งในรูปของอาคารสถานที่ต่าง ๆ เช่น ห้องพยาบาล สนามกีฬา ห้องสมุด สถานที่สาธารณะ เป็นต้น

6. **สื่อกิจกรรม / กระบวนการ** เป็นกิจกรรมหรือกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ได้แก่ การแสดงละคร บทบาทสมมติ การสาธิต สถานการณ์จำลอง การจัดนิทรรศการ การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การทำโครงงาน ฯลฯ

ฉะนั้นการเลือกสื่อการเรียนรู้ควรใช้เกณฑ์ในการพิจารณาว่าสื่อนั้น ๆ ควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
2. มีเนื้อหาสาระถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยช่วยทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจเนื้อหาสาระ ที่กำหนดไว้ได้ดี เป็นลำดับขั้นตอน
3. มีคุณภาพในด้านเทคนิคการผลิต สะดวกในการใช้และราคาไม่แพงกินไป และถ้าต้องการผลิตเองควรคุ้มค่ากับเวลาและการลงทุน

การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา

เนื่องจากไม่มีสื่อการเรียนรู้ใดที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะสนองจุดมุ่งหมายทุกอย่างได้ดีที่สุด ฉะนั้น ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน บางครั้งผู้สอนก็จำเป็นต้องดัดแปลงหรือปรับปรุงสื่อการเรียนที่มีอยู่เดิม หรือจัดทำสื่อการเรียนรู้ขึ้นใหม่ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้จึงดำเนินการได้ใน 2 ลักษณะ คือ

1. การปรับปรุงสื่อที่มีอยู่เดิม เป็นการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ลักษณะหนึ่งที่ผู้สอนสามารถดำเนินการได้โดยศึกษาวิเคราะห์สื่อการเรียนรู้ที่อยู่แล้ว อาจเป็นสื่อที่ผลิตจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน หรือท้องถิ่นซึ่งมีอยู่มากมายหลายชนิด แต่ผู้สอนจะต้องพิจารณาปรับปรุงหรือจัดทำเพิ่มเติมจากสื่อที่มีอยู่ เพื่อให้ได้สาระสมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน และสอดคล้องกับมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตลอดจนสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนและสถานศึกษา เช่น ครูผู้สอนกำหนดแผนการเรียนรู้ไว้ว่าจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องโรคภัยใกล้ตัว และเมื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชนแล้วพบว่า โรคที่กำลังเป็นปัญหาสำหรับเด็กในวัยเรียน ก็คือโรคพยาธิ จึงทำการศึกษาสำรวจสื่อการเรียนรู้ที่มีอยู่แล้ววิเคราะห์ว่ามีสาระในเรื่องดังกล่าวมากน้อยเพียงใด กรณีที่พบว่าสื่อที่มีอยู่ขาดสาระในเรื่องโรคพยาธิ ก็ดำเนินการจัดทำบทเรียนเสริม หรือกรณีที่พบว่ามีสื่อการเรียนรู้ที่ให้สาระเรื่องโรคพยาธิอยู่แล้ว แต่ยังไม่เน้นการฝึกปฏิบัติเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคพยาธิอย่างแท้จริง ก็อาจทำใบงาน แบบฝึกกิจกรรม แบบโครงงาน และอื่น ๆ เสริมเพิ่มเติมเป็นต้น การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในลักษณะนี้เป็นทางเลือกหนึ่งที่ผู้สอนจะไปใช้ได้โดยไม่ต้องจัดทำสื่อการเรียนรู้ใหม่ทั้งหมด ซึ่งนอกจากจะสะดวก ทำได้ง่ายแล้วยังประหยัดอีกด้วย

2. การจัดทำสื่อการเรียนรู้ขึ้นใหม่ ครูผู้สอนและผู้เรียนสามารถจัดทำสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองโดยอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น หนังสือเรียน หนังสือค้นคว้าอ้างอิง บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซีดีรอม ฯลฯ สื่อการเรียนรู้แต่ละประเภทอาจมีขั้นตอน หรือวิธีจัดทำแตกต่าง

กันไป ซึ่งหากครูผู้สอนและผู้เรียนสนใจที่จะจัดทำสื่อการเรียนรู้ประเภทใด ก็ควรศึกษาวิธีจัดทำสื่อประเภทนั้น ๆให้เข้าใจเสียก่อน เพื่อที่จะได้จัดทำสื่อดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ใบงานเสริมความรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามต่อไปนี้

1. นวัตกรรม หมายถึง

.....

.....

.....

.....2. เทคโนโลยี หมายถึง

.....

.....

.....

.....

3. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา หมายถึง

.....

.....

.....

..... 4. วัตถุประสงค์และความสำคัญของนวัตกรรมและเทคโนโลยี

.....

.....

.....

.....

5. ประเภทของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา แบ่งออกเป็น ..... ประเภทคือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

6. การวางแผนและขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรมทางพลศึกษา มี ..... ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 .....

ขั้นตอนที่ 2 .....

ขั้นตอนที่ 3 .....

ขั้นตอนที่ 4 .....

ขั้นตอนที่ 5 .....

ขั้นตอนที่ 6 .....

ขั้นตอนที่ 7 .....

ขั้นตอนที่ 8 .....

ขั้นตอนที่ 9 .....

7. ให้นักศึกษาออกแบบนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางพลศึกษา โดยเลือกใช้วัสดุที่เหลือใช้หรือพอหาได้ในโรงเรียน โดยเน้นประหยัด และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมทางพลศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กิจกรรมเสริมทักษะเชิงปฏิบัติการที่ 3
กิจกรรม “ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา”

1. วัตถุประสงค์

1.1 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบาย/อภิปรายเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทาง พลศึกษาต่อไปนี้ได้อย่างถูกต้อง

1.2 วิเคราะห์ สภาพปัญหาการเลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

1.3 นำเสนอนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษาโดยใช้ทักษะ การออกแบบและความคิดเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเหมาะสม

2. วิธีการดำเนินกิจกรรม

2.1 แบ่งกลุ่มออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยวิทยากรเป็นผู้กำหนดให้

2.2 แต่ละกลุ่มจะได้รับวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ 1 ชุด เพื่อสร้างนวัตกรรมทางพลศึกษา

2.3 ให้แต่ละกลุ่มดำเนินการตามขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรม 9 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างกรอบแนวคิดในการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดคุณลักษณะนวัตกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 5 สำรวจทรัพยากรการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 6 ออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 7 วางแผนและดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 8 ตรวจสอบ ทดลองและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 9 สรุปและประเมินผลการเรียนรู้

2.4 ให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอนวัตกรรมทางพลศึกษาที่สร้างขึ้น

2.5 ผู้เข้ารับการอบรมกับวิทยากรร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา/คู่มือสำหรับวิทยากร

<u>คำชี้แจง</u> ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาประเด็นในการประเมินและตัดสินความเหมาะสมของประเด็นดังกล่าวโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิด**เห็น**ของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

5หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด 4 หมายถึง เหมาะสมมาก 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง เหมาะสมน้อย 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ประเด็นในการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. หลักสูตรสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้						
2. หลักสูตรเกิดประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการอบรม						
3. หน่วยการเรียนรู้มีความครบถ้วนและครอบคลุมหลักสูตร						
4. หน่วยการเรียนตามโครงสร้างหลักสูตรเรียงลำดับได้อย่างเหมาะสม						
5. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับหลักการและแนวทางการจัดอบรม						
6. สิ่งที่มุ่งหวัง/วัตถุประสงค์สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละหน่วย						
7. เนื้อหาของหลักสูตรครบถ้วนและครอบคลุมสิ่งที่มุ่งหวัง/วัตถุประสงค์						
8. เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชาการ อ่านเข้าใจง่ายและรูปแบบการนำเสนอมีความน่าสนใจ						
9. เนื้อหาเหมาะสมกับผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม						
10. กิจกรรมการฝึกอบรมมีความหลากหลาย						
11. สื่อการฝึกอบรมครอบคลุมและเหมาะสมกับเนื้อหา						
12. วิธีการประเมินในหลักสูตรมีความถูกต้องเหมาะสมและสามารถประเมินได้จริง						
13. แบบประเมินต่าง ๆ สามารถประเมินได้ตามสิ่งที่มุ่งหวัง/วัตถุประสงค์						
14. ระยะเวลาการฝึกอบรมเหมาะสมกับหลักสูตร						
15. คู่มือประกอบการฝึกอบรมตามหลักสูตรมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จริง						

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

นายพงศธร ไพจิตร

อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

นิสิตปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>คำชี้แจง</u>

1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และทำการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นรายบุคคล

2. แบบประเมินนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) และข้อเสนอแนะปลายเปิด

3. ขอความกรุณาโปรดพิจารณาหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ที่ส่งมาพร้อมกับแบบประเมินนี้แล้วตอบแบบประเมินแต่ละข้อโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

4. ในการตอบแบบประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยตระหนักดีว่าท่านมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติจำนวนมาก แต่ความคิดเห็นของท่านเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและสำคัญต่อการวิจัย เพื่อผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนานักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นายพงศธร ไพจิตร

อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

นิสิตปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบประเมิน

ชื่อ ..... นามสกุล .....

วุฒิการศึกษาสูงสุด ❑ ปริญญาตรี ❑ ปริญญาโท ❑ ปริญญาเอก

สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชา .....

ตำแหน่งปัจจุบัน .....

สังกัด.....

คำชี้แจงสำหรับตอนที่ 2

แบบประเมินนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในระดับคะแนนซึ่งตรงกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ตามเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
ระดับ	**หมายถึง**	**ระดับ**	**หมายถึง**
5	มีความเหมาะสมมากและมีความจำเป็นเร่งด่วนในการปฏิบัติ	5	แนวปฏิบัติชัดเจนมาก สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงจนประสบความสำเร็จ
4	มีความเหมาะสมค่อนข้างมากควรนำไปปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ	4	แนวปฏิบัติชัดเจน มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ
3	มีความเหมาะสมปานกลางปฏิบัติได้ก็ดีไม่ปฏิบัติก็ไม่เกิดความเสียหาย	3	แนวปฏิบัติชัดเจนพอสมควรมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจนประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง
2	มีความเหมาะสมค่อนข้างน้อยสามารถนำไปปฏิบัติได้ตามสถานการณ์	2	แนวปฏิบัติชัดเจนพอสมควรแต่มีความยากลำบากในการนำไปปฏิบัติ
1	มีความเหมาะสมน้อยอาจไม่คุ้มค่าในการนำไปปฏิบัติ	1	แนวปฏิบัติไม่ชัดเจนเมื่อนำไปปฏิบัติอาจไม่ประสบความสำเร็จ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

รายการ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและ การจัดการชั้นเรียน	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
1. วัตถุประสงค์มีความชัดเจน สอดคล้องกับสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
2. กิจกรรมที่ใช้ในการอบรมสามารถสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษาได้	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
3. วิธีการจัดกิจกรรมในการอบรมมีกระบวนการที่ชัดเจน และเวลาที่ใช้สอดคล้องกับกิจกรรม	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
4. สาระสำคัญที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ช่วยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นครูพลศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
5. สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
6. แนวทางการประเมินหลังการฝึกอบรมมีความชัดเจน ครบถ้วนในทุกมิติ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
รายการ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	

รายการ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1. วัตถุประสงค์มีความชัดเจน สอดคล้องกับสมรรถนะของนักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
2. กิจกรรมที่ใช้ในการอบรมสามารถสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษาได้	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
3. วิธีการจัดกิจกรรมในการอบรมมีกระบวนการที่ชัดเจนและเวลาที่ใช้สอดคล้องกับกิจกรรม	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
4. สาระสำคัญที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ช่วยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นครูพลศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
5. สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
6. แนวทางการประเมินหลังการฝึกอบรมมีความชัดเจน ครบถ้วนในทุกมิติ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	

รายการ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางพลศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
1. วัตถุประสงค์มีความชัดเจน สอดคล้องกับสมรรถนะของนักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
2. กิจกรรมที่ใช้ในการอบรมสามารถสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษาได้	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
3. วิธีการจัดกิจกรรมในการอบรมมีกระบวนการที่ชัดเจน และเวลาที่ใช้สอดคล้องกับกิจกรรม	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
4. สาระสำคัญที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ช่วยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นครูพลศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
5. สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
6. แนวทางการประเมินหลังการฝึกอบรมมีความชัดเจน ครบถ้วนในทุกมิติ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	

รายการ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
1. วัตถุประสงค์มีความชัดเจน สอดคล้องกับสมรรถนะของนักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
2. กิจกรรมที่ใช้ในการอบรมสามารถสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครู สาขาวิชาพลศึกษาได้	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
3. วิธีการจัดกิจกรรมในการอบรมมีกระบวนการที่ชัดเจน และเวลาที่ใช้สอดคล้องกับกิจกรรม	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
4. สาระสำคัญที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ช่วยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นครูพลศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
5. สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	
6. แนวทางการประเมินหลังการฝึกอบรมมีความชัดเจน ครบถ้วนในทุกมิติ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 3

ทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบทดสอบวัดความรู้ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อ สร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา มีจำนวน 40 ข้อ

2. ให้พิจารณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียง 1 คำตอบ และทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบที่แนบมา

1. ข้อใดไม่ใช่แนวทางในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในศตวรรษที่ 21
   ก. ผู้เรียนสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้
   ข. ผู้เรียนวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ถูกต้อง
   ค. ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองปฏิบัติตามความสนใจของตนเองจนเกิดทักษะ
   ง. ผู้เรียนเป็นผู้รับฟังความรู้จากครูผู้สอนแล้วนำไปปฏิบัติตาม
2. การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษาควรคำนึงถึงข้อใดมากที่สุด
   ก. นักเรียนวางแผนเป็น ฝึกปฏิบัติได้ มีความสุขในการเรียน
   ข. นักเรียนฝึกฝนตนเองตามกฎระเบียบ และจัดการผู้อื่นที่ไม่มีระเบียบวินัยได้
   ค. นักเรียนคิดและนำเสนอวิธีการปฏิบัติ ดูแลสุขภาพได้
   ง. นักเรียนมีทักษะการสื่อสาร ทำงานร่วมกันได้
3. ข้อใดเป็นการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษาที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนได้เหมาะสมที่สุด
   ก. ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเป็นผู้ตัดสินกีฬาประเภทต่าง ๆ ตามสถานการณ์จริง
   ข. ให้ผู้เรียนฝึกทำแบบฝึกหัดที่เน้นทักษะทางกีฬาและร่วมกันเฉลยแบบฝึก
   ค. ให้ผู้เรียนอภิปรายผลการฝึกปฏิบัติทักษะกีฬาร่วมกันโดยมีครูคอยให้คำแนะนำ
   ง. ให้ผู้เรียนฟังบรรยายทักษะทางกีฬาหลาย ๆ ประเภท เพื่อให้เกิดความรู้ที่หลากหลาย
4. ถ้าต้องการวัดความรู้เชิงเนื้อหาเรื่องกติกาเล่นกีฬาฟุตบอลกับผู้เรียนที่มีจำนวนมาก ผู้สอนควรวัดผลอย่างไร
   ก. ใช้การสัมภาษณ์ ข. ใช้การสังเกต
   ค. ใช้แบบทดสอบ ง. ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง

5. การเชิญวิทยากรที่เป็นนักกีฬาที่มีชื่อเสียงมาถ่ายทอดประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน จัดเป็นการใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทใด

ก. สื่อสิ่งพิมพ์ ข. สื่อบุคคล ค. สื่อวัสดุ ง. สื่อธรรมชาติ

6. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษามีขั้นตอนตรงกับข้อใด

ก. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุป ขั้นฝึกหัด ขั้นนำไปใช้

ข. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นนำไปใช้ ขั้นฝึกหัด ขั้นสรุป

ค. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นฝึกหัด ขั้นนำไปใช้ ขั้นสรุป

ง. ขั้นสอน ขั้นฝึกหัด ขั้นนำไปใช้ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสรุป

7. “การอบอุ่นร่างกาย” อยู่ในขั้นตอนใดของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา

ก. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ข. ขั้นสอน

ค. ขั้นฝึกหัด ง. ขั้นนำไปใช้

8. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการอธิบายและสาธิตทักษะทางกีฬาให้แก่ผู้เรียน

ก. ครูต้องมีความรู้และมีเทคนิคในการปฏิบัติเฉพาะตัว

ข. ครูต้องใช้เวลาอธิบายและสาธิตให้น้อยที่สุดเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ

ค. ครูต้องจัดรูปแบบแถวให้เป็นครึ่งวงกลมเพื่อให้ผู้เรียนได้ยินและเห็นครูได้ชัดเจน

ง. ครูต้องเป็นผู้ใช้อุปกรณ์สาธิตเท่านั้นผู้เรียนยังไม่ควรแตะต้องอุปกรณ์เพราะอาจทำให้เสียสมาธิ

9. ข้อใดเป็นการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษาในขั้นนำไปใช้

ก. การให้ผู้เรียนออกมาสาธิตทักษะทางกีฬา

ข. การใช้เกมการแข่งขันตามกฎ กติกา ข้อตกลง

ค. การให้ผู้เรียนผลัดเปลี่ยนกันออกมานำกายบริหาร

ง. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับจุดดี-จุดบกพร่องแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

10. “การจัดแข่งขันกีฬาสี” เป็นการจัดการชั้นเรียนแบบใด

ก. การจัดการแบบทั้งชั้น ข. การจัดแบบกลุ่ม

ค. การจัดแบบให้เล่นตามต้องการ ง. การจัดแบบเป็นทีม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

11.ข้อใดเข้าใจถูกต้องเกี่ยวกับสัดส่วนคะแนนการวัดผลทางพลศึกษา 80 : 20

ก. 80 คือคะแนนด้านสมรรถภาพทางกายกับทักษะปฏิบัติ

ข. 20 คือคะแนนด้านความรู้ ความเข้าใจ

ค. 80 คือคะแนนทุกด้านยกเว้นด้านความรู้ ความเข้าใจ

ง. 80 และ 20 คือคะแนนที่ต้องมีคะแนนทุกๆ ด้าน ด้านละเท่าๆ กัน

12. ข้อใดไม่ใช่สมรรถภาพทางกลไกที่สัมพันธ์กับทักษะ

ก. ความอ่อนตัวและการทรงตัว

ข. ความเร็วและพลังของกล้ามเนื้อ

ค. ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและความทนทานของระบบหัวใจและการไหลเวียนของโลหิต

ง. ความคล่องแคล่วว่องไวและการประสานสัมพันธ์ระหว่างระบบประสาทและกล้ามเนื้อ

13. การประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นอะไร

ก. เนื้อหา ข. ผลสัมฤทธิ์ ค. ผลงานและกระบวนการ ง. สติปัญญา

14. ข้อใดกล่าวถูกต้องถึงหลักการวัดผลทางพลศึกษา

ก. สัดส่วนของคะแนนการวัดผลด้านทักษะปฏิบัติจะมีคะแนนที่มากที่สุด

ข. สัดส่วนของคะแนนการวัดผลด้านในแต่ละด้านจะต้องไม่เท่ากัน

ค. สัดส่วนของคะแนนการวัดผลด้านในแต่ละด้านจะต้องเท่ากัน

ง. สัดส่วนของคะแนนการวัดผลด้านเจตคติจะมีคะแนนน้อยที่สุด

15. ข้อใดไม่ใช่จุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลทางพลศึกษา

ก. เพื่อให้คะแนนผลการเรียนหรือให้เกรด

ข. เพื่อจำแนกความแตกต่างทางความสามารถของนักเรียน

ค. เพื่อศึกษาพัฒนาการของผู้เรียนระหว่างการเรียนในแต่ละช่วง

ง. เพื่อพิจารณายกเว้นการเรียนสำหรับนักเรียนที่มีทักษะสูงเทียบเท่ากับนักกีฬา

16. สัดส่วนของคะแนนการวัดผลทางการศึกษาระหว่างกลางเทอมกับปลายเทอมข้อใดถูกต้องกับระยะเวลาเรียนแต่ละช่วงเท่ากับ 8 สัปดาห์

ก. 50 : 50

ข. 60 : 40

ค. 70 : 30

ง. 80 : 20

CHULALONGKORN UNIVERSITY

17. ข้อใดไม่ใช่สมรรถนะด้านพุทธิพิสัย (cognitive Domain) ในวิชาพลศึกษา

ก. มี ความรู้ความเข้าใจในกฎกติกาและมารยาทในการเล่นกีฬา

ข. มี ไหวพริบสามารถแก้ไขสถานการณ์การเล่นขณะที่เป็นรองคู่ต่อสู้ขณะแข่งขันกีฬา

ค. มีความคิดสร้างสรรค์สามารถคิดค้นออกแบบทักษะการปฏิบัติที่แตกต่างจากรูปแบบเดิมได้

ง. มีความอดทนอดกลั้นต่อสิ่งยั่วยุที่ทำให้โกรธขณะแข่งขันกีฬา

18. ข้อใดเป็นการประเมินผลพลศึกษาที่เรียกว่าการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

ก.เด็กชายบอยยิงประตูในกีฬาบาสเกตบอลตรงเส้นโทษลงประตู 4 ครั้งใน 5 ครั้ง

ข. เด็กชายอั๋นเลี้ยงลูกฟุตบอลอ้อมหลักได้ 20 หลักในเวลา 15 วิ นาที

ค. เด็กชายกายประเมินความสามารถตัวเองโดยประเมินคะแนนระดับดี จากการประเมิน 5 ระดับ (ดีมาก ดี พอใช้ อ่อน อ่อนมาก)

ง. เด็กชายตุ้ยสอบข้อเขียนวิชาพลศึกษาได้ 25 คะแนน จาก 30 คะแนน

19. การวัดประเมินผลทางพลศึกษาในข้อใด ถูกต้องน้อยที่สุด

ก. ครูผู้สอนจะใช้ข้อสอบมาตรฐานที่มีผู้ทำไว้แล้วมาใช้อย่างเดียว

ข. ครูและนักเรียนพร้อมกันกำหนดตัวบ่งชี้พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมที่จะใช้ประเมินผลให้ คะแนน

ค. ครูควรใช้วิธีการให้นักเรียนสอบข้อเขียนด้านเจตคติ มากกว่าการสังเกตพฤติกรรม

ง. ครูควรใช้วิธีการประเมินผลร่วมกับนักเรียนประเมินตนเองด้วย

20. ข้อใดไม่ใช่ปัญหาของการวัดผลและประเมินผลทางพลศึกษา

ก. การวัดสมรรถนะในแต่ละด้านจะต้องวัดแบบองค์รวม คือ วัดครบทุกด้านและแต่ละด้านต้องสำคัญเท่าๆ กัน

ข. นักเรียนที่เป็นนักกีฬามักจะได้คะแนนสูงกว่านักเรียนที่มีทักษะไม่ดี

ค. ครูมักใช้วิธีการจัดการเรียนรู้สลับกับการวัดผล ไม่เช่นนั้นจะสอบทักษะกีฬาที่สอนได้ไม่ครบ

ง. ครูมักใช้เวลาในการสอบมากเกินไปจนต้องนัดนักเรียนมาสอบนอกเวลา

21. ข้อใดไม่ใช่ความหมายของนวัตกรรม

ก. แนวคิดใหม่ที่นำมาใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอน

ข. สิ่งประดิษฐ์ใหม่ที่นำมาใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น

ค. กระบวนการใหม่ๆ ที่นำมาช่วยพัฒนาการเรียนการสอน

ง. เครื่องมือที่ช่วยในการดำรงชีวิตของมนุษย์ให้สะดวกสบายขึ้น

CHULALONGKORN UNIVERSITY

22. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะนวัตกรรมที่ดี

ก. ตรงกับความจำเป็นของสถานการณ์การเรียนรู้

ข. มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอนได้จริง

ค. ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงราคาหากสามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนได้

ง. มีผลการพิสูจน์เชิงประจักษ์ว่าสามารถใช้แก้ปัญหาได้ในสถานการณ์จริง

23. ข้อใดไม่ใช่สารสนเทศทางพลศึกษา

ก. ตำราบาสเกตบอล ข. แผ่นพับเทคนิคการเตะฟุตบอล

ค. เทปบันทึกภาพการแข่งขันกีฬาวอลเลย์บอล ง. ชุดว่ายน้ำ ลดแรงเสียดทาน

24. ข้อใดเป็นลำดับขั้นตอนของการสร้างนวัตกรรม

ก. กำหนดปัญหา ตั้งวัตถุประสงค์ พัฒนานวัตกรรม นำนวัตกรรมไปใช้ ประเมินผลนวัตกรรม

ข. ตั้งวัตถุประสงค์ กำหนดปัญหา พัฒนานวัตกรรม นำนวัตกรรมไปใช้ ประเมินผลนวัตกรรม

ค. พัฒนานวัตกรรม นำนวัตกรรมไปใช้ ประเมินผลนวัตกรรม ตั้งวัตถุประสงค์ กำหนดปัญหา

ง. กำหนดปัญหา พัฒนานวัตกรรม ตั้งวัตถุประสงค์ นำนวัตกรรมไปใช้ ประเมินผลนวัตกรรม

25. “Active Learning กับการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา” เป็นนวัตกรรมที่เกิดจากข้อใด

ก. เทคนิควิธีสอน ข. วิธีวัดผล

ค. การสร้างสื่อการสอน ง. แผนการสอน

26. ข้อใดไม่ใช่ขั้นตอนในการสร้างกรอบแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรม

ก. ศึกษาหลักสูตร ข. ประเมินแนวทางการพัฒนา

ค. ศึกษาสภาพปัญหา ง. ศึกษาจุดเด่น จุดด้อยของวิชา

27. ข้อใดไม่ใช่การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมในการสร้างนวัตกรรม

ก. นักเรียนบอกทักษะการเลี้ยงลูกบาสเกตบอลได้ถูกต้อง

ข. นักเรียนเลี้ยงลูกบาสเกตบอลสลับซ้าย-ขวาได้

ค. นักเรียนรู้และเข้าใจวิธีการเลี้ยงลูกบาสเกตบอล

ง. นักเรียนบอกความสำคัญของการเลี้ยงลูกบาสเกตบอลได้

28. กิจกรรมการเรียนรู้ตามข้อใดที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ได้มากที่สุด

ก. ดูครูสาธิต ข. ไปทัศนศึกษา ค. ฟังบรรยาย ง. ฝึกปฏิบัติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

29. ข้อใดเป็นขั้นตอนการตรวจสอบนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ถูกต้อง

ก. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ทดลองแบบ 1:1 ทดลองกลุ่มเล็ก ทดลองกลุ่มใหญ่

ทดสอบประสิทธิภาพสถานการณ์จริง

ข. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ทดสอบประสิทธิภาพสถานการณ์จริง ทดลองแบบ 1:1

ทดลองกลุ่มเล็ก ทดลองกลุ่มใหญ่

ค. ทดลองแบบ 1:1 ทดลองกลุ่มเล็ก ทดลองกลุ่มใหญ่ ทดสอบประสิทธิภาพสถานการณ์จริง

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ง. ทดลองแบบ 1:1 ทดลองกลุ่มเล็ก ทดลองกลุ่มใหญ่ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ทดสอบประสิทธิภาพสถานการณ์จริง

30. ข้อใดไม่ใช่หลักการพิจารณาการประเมินผลนวัตกรรม

ก. มีประสิทธิภาพ ข. มีประสิทธิผล ค. มีความทันสมัย ง. มีความประหยัด

31. ข้อใดคือลักษณะของงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ก. เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

ข. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางการศึกษา

ค. เพื่อพัฒนาเทคนิคการเรียนรู้ของผู้เรียน

ง. เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการเรียนการสอน

32. จากผลทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้น ม. 1/5 พบว่ามีนักเรียนจำนวน 3 คน ที่มีสภาวะน้ำหนักเกินและมีสมรรถภาพทางกายต่ำกว่าเกณฑ์ในด้านการทรงตัว ด้านความคล่องแคล่วว่องไวและด้านความสัมพันธ์ระหว่างระบบประสาทและกล้ามเนื้อ จากสถานการดังกล่าวครูควรทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เรื่องใด

ก. ทำโปรแกรมลดน้ำหนักตัวโดยการควบคุมอาหาร

ข. ทำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถภาพในด้านการทรงตัว ด้านความคล่องแคล่วว่องไวและด้านความสัมพันธ์ระหว่างระบบประสาทและกล้ามเนื้อ

ค. ทำโปรแกรมพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษา

ง. ทำโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ

33. ข้อใดเป็นตัวแปรจัดกระทำ (Treatment Variable) ที่เป็นกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้พลศึกษาที่สามารถใช้ ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้เหมาะสมมากที่สุด

ก. การศึกษาผลของการให้ผลย้อนกลับทำให้มีผลต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของนักเรียนชั้น ม.1

ข. การสำรวจความพึงพอใจในการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนชั้น ม.1

ค. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษาระหว่างนักกีฬากับนักเรียนที่ไม่เป็นนักกีฬาของนักเรียนชั้น ม.1

ง. การศึกษาผลของการซ้อมหลังเลิกเรียนของนักกีฬาฟุตบอลชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในด้านทักษะพิสัย

34. ข้อใดไม่ใช่แนวคิดเชิงทฤษฎีที่เหมาะสมที่ครูพลศึกษาจะนำมาเป็นแนวคิดในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษา

ก. แนวคิดการเรียนโดยใช้สมองเป็นฐาน

ข. แนวคิดการประเมินผลตามสภาพจริง

ค. แนวคิดการฝึกซ้อมนักกีฬา

ง. แนวคิดการสร้างแรงจูงใจ

35. จากชื่อเรื่องวิจัย “ผลของการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้การเรียนรู้รวบยอดเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านพุธพิสัยของนักเรียนชั้น ม.3/1 โรงเรียนพระนารายณ์ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี” จากชื่อเรื่องวิจัยข้อใดคือตัวแปรต้น

ก. การจัดการเรียนรู้พลศึกษา

ข. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านพุธพิสัย

ค. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้พลศึกษา

ง. การจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้การเรียนรู้รวบยอดเป็นฐาน

36. จากข้อ 35. ข้อใดเป็นตัวแปรตาม

ก. การจัดการเรียนรู้พลศึกษา

ข. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านพุธพิสัย

ค. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้พลศึกษา

ง. การจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้การเรียนรู้รวบยอดเป็นฐาน

37. จากข้อ 35. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้พลศึกษาคือข้อใด

ก. นักเรียนชั้น ม.3/1 โรงเรียนพระนารายณ์ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

ข. โรงเรียนพระนารายณ์ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

ค. นักเรียนชั้น ม.3 โรงเรียนพระนารายณ์ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

ง. นักเรียนชั้น ม.3 โรงเรียนทั้งหมดในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

38. จากข้อ 35 ปัญหาที่นำมาสู่การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้พลศึกษาในหัวข้อดังกล่าวคืออะไร

ก. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 5 ด้านของนักเรียนที่มีปัญหา

ข. นักเรียนที่มีผลการสอบด้านพุทธิพิสัยต่ำจากปัญหาด้านการคิด

ค. นักเรียนชั้น ม.3/1 เพียงห้องเดียวที่มีปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพลศึกษา

ง. ครูมีวิธีการสอนที่ไม่หลากหลาย

39. นักเรียนชั้น ม. 2/7 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ชอบทะเลาะเบาะแว้งเวลาทำกิจกรรมกลุ่มมักจะหาผู้นำไม่ได้เพราะไม่มีใครอยากเป็น จากปัญหาดังกล่าวครูควรทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องใด

ก. การเคารพกฎกติกา

ข. ความรับผิดชอบ

ค. ความมีระเบียบวินัย

ง. ความสามัคคี

40. การวิจัยใดที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้พลศึกษา

ก. การวิจัยเชิงทดทอง

ข. การวิจัยเชิงสำรวจ

ค. การวิจัยเชิงสาเหตุ

ง. การวิจัยเชิงเปรียบเทียบ

.....

เฉลยข้อสอบ

1. ง	2. ก	3. ข	4. ค	5. ข
6. ค	7. ก	8. ง	9. ข	10. ข
11. ก	12. ค	13. ค	14. ก	15. ง
16. ง	17. ง	18. ค	19. ก	20. ข
21. ง	22. ค	23. ง	24. ก	25. ก
26. ง	27. ง	28. ง	29. ก	30. ค
31. ก	32. ข	33. ก	34. ค	35. ง
36. ข	37. ก	38. ค	39. ง	40. ก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบประเมินทักษะปฏิบัติของหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

ชื่อ ..... รหัสนักศึกษา .....

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่องว่าง ☐ ที่ท่านเห็นสอดคล้องกับการพิจารณาของท่านซึ่งแบบประเมินทักษะปฏิบัติ กำหนดแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ประเมินเอกสารประกอบกิจกรรมทักษะปฏิบัติ โดยกำหนดให้

3 คะแนน หมายถึง ดี

2 คะแนน หมายถึง พอใช้

1 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

ส่วนที่ 2 ประเมินการนำเสนอผลงานจากการประกอบกิจกรรมทักษะปฏิบัติ

ส่วนที่ 1. ประเมินเอกสาร/ใบงานเสริมความรู้ (10 คะแนน)

รายการ	ผลการพิจารณา			เกณฑ์การพิจารณา
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	
1. นักศึกษาสามารถทำเอกสาร/ใบงานเสริมความรู้ได้อย่างถูกต้อง				ดี = ทำได้ถูกต้องมากกว่า 80% พอใช้ = ทำได้ถูกต้องมากกว่า 50-80% ปรับปรุง = ทำได้ถูกต้องน้อยกว่า 50%
2. นักศึกษาทำเอกสาร/ใบงานเสริมความรู้แต่ละส่วนครบถ้วนสมบูรณ์				ดี = ทำได้ครบถ้วน พอใช้ = ทำได้มากกว่าครึ่งของทั้งหมด ปรับปรุง = ทำได้น้อยกว่าครึ่งของทั้งหมด
3. นักศึกษาทำเอกสาร/ใบงานเสริมความรู้ได้ด้วยตนเอง				ดี = ทำด้วยตนเองทั้งหมด พอใช้ = ทำด้วยตนเองและขอความช่วยเหลือจากเพื่อนเพียงบางส่วน ปรับปรุง = ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนมากกว่าครึ่งของทั้งหมด
4. นักศึกษาสามารถทำเอกสาร/ใบงานเสริมความรู้ได้ทันเวลาที่กำหนด	☐ 1 คะแนน ☐ 0 คะแนน			1 คะแนน = เสร็จทันเวลาที่กำหนด 0 คะแนน = เสร็จไม่ทันเวลาที่กำหนด
รวมคะแนน	_____ คะแนน			

ข้อเสนอแนะ

.....

ส่วนที่ 2 ประเมินงานและการนำเสนอผลงาน (20 คะแนน)

รายการ	ผลการพิจารณา			เกณฑ์การพิจารณา
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	
1. ผลงานมีรายละเอียดของเนื้อหาถูกต้อง				ดี = ทำได้ถูกต้องมากกว่า 80% พอใช้ = ทำได้ถูกต้องมากกว่า 50-80% ปรับปรุง = ทำได้ถูกต้องน้อยกว่า 50%
2. ผลงานมีรายละเอียดของเนื้อหาครบถ้วนทุกองค์ประกอบ				ดี = เนื้อหาครบถ้วน พอใช้ = เนื้อหามากกว่าครึ่งของทั้งหมด ปรับปรุง = เนื้อหาน้อยกว่าครึ่งของทั้งหมด
3. ผลงานมีการสอดแทรกหลักการ/ทฤษฎี/ความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเหมาะสม				ดี = มีการสอดแทรกได้อย่างเหมาะสม พอใช้ = มีการสอดแทรก ปรับปรุง = ไม่มีการสอดแทรก
4. ผลงานสามารถนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง				ดี = สามารถนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง พอใช้ = สามารถนำไปใช้ได้แต่ต้องปรับบางส่วนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ปรับปรุง = ไม่เหมาะที่จนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง
5. สามารถตอบคำถาม/ข้อสงสัยได้อย่างมีหลักการและชัดเจน				ดี = ตอบคำถามได้ถูกต้อง ตรงประเด็นและชัดเจน พอใช้ = ตอบคำถามได้ดี ปรับปรุง = ตอบคำถามไม่ได้เท่าที่ควร
6. วิธีการนำเสนอมีความน่าสนใจ				ดี = การนำเสนอน่าสนใจมากและมีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนออย่างชัดเจน พอใช้ = การนำเสนอน่าสนใจและมีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอบางส่วน ปรับปรุง = การนำเสนอไม่น่าสนใจและไม่มีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

รายการ	ผลการพิจารณา			เกณฑ์การพิจารณา
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	
7. ทักษะการใช้ภาษาในการสื่อสาร	☐ 2 คะแนน ☐ 1 คะแนน			2 คะแนน = ใช้ภาษาได้ดีและถูกต้อง พูดเสียงดังฟังชัด มีความมั่นใจในการนำเสนอ 1 คะแนน = ใช้ภาษาได้ไม่ค่อยดีนัก พูดติดขัด ขาดความมั่นใจในการนำเสนอ
รวมคะแนน	_____ คะแนน			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบวัดเจตคติต่อการเข้าร่วมอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

คำชี้แจง ให้พิจารณาข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับเจตคติที่ตรงกับความรู้สึกของนักศึกษามากที่สุด

ระดับเจตคติ

5 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง นักศึกษาเห็นว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับความเชื่อของตนเองมากที่สุด

4 คือ เห็นด้วย หมายถึง นักศึกษาเห็นว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับความเชื่อของตนเองเป็นส่วนใหญ่

3 คือ ไม่แน่ใจ หมายถึง นักศึกษาเห็นว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับความเชื่อของตนเองเพียงบางส่วนและบางส่วนขัดแย้งทำให้ไม่สามารถตัดสินใจได้

2 คือ ไม่เห็นด้วย หมายถึง นักศึกษาเห็นว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับความเชื่อของตนเองเป็นส่วนใหญ่

1 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง นักศึกษาเห็นว่าข้อความขัดแย้งกับความเชื่อของตนเองอย่างสิ้นเชิง

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4 เห็นด้วย	3 ไม่แน่ใจ	2 ไม่เห็นด้วย	1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา นักศึกษาควรได้รับการฝึกอบรมเตรียมความพร้อมก่อน					
2. การสร้างหรือการประยุกต์ใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่เหลือใช้มาสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆทางพลศึกษาถือว่าเป็นงานที่ท้าทายของคนเป็นครู					
3. เราไม่จำเป็นต้องสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาขึ้นเอง เพราะสามารถเลือกใช้แบบวัดมาตรฐานทั่ว ๆ ไปได้					
4. การเข้ารับการอบรมครั้งนี้ทำให้มีความพร้อมในการทำวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ทางพลศึกษามากขึ้น					
5. ก่อนทำการสอนทุกครั้งต้องมีการเตรียมการวางแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ล่วงหน้าทุกครั้งไป					

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบประเมินความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์

วิชาชีพครูเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

<u>คำชี้แจง</u> ให้ท่านพิจารณาประเมินด้านซ้ายมือและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่าน โดยมีเกณฑ์ดังนี้ระดับความพึงพอใจดังนี้

5 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สด

รายการประเมิน	**ระดับความพึงพอใจ**				
	5	4	3	2	1
1. สถานที่และและสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม					
2. เอกสารประกอบการฝึกอบรมครบถ้วนสมบูรณ์					
3. ความสอดคล้องของกิจกรรมการแต่ละหน่วยการเรียนรู้					
4. เวลาในการฝึกอบรมแต่ละกิจกรรมของหน่วยการเรียนรู้					
5. ความชัดเจนของเนื้อหาสาระของแต่ละหน่วยการเรียนรู้					
6. การจัดกิจกรรมอบรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้					
7. การใช้สื่อประกอบการฝึกอบรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้					
8. การประเมินผลการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้					
9. การจัดบรรยากาศการฝึกอบรมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้					
10. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมการฝึกอบรม					

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก ค
ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่างการหาคุณภาพของแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง
การประเมินความต้องการจำเป็นในการสร้างเสริมสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

ข้อคำถามที่	ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5	IOC
1.1	0	1	1	1	1	0.8
1.2	1	1	1	1	1	1
1.3	0	1	1	1	1	0.8
1.4	1	-1	1	1	1	0.6
1.5	0	1	1	1	1	0.8
1.6	1	-1	1	1	1	0.6
1.7	1	-1	1	1	1	0.6
1.8	1	1	1	1	1	1
2.1	1	1	1	1	1	1
2.2	1	0	1	1	1	0.8
2.3	1	1	1	1	1	1
2.4	1	1	1	1	1	1
2.5	1	1	1	1	1	1
2.6	1	1	1	1	1	1
3.1	1	1	1	1	1	1
3.2	1	1	1	1	1	1
3.3	0	1	1	1	1	0.8
3.4	0	1	1	1	1	0.8
3.5	0	1	1	1	1	0.8
3.6	1	1	1	1	1	1
3.7	0	1	1	1	1	0.8
3.8	0	1	1	1	1	0.8
3.9	1	1	1	1	1	1
3.10	1	1	1	1	1	1
3.11	1	1	1	1	1	1
3.12	1	1	1	1	1	1
3.13	0	1	1	1	1	0.8
3.14	-1	1	1	1	1	0.6
4.1	1	0	1	1	1	0.8
4.2	1	0	1	1	1	0.8

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ข้อคำถามที่	ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5	IOC
4.3	1	0	1	1	1	0.8
4.4	1	0	1	1	1	0.8
4.5	1	0	1	1	1	0.8
4.6	1	0	1	1	1	0.8
5.1	1	-1	1	1	1	0.6
5.2	1	-1	1	1	1	0.6
5.3	1	1	1	1	1	1
5.4	1	-1	1	1	1	0.6
5.5	1	-1	1	1	1	0.6
6.1	1	1	1	1	1	1
6.2	1	1	1	1	1	1
6.3	1	1	1	1	1	1
6.4	1	1	1	1	1	1
7.1	1	1	1	1	1	1
7.2	1	1	1	1	1	1
7.3	1	1	1	1	1	1
7.4	1	1	1	1	1	1
7.5	1	1	1	1	1	1
7.6	0	1	1	1	1	0.8
7.7	0	1	1	1	1	0.8
8.1	1	1	1	1	1	1
8.2	1	1	1	1	1	1
8.3	1	1	1	1	1	1
9.1	1	1	1	1	1	1
9.2	1	1	1	1	1	1
9.3	1	1	1	1	1	1
10.1	0	1	1	1	1	0.8
10.2	0	1	1	1	1	0.8
10.3	0	1	1	1	1	0.8
10.4	0	1	1	1	1	0.8
10.5	-1	0	1	1	1	0.4

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University

ภาคผนวก ง
ภาพกิจกรรมในการเก็บข้อมูลวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพกิจกรรมการประชุมสนทนากลุ่ม

ไพจิตร

ภาพกิจกรรมการจัดอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะ
ของนักศึกษาครูสาขาวิชาพลศึกษา

การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้พลศึกษา
พลศึกษา 58

พลศึกษา 58
28

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายพงศธร ไพจิตร
วัน เดือน ปี เกิด	31 มกราคม พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด	จังหวัดขอนแก่น
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2547
	สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2553
	เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2556
ที่อยู่ปัจจุบัน	321 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จ.ลพบุรี 15000

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY